ZITTING 1857 — 1858. —— (LXVIII.)

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

VERSLAG WEGENS SURINAME.

N°. 21.

A. Grondgebied.

Sedert de indiening van het regeringsverslag over 1852 hebben er in het grondgebied geene veranderingen plaats gevonden.

Zoo als bereids aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal bij de Nota van Inlichtingen op het Verslag over 1854, ingezonden bij dezerzijdsche missive van den 26sten Junij 1856, is medegedeeld, was eene grensbepaling tusschen Nederlandsch en Fransch Guyana in 1855 nog niet tot stand gekomen.

Op den linker oever der Marowijne bestaan thans drie nederzettingen, namelijk:

1°. Albina, op eenen afstand van ongeveer acht uren van de monding, bewoond door de Wurtembergers met welke de heeren *Kappler* en *Kreglinger* sedert eenige jaren hunne kolonisatie hebben aangevangen;

2°. Montecattini's oord, een uur hooger op gelegen, alwaar de heer *Montecattini* zich met vijf personen heeft gevestigd, met het doel om houthandel te drijven met de Aucaner boschnegers; en

3°. een visschers-etablissement aan de monding, ter plaatse waar zich vroeger de militaire post *Prins Willem Frederik Hendrik* bevond en alwaar twee Nederlandsche visschers-familien, behoorende tot het etablissement Albina, zich hebben gevestigd om ten behoeve van de heeren *Kappler* en *Kreglinger* hun bedrijf uit te oefenen.

Aan de Fransche zijde bevinden zich mede een paar etablissementen en schijnt de lust tot nederzetting toe te nemen. Niet alleen tot houtvelling, maar ook tot landbouw, veeteelt, handel en visscherij is dan ook de Marowijne bijzonder gunstig gelegen.

Aan het bovengedeelte der rivier wonen de Aucaner boschnegers, die met wantrouwen jegens de Franschen zijn bezield doch gaarne met ons handel drijven, en door hun aantal, ten getale van 3000, eene niet onaanzienlijke hoeveelheid houtwaren zouden kunnen afvoeren en in den handel brengen, zoo als zij nu reeds doen aan de etablissementen Montecattini's oord en Albina.

B. Bevolking.

Wegens de belangrijkheid van dit onderwerp en de misvattingen, waartoe de vroegere mededeelingen omtrent hetzelve hebben aanleiding gegeven, zal het thans eenigzins uitvoerig worden behandeld.

De bevolking van Suriname bestaat uit *vrije* en *niet-vrije* personen, benevens onafhankelijke Indianen en boschnegers van onderscheidene stammen.

De *vrije bevolking* bestaat uit Europeanen en andere buiten de kolonie geboren personen, en uit hen die in de kolonie zijn geboren en onder den algemeenen naam van *Kreolen* worden begrepen, zoodat men die weder onderscheidt in *blanke Kreolen*, *Kreolen-kleurlingen* en *Kreolen-negers*. De gemanumitteerden, ook onder de vrije bevolking begrepen, worden onderscheiden in *Kreolen* of zij die in de kolonie zijn geboren, en in *zoutwater-negers*, waardoor verstaan worden zij die tijdens het bestaan van den slavenhande uit Afrika of van elders als slaven zijn aangebragt.

De *vrij bevolking* bedroeg op ultimo December 1854 volgens het regeringsverslag van dat jaar 14,181, welk getal verkregen is door het op ultimo December 1853 aangegeven getal van 13,793 personen te vermeerderen met dat der in den loop des jaars geborenen, ten bedrage van 415, dër aangekomenen, groot 503, en der gemanumitteerden, uitmakende 328; en dit getal te verminderen met 584 overleden en met 274 uit de kolonie vertrokken personen, of te zamen met 858; waardoor verkregen werd 14,181 als het totaal der vrije bevolking op ultimo December 1854.

Bij deze bevolking op ultimo December 1854 van		14,181
vrije personen, nu tellende de in 1855 geborenen, ten bedrage van. . .		352
de aangekomenen		382
en de gemanumitteerden		237
verkrijgt men een getal inwoners van.		15,152
Wanneer men daarvan aftrekt het aantal der in 1855 overledenen, groot	632	
der vertrokkenen	197	
en van die verzonden naar het etablissement Batavia. . . .	1	
		830
houdt men over een cijfer van		14,322

personen, uitmakende de vrije bevolking van Suriname op ultimo December 1855, met uitzondering van het etablissement Batavia en van de Indianen en de boschnegers.

Niet-vrije bevolking.

Blijkens het Verslag over 1854 waren er volgens de slavenregisters op ultimo December 1854. . . . . slaven in Suriname.		38,689
Gedurende het jaar 1855 zijn er geboren		1,079
bij speciale vergunning, ter verbetering van vroeger verzuimde opgaven, in de registers ingeschreven.		8
Te zamen uitmakende		39,776
Daarvan moet voor vermindering worden afgetrokken:		
de gemanumitteerden, ten bedrage van.	237	
de overledenen	1,482	
de als besmet naar het etablissement Batavia opgezonden .	21	
en, bij speciale vergunning op de registers afgeschreven, sedert vele jaren weggeloopen of vermiste slaven	30	
		1,770
Zoodat men voor het cijfer der slavenbevolking op ultimo December 1855 verkrijgt een getal van.		38,006

geheel overeenkomende met dat der op dat tijdstip ingeschreven slaven, waarvan volgens die slavenregisters 18,226 tot het mannelijk en 19,780 tot het vrouwelijk geslacht behoorden.

De verhouding tusschen de *geboorte* en *sterfte* was in 1855 veel ongunstiger onder de *vrije* dan onder de *niet-vrije* bevolking.

In het jaar 1855 zijn er geene slaven van andere gedeelten der Nederlandsch-West-Indische bezittingen naar Suriname of van daar naar de eilanden overgebragt.

Buiten de hierboven aangegeven cijfers bevonden zich op het *lepreuzen-etablissement* Batavia, aan de rivier de Coppename, op ultimo December 1854, zoo als uit het Verslag over dat jaar blijkt, 24 vrije en 400 niet-vrije, te zamen 424 besmette personen.

Aldaar zijn in den loop van het jaar 1855 geboren 4 *niet-vrije* kinderen, en gestorven 2 vrije en 63 *niet-vrije* personen, terwijl als besmet derwaarts zijn overgebragt 1 vrije en 21 *niet-vrije*, zoodat de bevolking aldaar op ultimo December 1855 bestond uit 23 vrije en 362 niet-vrije personen.

Tot nu toe werden op het etablissement Batavia alleen door de Roomsch-katholijke geestelijken godsdienstoefeningen gehouden. Bij gouvernements-resolutie echter dd. 19 November 1855, n°. 1422, zijn ook de Moravische Broeders in de gelegenheid gesteld om hunne zendelingen van tijd tot tijd tot het houden van godsdienstoefeningen en het verkondigen van het Evangelie derwaarts te zenden; de directeur van het etablissement is aangeschreven om tot gemeld einde voor de zendelingen der Moravische Broedergemeente eene geschikte plaats in te rigten.

Bovenstaande uitkomsten van 14,322 vrijen en 38,006 niet-vrijen, welke geacht kunnen worden naauwkeurig te zijn, zijn verkregen volgens de wijze van berekening, gevolgd voor het Verslag voor 1854, maar kunnen, evenmin als vroeger, meer in onderdeelen worden medegedeeld, over welker mindere naauwkeurigheid hieronder nader wordt gehandeld.

De achtervolgende tabel geeft omtrent de verdeeling der bevolking nadere bijzonderheden.

Bevolking op ultimo December 1855.

	VRIJEN.			NIET-VRIJEN.			Generaal totaal.
	GESLACHT.						
	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Totaal.	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Totaal.	
De stad Paramaribo en hare buitenwijken.	4,861	6,462	11,323	2,236	3,581	5,817	17,140
De forten Zeelandia en Nieuw-Amsterdam, en de verschillende posten in de divisien en districten. .	739	110	849	56	48	104	953
De zeemagt en koopvaardijvloot ter reede van Paramaribo, gemiddeld berekend	500	—	500	—	—	—	500
Divisie Boven-Surimane en Thorarica.	141	57	198	2,342	2,437	4,779	4,977
Divisie Para	129	80	209	1,857	1,951	3,808	4,017
Divisie Boven-Commewijne.	56	28	84	1,311	1,356	2,667	2,751
Divisie Boven-Cottica en Perica	115	51	166	2,078	2,343	4,421	4,587
Divisie Beneden-Commewijne	66	32	98	1,818	1,850	3,668	3,766
Divisie Beneden-Cottica. .	133	69	202	3,773	3,858	7,631	7,833
Divisie Saramacca . . .	59	29	88	831	813	1,644	1,732
District Nickerie	38	23	61	819	825	1,644	1,705
» Coronie	33	33	66	1,053	994	2,047	2,113
Etablissement Montecattini's oord, aan de Marowijne .	5	—	5	—	—	—	5
Etablissement Albina, aan de Marowijne	44	25	69	—	—	—	69
Etablissement Batavia, aan de Coppename	20	3	23	154	208	362	385
	6,939	7,002	13,941	18,328	20,264	38,592	52,533

De in deze tabel voorkomende opgaven zijn, voor zooveel de divisien betreft, overeenkomstig de tabellen door de belanghebbenden zelven ingezonden, en voor zooveel Paramaribo aangaat, overeenkomstig de tabellen door de wijkmeesters aldaar ingeleverd.

De totalen komen niet overeen met de eerstgemelde cijfers, hetgeen te wijten is aan onnaauwkeurigheid in de opgaven van de belanghebbenden, waartegen voor alsnog weinig te doen valt.

Uit de bij dit Verslag onder bijlagen litt. A — I overgelegde uitgebreide *divisie-staten*, (*) waarin uitvoerige mededeelingen worden gevonden omtrent de bevolking, de voortbrengselen en den toestand in het algemeen van elke plantage, blijkt, dat door het koloniaal bestuur met alle het ten dienste staande middelen pogingen zijn aangewend om volledige opgaven te erlangen. De Regering vertrouwt dan ook dat deze verschillen gaandeweg zullen verminderen, waartoe het vervangen der thans onbezoldigde door bezoldigde ambtenaren welligt zal kunnen bijdragen.

De tabellen der wijkmeesters te Paramaribo kunnen evenmin voor juist worden gehouden, doordien de opgaven aan hen zeer onregelmatig en door velen in het geheel niet worden gedaan, niettegenstaande de daaromtrent bestaande verordeningen.

Hierbij komt nog dat ingevolge de publicatie van 1854, G. B., n°. 14, niet meer *jaarlijks* gelijk vroeger, maar thans om de *vijf jaren* eene algemeene invulling der wijktabellen plaats vindt. Zoodanige invulling heeft dan ook ten aanzien van den staat der bevolking het laatst in den aanvang van het jaar 1855 plaats gehad.

Voor de bemanning der oorlogs- en koopvaardijbodems is ook weder nu even als in vroegere jaren een gemiddeld getal van 500 aangenomen.

De opgaven betreffende de bevolking der forten en posten en van de etablissementen Batavia, Albina en Montecattini's oord kunnen als juist worden aangenomen.

Wanneer men van de totale cijfers in dezen staat, namelijk van 13,941 *vrijen* en 38,592 *niet-vrijen*, aftrekt de bevolking van Batavia, bestaande uit 23 *vrijen* en 362 *niet-vrijen*, en welke, gelijk hiervoren reeds vermeld werd, niet begrepen is onder de boven opgegeven uitkomsten van 14,322 *vrijen* en 38,006 *niet-vrijen*, verkrijgt men 13,918 *vrijen* en 38,230 *niet-vrijen*.

Volgens het Verslag van 1854 was het totaal der bevolking, op den *verdeelingstaat voorkomende*, getrokken uit de divisiestaten en wijkregisters en, eveneens na aftrek der bewoners van Batavia, 13,696 *vrijen* en 37,651 *niet-vrijen*, terwijl het voor de *vrijen* op de bovenvermelde wijze verkregen en voor de *niet-vrijen* uit de slavenregisters getrokken en als juist aangegeven totaal was 14,181 *vrijen* en 38,689 *niet-vrijen*. Er bestond toen dus een verschil van 485 *vrijen* en van 1038 slaven.

Bij vergelijking daarentegen van de in het tegenwoordig Verslag als juist aangegeven totale cijfers en van die op de hiervoren opgenomen verdeelingstaat voorkomende, blijkt dat er thans een verschil bestaat van 404 *vrijen* en van slechts 224 *niet-vrijen*. Hieruit kan worden afgeleid, dat de opgaven in 1855, ten gevolge van de door het koloniaal bestuur aangewende middelen, veel minder onnaauwkeurig dan te voren zijn gedaan, en vooral ten aanzien der slavenbevolking veel minder dan vroeger te wenschen overlaten.

Hoe gunstig en aangenaam dit verschijnsel nu zij, vreest de Regering echter, om de reeds meermalen aangevoerde redenen, dat de opgaven nimmer geheel juist zullen zijn, maar dat zij het eene jaar meer, het andere minder met de totalen, die geacht kunnen worden de werkelijke bevolking aan te geven, verschillen zullen.

De twee achtervolgende staten geven aan: de *eerste* het aantal geboorten en huwelijken, de *tweede* het aantal sterfgevallen, met vermelding, voor zooveel de *vrije bevolking* aangaat, van den ouderdom waarop het overlijden heeft plaats gevonden, en voor zooveel de *niet-vrije bevolking* betreft, of zij privé dan wel plantage-slaven, of op Batavia gevestigd geweest zijn.

(*) Deze staten zijn, ter inzage van de leden der Kamer, ter griffie nedergelegd.

STAAT der geboorten, huwelijken en echtscheidingen gedurende het jaar 1855.

GESLACHTEN.	Doodgeborenen.	GEBOORTEN. VRIJE BEVOLKING. In echt.	Buiten echt.	Te zamen.	SLAVEN. Privé.	Plantage-	Totaal.	Op Batavia.	Generaal totaal.	Huwelijken.	Echtscheidingen.
Mannelijk.	10	49	125	174	124	429	553	2	729	63	—
Vrouwelijk.	4	67	111	178	134	392	526	2	706		—
	14	116	236	352	258	821	1079	4	1435	63	—

STAAT der sterfgevallen gedurende het jaar 1855.

GESLACHTEN.	Levenloos aangegeven.	STERFGEVALLEN. VRIJE BEVOLKING. Beneden de 3 jaren.	Van 3 tot beneden de 10 jaren.	Van 10 tot beneden de 20 jaren.	Van 20 tot beneden de 30 jaren.	Van 30 tot beneden de 40 jaren.	Van 40 tot beneden de 50 jaren.	Van 50 tot beneden de 60 jaren.	Van 60 jaren en daarboven.	Van onbekenden ouderdom.	Te zamen.	Op Batavia.	SLAVEN. Privé.	Plantage-	Te zamen.	Op Batavia.	Generaal totaal.
Mannelijk.	10	66	16	55	103	57	38	37	20	27	419	2	186	599	785	29	1235
Vrouwelijk.	4	56	14	10	15	19	20	28	45	6	213	—	186	511	697	34	944
	14	122	30	65	118	76	58	65	65	33	632	2	372	1110	1482	63	2179

Het aantal doodgeborenen was in 1855 even groot als in 1854.

Van de 174 geboorten van het mannelijk geslacht waren er 49 in echt en 125 buiten echt geboren.

Van de 178 geboorten van het vrouwelijk geslacht 67 in echt en 111 buiten echt. Te zamen dus 116 geboorten in echt en 236 buiten echt; hetgeen ten aanzien van de in echt geborenen eene min ongunstige verhouding geeft dan in 1854.

Er zijn 63 huwelijken gesloten en alzoo 11 meer dan in 1854.

Bij de in de dagbladen opgenomen resolutie van den gouverneur van Suriname van 29 December 1855, n°. 1571, zijn er eenige bepalingen gemaakt ter bevordering van huwelijken tusschen onvermogenden. Vóór deze resolutie werd hun echter reeds, wanneer zij van hun onvermogen voldoende deden blijken, vrijstelling verleend van de tot het huwelijk vereischte kosten, zoowel van de zegelregten als van de aan den ambtenaar van den burgerlijken stand toekomende emolumenten.

De genoemde resolutie bevat dan ook eigenlijk, wat de hoofdzaak betreft, meer eene algemeene openbaarmaking en regeling van het reeds bestaande, dan wel de invoering van eene nieuwe bepaling.

Lofwaardig blijven de pogingen der geestelijken tot bevordering van het huwelijk onder die klasse. Hunne daarmede beoogde goede bedoelingen worden echter meermalen niet bereikt. Er zijn er toch die zich in den echt begeven alleen om — en ook met het oog op andere belangen — aan den aandrang hunner leeraren te voldoen, zonder evenwel daartoe geneigd te zijn, ja, zoo als zij zelven wel eens openlijk verklaren, veeleer de voorkeur geven aan de vroeger door hen gevoerde onwettige zamenleving. (*) Anderen, hoezeer gehuwd, blijven zich aan veelwijverij, ook wel eens aan veelmannerij, overgeven, waartegen de kerkelijke tucht, hoe streng ook, niet afdoende is.

Men vergelijke overigens hetgeen hieromtrent is medegedeeld in het antwoord op de XVde vraag van de bij Koninklijk besluit dd. 29 November 1853, n°. 66, ingestelde Staatscommissie.

Slechts langzamerhand zal men er in kunnen slagen, onder de gemanumitteerden en mindere klassen de neiging tot het aangaan van huwelijken te doen toenemen. Om echter het getal daarvan aan te merken als maatstaf, waarnaar de zedelijkheid in de kolonie moet worden afgemeten, zou men met de zamenstelling der maatschappij aldaar niet, of althans zeer onvoldoende bekend moeten zijn. Oude gewoonten, nog niet uitgeroeide vooroordeelen, als anderzins, zijn zoo vele beletselen daartegen, welke, in den volksgeest ingedrongen, slechts langzamerhand door gepaste maatregelen kunnen verwijderd worden.

In den volgenden staat vindt men de opgaaf van het aantal in 1855 gemanumitteerde slaven, met vermelding van hunnen ouderdom en van hun geslacht.

Gemanumitteerde slaven.

VAN HET MANNELIJK GESLACHT.					VAN HET VROUWELIJK GESLACHT.					Generaal. totaal.
Onder de 12 jaren.	Van 12 tot 40 jaren.	Boven de 40 jaren.	Onbekende ouderdom.	Totaal.	Onder de 12 jaren.	Van 12 tot 40 jaren.	Boven de 40 jaren.	Onbekende ouderdom.	Totaal.	
42	41	7	5	95	48	59	29	6	142	237

Naar aanleiding van de door het opperbestuur gegeven magtiging is, sedert Julij 1855, niet meer bij manumissien gevorderd de bij art. 3 der publicatie van 1850, G. B. n°. 6, vastgestelde som van f 12 aan leges ten behoeve van de koloniale kas, en is dat artikel als door de publicatie van 1853, G. B. n°. 14, vervallen beschouwd, zonder dat hiervan nogtans eenige afkondiging is geschied.

(*) Eenigen tijd vóór de uitvaardiging der resolutie vervoegde zich tot den ambtenaar van den burgerlijken stand een zoogenaamde vrijman en verzocht gratis in het huwelijk te worden opgenomen. Toen hem de opmerking werd gemaakt, dat hij als bezitter van huizen niet als onvermogend was te beschouwen, erkende hij dit, onder bijvoeging echter, dat hij niet in het minst tot trouwen geneigd was, maar het bepaaldelijk en alleen deed om aan den herhaalden en sterken aandrang der Moravische Broeders te voldoen, en dat men dus wel beseffen kon, dat, indien hij daarenboven er voor betalen moest (al de kosten bedragen f 10), hij er niet toe overgaan zou; om de bedoeling der Moravische Broeders niet tegen te werken, werd de man gratis getrouwd. Een andermaal vervoegde zich, zeer kort na haar huwelijk, eene vrouw uit dezelfde klasse tot voornoemden ambtenaar, met verzoek haar zeer kort te voren gesloten huwelijk maar weder te ontbinden. Zij was, zeide zij, gelukkiger met haren man toen zij ongehuwd met elkander zamenleefden, en zij waren alleen op aandrang van den leeraar met elkander gehuwd.

Bij diezelfde gelegenheid is voorgeschreven om, ter bevordering van manumissien, met onderhandsche borgtogten genoegen te nemen, en meermalen is in 1855, even als vroeger had plaats gehad, genoegen genomen met de in het request geïnsereerde verklaring van den verzoeker, dat hij zich aansprakelijk en borg er voor stelt, dat de te manumitteren slaaf nimmer ten laste van den lande zal vervallen. Bovendien wordt er in den regel, wanneer de te manumitteren slaaf boven de 12 jaren en niet te oud is om door handenarbeid zich zelven te verzorgen, vrijstelling van allen borgtogt verleend.

Onvoorwaardelijke opheffing van de verpligting tot borgstelling wordt voor alsnog door de Regering nadeelig geacht, doch met uitzondering van f 1 voor het extract uit de slavenregisters wordt de manumissie thans geheel kosteloos verleend.

De Indianen.

Van deze oorspronkelijke bewoners van het land valt over het jaar 1855 niet veel bijzonders te zeggen. Zij zijn nog evenmin als vroeger geneigd om zich tot eenigen arbeid te verbinden. Laten sommigen zich al eens overreden om werkzaam te zijn bij, of liever hunne hulp te verleenen aan enkele personen, welke zij als hunne bijzondere vrienden beschouwen, die werkzaamheden bestaan toch alleen in het verschaffen van eenig wild en in het vervoeren, soms ook vellen, van eenig hout, en worden slechts gedurende zeer korten tijd, naauwelijks gedurende eenige weken, door hen verrigt, als wanneer zij weder behoefte gevoelen om hun zwervend leven in de uitgestrekte bosschen van Suriname voort te zetten, en zich gedurende vele maanden uit de nabijheid der bevolkte streken te verwijderen, tot dat gebrek aan sommige levensbehoeften of voorwerpen, voor de jagt en visscherij benoodigd, meermalen echter de begeerte naar sterken drank, hen aansporen weder voor korten tijd naar de bevolkte streken terug te keeren.

De pogingen der Moravische Broeders om hen tot het Christendom te bekeeren zijn tot heden onvruchtbaar gebleven.

Zij bestaan uit verschillende stammen, waarvan de *Arrowakken*, *Caraïben* en *Warrauws*, benevens de aan de Tibitie wonende *Karboeger Indianen*, die uit de vermenging van *Indianen* en *negers* zijn voortgesproten, op ons grondgebied zijn gevestigd.

Hun aantal kan niet met zekerheid worden opgegeven, doch zal een 1000tal niet te boven gaan. De pokken hebben in het jaar 1855 bij sommige stammen gewoed en belangrijke sterfte onder hen te weeg gebragt.

De Boschnegers.

Ook omtrent het aantal boschnegers bezitten wij geene juiste opgaven; vermoedelijk zal hun aantal de 8000 niet overtreffen.

Zij bestaan uit 3 stammen, namelijk: 1°. de Aucaners, 2°. de Saramaccaners, en 3°. de Becoe- en Moesinger of Matuarie-negers.

Onder dezen betoonen vooral de Aucaners, welke als de voornaamsten ook door de boschnegers zelven worden beschouwd, sedert eenigen tijd meerdere geneigdheid om tegen belooning werkzaam te zijn, ofschoon die werkzaamheden zich enkel bepalen tot het vellen van bosch en tot het bewerken van hout, waartoe hun ook in het bewoonde gedeelte der kolonie de vrijheid verleend wordt indien zij daartoe aanzoek doen.

Over het algemeen leggen zij echter weinig werklust aan den dag, en valt, gelijk in het Verslag over 1854 reeds vermeld is, op de gestadigheid van hunnen arbeid niet te rekenen. Tot veldarbeid zijn zij, behoudens welligt eenige hoogst zeldzame uitzonderingen, niet te bewegen.

Tot dusverre strekte zich de contrôle over de boschnegers uit tot het onderzoek hunner vaartuigen op de posten die zij voorbijgingen, ter voorkoming van het afkomen in te groote menigte te gelijk, van ongeregeldheden en diefstallen op de plantages, en van het met zich voeren bij hunnen terugkeer van weggeloopen slaven, als ook van wapenen en buskruid in ongeoorloofde hoeveelheid.

Was zoodanige contrôle eertijds noodig, zoo kwam dit thans minder wenschelijk, ja zelfs nadeelig voor. Daargelaten de aan de boschnegers, ingevolge de met hen gesloten vredescontracten, opgelegde verpligte uitlevering van alle wegloopers die zich tot hen begeven of welke zij magtig worden, strekt toch de toenemende goede behandeling der slaven tot voldoenden waarborg, dat dezen, uitgenomen eenige zeldzaam voorkomende gevallen, nimmer tot de boschnegers zullen vlugten, wijl daar zware arbeid van hen gevorderd wordt en hun lot bijkans ondragelijk is.

Evenmin kwam het noodig voor om thans nog het te gelijk afkomen van boschnegers tot een gering getal te beperken en om tegenwoordig streng te waken tegen aanschaffing door hen van kruid en wapenen; eene waakzaamheid, die bovendien vroeger wel bevolen doch nimmer mogelijk was.

Deze overwegingen, gevoegd bij de groote behoefte die in Suriname bestaat aan werkende handen, hebben den gouverneur van Suriname doen besluiten tot het wegnemen van de belemmeringen die aan het vrij verkeer en aan den handel der boschnegers met het overige deel der bevolking in den weg stonden. Het zij genoeg hier, voor de aan dit voornemen bij de resolutie van den 26sten Augustus 1856, n°. 1050, G. B. n°. 8, door den gouverneur gegeven uitvoering, te verwijzen naar hetgeen dienaangaande is medegedeeld bij de aangehaalde Nota van Inlichtingen op het Verslag over 1854.

De residentie van den posthouder bij de Saramaccaners is van den verlaten post Victoria naar de verlaten plantage Morea verplaatst geworden.

Bijzondere voorvallen hebben er onder de boschnegers niet plaats gevonden.

C. Algemeen beheer.

§ 1. *De Gouverneur.*

Op den 25sten Augustus 1855 nam de generaal-majoor titulair *C. P. Schimpf* het bestuur der kolonie Suriname over van den (sedert overleden) gouverneur jhr. *J. G. O. J. von Schmidt auf Altenstadt*, aan wien op zijn verzoek een eervol ontslag uit die betrekking was verleend geworden. De openbare kennisgeving van de overgave en van de aanvaarding van het bestuur door de genoemde gouverneurs werd gedaan bij de publicatien van den 25sten Augustus 1855, opgenomen in het *Gouvernementsblad* der kolonie onder de nommers 12 en 13.

In den loop van het jaar 1855 zijn, zoo door den afgetreden als door den tegenwoordigen gouverneur, bij herhaling verschillende gedeelten der kolonie bezocht.

» In het algemeen — zegt de gouverneur *Schimpf* onder andere in zijn verslag — heb ik overal orde en rust aangetroffen, en de toestand der slavenbevolking is mij gebleken vrij wat beter te zijn dan ik mij had durven voorstellen. Ik had mij — zegt de gouverneur verder — niet durven vleijen, dat de slaven op de plantages, vooral op die welke verre van den zetel des bestuurs verwijderd zijn, zoo goed worden behandeld als ik alhier bevonden heb.

» Maar ook ik —zoo eindigt hij — beschouw de slavernij als strijdig met den geest der eeuw, als in strijd met zedelijke en Christelijke wetten, en daarom zal ik er steeds gaarne toe medewerken om dien toestand op de voor het algemeen en bijzonder belang minst nadeelige wijze te doen ophouden."

Nadere bijzonderheden omtrent dit onderwerp zullen worden medegedeeld in de hoofdstukken D, GEWESTELIJK BEHEER, en O, SLAVENBEVOLKING.

§ 2. *De Koloniale Raad.*

Aan het lid *C. Barends*, van voornemen zijnde de kolonie te verlaten, werd in 1855 op zijn verzoek een eervol ontslag uit die betrekking verleend, en in zijne plaats benoemd de heer *A. H. F. J. Kennedy.*

Gelijktijdig werd een eervol ontslag verleend aan het aftredend lid *F. L. Pichot*, die verzocht had niet weder voor die betrekking in aanmerking te komen, en in zijne plaats benoemd de heer *T. Janssen Eijken Sluijters.*

Het lid *H. G. Roux* werd op zijn verzoek eervol uit die betrekking ontslagen en in diens plaats benoemd de heer mr. *B. Lyon.*

Eindelijk werd het lid *Wm. Humphreys*, die op ultimo December moest aftreden, benoemd.

§ 3. *Gouvernements-secretarie.*

Het verlof van den sedert overleden gouvernements-secretaris mr. *A. Kikkert Schotborgh*, wiens gezondheid niet was hersteld, duurde voort. De heer mr. *E. A. van Emden* bleef met de waarneming zijner functien belast.

§ 4. *Administratie van finantien.*

Aan den heer *A. A. Th. de Man*, administrateur van finantien, werd in 1855 een buitenlandsch verlof verleend voor den tijd van een jaar; zijne functien werden tijdelijk opgedragen aan den kolonialen ontvanger en betaalmeester *A. Wildeboer*, terwijl met de functien

van laatstgenoemde tijdelijk is belast geworden de hoofd-adsistent van den kolonialen ontvanger en betaalmeester *J. Ellis.*

§ 5. *Hoofddirectie der particuliere West-Indische Bank.*

Gedurende het verlof van den administrateur van finantien werd deze door den gouvernements-secretaris vervangen in de hoofddirectie der voormelde Bank.

Het zal hierbij niet ondoelmatig zijn te herinneren, dat de bemoeijingen van de particuliere West-Indische Bank zich alleen bepalen tot het liquideren van hare aangelegenheden.

§ 6. *Tractaten of overeenkomsten met andere natien.*

Bij de resolutien van 8 Augustus, n°. 999, 12 September, n°. 1151, 17 September, n°. 1172, opgenomen in het *Gouvernementsblad* van dat jaar onder de n°. 11, 14 en 15, werden gepubliceerd de met Belgie, Frankrijk en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika gesloten overeenkomsten tot toelating van consulaire agenten.

D. Gewestelijk beheer.

Dit beheer werd in 1855 bij voortduring uitgeoefend in de divisien door heemraden, en in de districten door de landdrosten.

In de divisien en districten heerschte gedurende dit jaar over het algemeen eene gewenschte rust.

De inspectien, die van tijd tot tijd, ook onverwachts, plaats vonden, bewezen dat de slavenreglementen doorgaans behoorlijk werden nageleefd en dat op vele plantages meer voor de slavenbevolking gedaan en minder van hen gevorderd werd dan bij die reglementen is voorgeschreven.

Om zooveel mogelijk te waken tegen gebrek aan kost, daar de bananen-gronden soms door hevige winden schade lijden, zoo als meermalen bij den overgang van den kleinen regentijd in den kleinen droogen tijd het geval is, zijn de heemraden en landdrosten in 1855 uitgenoodigd geworden, maatregelen voor te dragen, ten einde in dat gebrek aan bananen, indien het mogt ontstaan, te kunnen voorzien.

Waar er overigens iets merkwaardigs valt te vermelden, wordt dit in dit Verslag onder de afdeelingen waartoe het behoort nader uiteengezet.

§ 1. *Beheer in de divisien.*

De zes honorofique leden van den Kolonialen Raad waren als heemraden der divisien met het huishoudelijk bestuur daarover belast. Zij worden bijgestaan door eenen burger kapitein, met de noodige officieren en andere ondergeschikten, die, in de divisien zelve woonachtig, de gewapende burgermagt aldaar uitmaken. Al deze betrekkingen zijn onbezoldigd.

Buiten de stad Paramaribo (den hoofdzetel des bestuurs) en de districten Nickerie en Coronie, was het bewoonde gedeelte der kolonie verdeeld in 8 divisien, breedvoeriger omschreven in het reglement op de verdeeling der kolonie Suriname in divisien, publicatie de dato 1 en 2 Maart 1842, G. B. n°. 3.

Door het opbreken van verschillende plantages werd in 1855 eene wijziging daarin noodzakelijk geacht; het belang der openbare dienst en eene billijke evenredigheid in de lasten op de plantages drukkende, deed het intrekken van de divisie *Matappica*, die nog slechts uit weinige plantages was zamengesteld, noodzakelijk achten. Dit geschiedde bij de publicatie van den 2den Junij 1855, G. B. n°. 7, en de in die divisie gelegen plantages en gronden werden bij andere divisien ingedeeld.

Het aantal divisien werd dus tot zeven teruggebragt, namelijk:

1°. Boven-Suriname en Thorarica;

2°. Para;

3°. Beneden-Commewijne;

4°. Beneden-Cottica;

5°. Boven-Commewijne;

6°. Boven-Cottica en Perica; en

7°. Saramacca.

Ten gevolge van de indeeling van de in de ingetrokken divisie Matappica gelegen plantages en gronden in de divisien Beneden-Cottica en Boven-Cottica en Perica was het noodzakelijk aan die plantages en gronden andere letters en andere nommers toe te kennen, waartoe heeft gestrekt de publicatie van 19/20 Julij 1855, G. B. n°. 9.

Overigens valt er niets bijzonders omtrent het beheer der divisien mede te deelen.

§ 2. *Beheer in de districten.*

Er zijn twee districten, Nickerie en Coronie, die elk door eenen bezoldigden ambtenaar onder den titel van *landrost* worden bestuurd. De landrosten worden bijgestaan door eenen raad van hoofdingelanden, die geene bezoldiging genieten, en uit de eigenaren, beheerders of bestuurders van de plantages in die districten woonachtig gekozen worden. De landrosten zijn als zoodanig tevens kommandanten der gewapende burgermagten in hunne districten.

Er heeft voor het district Coronie altijd een groot bezwaar bestaan in het afschepen zijner producten, doordien er in het geheele district geene enkele haven of rivier is, de alle in zee uitloopende kreeken niet bevaarbaar zijn, en in de twee kanalen, behoorende aan de plantages Burnnde en Leasowes, slechts enkele, zeer kleine en weinig diepgaande kustvaarders kunnen binnenkomen.

Daar er geene andere gemeenschap bestaat dan over zee, moeten dus alle producten in daartoe bestemde kleine platbodemvaartuigen geladen en gebragt worden aan boord der schepen, die wegens de ondiepten en modderbanken op eenen verren afstand van den wal in vollen zee ten anker moeten blijven liggen. Het gevolg daarvan is dat de afscheping moeijelijk, kostbaar en gevaarlijk is, dat soms geheele ladingen van die kleine vaartuigen verloren gaan en somwijlen zelfs de groote schepen genoodzaakt zijn zee te kiezen om niet van hunne ankers te worden geslagen.

Dit ongerief voor een zoo vruchtbaar en overigens gezond en gelukkig gelegen gedeelte der kolonie heeft meermalen den wensch doen ontstaan, dat er eene verbinding tusschen de twee districten tot stand kwame, zoodat Coronie zijne goederen naar Nickerie zou kunnen zenden om aldaar in de veilige en diepe rivier te worden ingescheept.

De gouverneur *Schimpf* heeft zich bij zijne inspectiereis, in die districten in November 1855 gehouden, overtuigd van de wenschelijkheid eener zoodanige verbinding en zegt daaromtrent het volgende: » Den loop der Nickerie-rivier, die tot op eenen verren afstand van hare monding voor schepen van 17 voet bevaarbaar is, nagaande, kwam het mij voor, dat er met eenige opoffering wel een verbindingskanaal tusschen het district Coronie en de rivier Nickerie zou kunnen worden daargesteld. Daarover toen met eenige belanghebbenden ingezetenen sprekende, vond het hunnen bijval, en toonden zij zich niet ongeneigd daartoe handen aan het werk te slaan, indien het Gouvernement slechts de behulpzame hand wilde bieden om het terrein te doen opnemen.

» De landdrost van Nickerie *H. van Genderen* bood zich aan om met de in dienst van het Gouvernement staande Indianen de rivier drie dagreizens op te varen en vervolgens te trachten Coronie te land te bereiken, waartoe het op bepaalde dagen en uren afvuren van het geschut te Coronie hem de rigting zou aanwijzen.

» Hoezeer het hem niet heeft mogen gelukken Coronie te bereiken, omdat hij in zijnen togt gestuit werd door eenen met ondoordringbare en zeer scherpe dorengewassen begroeiden zwamp, door welken eenen weg te kappen hij van zijne reeds zeer afgematte manschappen niet durfde vorderen, zoo is hij echter dat district zeer nabij gekomen, en is de mogelijkheid aangewezen om zonder groote opofferingen een kanaal tusschen de beide districten daar te stellen, waartoe ik hoop dat de eigenaren aldaar bereid zullen worden bevonden."

In het district Nickerie is aan den raad hoofdingeland *A. MacDonald*, op het daartoe door hem gedaan verzoek, een eervol ontslag uit die betrekking verleend en in zijne plaats benoemd geworden de heer *L. Carbin.*

De te Coronie ter bewaking der kust gestationeerde kanonneerboot is in October 1855 ter reparatie naar Paramaribo gevoerd en in plaats daarvan voorloopig gestationeerd geworden eene gewapende barkas, met eene bemanning van een onderofficier en tien man.

E. Militair beheer.

§ 1. *De Landmagt.*

a. De schutterij te Paramaribo.

De sterkte bedroeg op ultimo December 1855:

aan officieren	23
aan onderofficieren en manschappen	506
Te zamen	529

Voor het brandwezen werden nieuwe verordeningen ontworpen, in verband met het bestaande voornemen om het brandwezen van de schutterij — waarvan het tot dusverre een onderdeel uitmaakt — geheel af te scheiden.

Bij publicatie, dd. 6 Januarij 1855, G. B. n°. 2, werd eene verandering vastgesteld in de bepaling der premien, volgens het eerste lid van art. 94 van het reglement op het brandwezen (publicatie 1840, G. B. n°. 8) toekomende aan de bemanningen van de ter plaatse des brands het eerst werkende spuiten.

b. De gewapende burgermagten in de divisien.

Op ultimo December 1855 was die gewapende burgermagt zamengesteld zoo als in den volgenden staat is aangegeven.

NAMEN DER DIVISIEN.	Officieren.	Onderofficieren en vrije schutters.	Niet-vrije schutters.
Boven-Suriname en Thorarica	7	59	112
Para	5	125	73
Boven-Commewijne	4	28	53
Boven-Cottica en Perica	4	61	niet opgegeven.
Beneden-Commewijne	4	30	69
Beneden-Cottica	6	83	169
Saramacca	5	14 onderoffic Het aantal vrije schutters niet opgegeven.	niet opgegeven.

c. De gewapende burgermagten in de districten

zijn zamengesteld even als die der divisien, en aan het hoofd daarvan staat de landdrost met den rang van kapitein.

Te Nickerie bestond zij, behalve den landdrost, uit:

officieren	4
onderofficieren en vrije schutters.	68
slaven-schutters	41
te zamen. . . .	113

Te Coronie, behalve den landdrost, uit:

officieren	3
onderofficieren en vrije schutters	12
slaven-schutters (niet opgegeven).	
	15

Bovendien bevonden zich in de divisien en districten een aantal oud-leden der gewapende burgermagt en een moeijelijk te bepalen getal vrije bewoners van kweek- en andere grondjes, die verpligt zijn als vrije schutters dienst te doen wanneer dit noodig mogt worden bevonden.

d. Het bataillon jagers n°. 27.

De sterkte daarvan bedroeg op ultimo December 1855:

officieren	18
onderofficieren en soldaten	513
Te zamen . . .	531

tewijl de geneeskundige dienst 12 officieren telde.

Het bataillon jagers wordt voltallig gehouden door enkele aanwervingen in de kolonie en door uitzendingen van suppletietroepen uit het moederland.

Bij het Koninklijk besluit van den 17den Mei, n°. 46, is de majoor *J. C. de Normandie 's Jacob*, kommandant van het garnizoen en der troepen in Suriname, tot luitenant-kolonel bevorderd en bij de gouvernements-resolutie dd. 17 October dj., n°. 1290, is voor dien kommandant der troepen eene nieuwe instructie vastgesteld, waarbij werd bepaald, dat ook de geneeskundige dienst onder zijne onmiddellijke bevelen zal staan.

Bij Koninklijk besluit dd. 31 Mei 1855, n°. 48, is ter belooning van doorgaand goed gedrag van de jagers bepaald dat, even als zulks bij de artillerie reeds plaats had, 25 man per compagnie met eene verhooging van tractement tot jager der 1ste klasse kunnen worden aangesteld.

Ook is er, in te gaan met 1°. Januarij 1856, eene verandering gemaakt in de kleeding der troepen.

Er zijn maatregelen genomen waardoor aan de troepen eene meer doelmatige voeding wordt verstrekt. Zoo is het rantsoen versch vleesch vermeerderd, terwijl ook proeven zijn genomen met blikken volksspijs, daartoe uit Nederland verzonden.

e. De compagnie artillerie.

Op ultimo December 1855 was deze sterk:

officieren	4
onderoficieren en manschappen	144
Te zamen . . .	148

Zij wordt voltallig gehouden op dezelfde wijze als het bataillon jagers en vormt bijna uitsluitend de bezetting van het fort Nieuw-Amsterdam, gelegen aan de monding der rivieren Suriname en Commewijne, en als zoodanig het voornaamste verdedigingspunt der kolonie tegen eenen buitenlandschen vijand.

f. Het corps koloniale guides.

Dit bestond op ultimo December 1855 uit:

officieren	1
guides	34
Te zamen	35

benevens 1 officier van gezondheid 3de klasse, die gelijktijdig met de overige officieren van gezondheid de dienst in het militair hospitaal, bij het garnizoen en op de buitenposten verrigt.

g. Het corps invaliden.

Dit bestaat uit 12 onderofficieren en 2 man en staat onder het bevel van den kommandant der guides.

Bovendien is er bij de landmagt nog een conducteur 2de klasse aangesteld, die belast is met de werkzaamheden van magazijnmeester der artillerie.

Het emplacement der troepen was op ultimo December 1855 als volgt.

Kommandement.	EMPLACEMENT.	Bataillon jagers.		Compagnie artillerie.		Compagnie guides.		Invaliden.	Officieren van de geneeskundige dienst.	Totaal.	
		Officieren.	Onderofficieren en soldaten.	Officieren.	Onderofficieren en soldaten.	Officieren.	Onderofficieren en soldaten.			Officieren.	Onderofficieren en soldaten.
Paramaribo.	Fort Zeelandia	10	223	»	22	»	»	9	8	18	254
	Etablissement Oldenburg	»	4	»	»	»	»	»	»	»	4
	Post Poelepantje	»	1	»	»	1	14	»	»	1	15
Fort Nieuw-Amsterd.	Fort Nieuw-Amsterdam	»	16	3	111	»	3	1	1	4	131
	Etablissement Quarantaine	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	Post Montpellier	»	8	»	»	»	1	»	»	»	9
	Etablissement Sommelsdijk	»	8	»	»	»	2	»	»	»	10
	Piket Purmerend	»	»	»	3	»	»	»	»	»	3
	Seinpost Jagtlust	»	»	»	2	»	»	»	»	»	2
Mon Bijou.	Post Mon Bijou	1	20	»	»	»	3	»	»	1	23
	Piket Vredenburg	»	8	»	»	»	»	»	»	»	8
	» Post Belair	»	5	»	»	»	1	»	»	»	6
	» Brandwacht	»	4	»	»	»	3	»	»	»	7
	» Oranje	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Geïsoleerde posten.	't Esperance	1	17	»	»	»	2	»	»	1	19
	Republiek	1	23	»	»	»	2	»	»	1	25
	Gelderland	1	26	»	»	»	»	»	»	1	26
	Piket over Gelderland	»	5	»	»	»	»	»	»	»	5
	» » Groningen	»	2	»	»	»	»	»	»	»	2
	Post Nassau	»	9	»	1	»	2	»	»	»	12
	» Nickerie	2	75	»	4	»	»	1	1	3	80
	» Coronie	1	42	»	1	»	»	»	1	2	43
Zieken in het hospitaal		»	15	»	»	»	»	1	»	»	16
Met verlof of in commissie		1	1	1	»	»	1	»	1	3	2
Gedetineerd		»	1	»	»	»	»	»	»	»	1
	Sterkte	18	513	4	144	1	34	12	12	35	703
	Ontbreekt tot compleet	»	37	»	24	3	74	»	2	4	123
	Moet zijn tot compleet	17	550	4	168	4	108	12	14	39	826
	Overcompleet	1	»	»	»	»	»	»	»	»	18

§ 2. *Inrigtingen met het militair beheer in verband.*

De magazijnen van het garnizoen en der troepen waren in goede orde en van den noodigen voorraad voorzien.

Het aantal in het hospitaal verpleegde, herstelde of ontslagen, overleden en op ultimo December 1855 aldaar nog aanwezige lijders wordt specifiek opgegeven in den volgenden staat:

	Bataillon jagers.	Compagnie veld-artillerie.	Compagnie guides.	Peloton invaliden.	Mariniers.	Civilen.	Totaal.
Aanwezig op ultimo December 1854 .	15	1	1	2	5	15	39
Ingekomen gedurende 1855 . . .	395	15	7	3	235	184	839
	410	16	8	5	240	199	878
Hersteld of uitgegaan gedurende 1855.	355	14	8	1	181	123	682
	55	2	—	4	59	76	196
Overleden gedurende 1855. . . .	34	1	—	3	36	51	125
Aanwezig op ultimo December 1855 .	21	1	—	1	23	25	71

Even als voor de troepen zijn ook voor het militair hospitaal blikken met volksspijs besteld geworden, hoofdzakelijk bestemd voor de convalescenten. De uitgezonden proeven daarvan hebben zeer goed aan de verwachting beantwoord en dragen de goedkeuring van den chef der geneeskundige dienst weg.

Ten dienste der lijders van het militair hospitaal zijn in het afgeloopen jaar door het bestuur der Surinaamsche afdeeling van het Nederlandsch Bijbelgenootschap Hervormde en Lutersche bijbels en gezangboeken verstrekt. Het jaar te voren waren aldaar van het hoofdbestuur van het Nederlandsch Godsdienstig Tractaatgenootschap te Amsterdam de door gemeld genootschap uitgegeven bundeltjes kleine godsdienstige geschriften ontvangen.

Gedurende het jaar 1855 werd het genie-departement en het civiel bouw-departement, vroeger afzonderlijk beheerd, onder den stads-architect *J. A. Voigt* tot een algemeen bouwdepartement vereenigd, waardoor vereenvoudiging en tevens besparing van kosten worden verkregen.

Bij gouvernements-resolutie dd. 27 December 1855, n°. 1579, werden de bestaande instructien en voorschriften voor de genoemde departementen ingetrokken en door eene andere voor het bouwdepartement en het te gelijker tijd opgerigte atelier vervangen.

§ 3. *Zeemagt.*

Op den 1sten Januarij 1855 bestond Zijner Majsteits zeemagt in de kolonie Suriname uit de navolgende schepen en vaartuigen van oorlog, als:

Zr. Ms. brik	*Koerier*,	met	eene bemanning	van	100	hoofden;
» » schoener	*Adder*,	»	»	»	36	»
» » stoomschip	*Curaçao*,	»	»	»	70	»
» » kanonn.boot	*Nickerie*,	»	»	»	20	»
» » »	*Coppename*,	»	»	»	20	»

Gedurende het jaar 1855 zijn in Suriname aangekomen de navolgende oorlogsvaartuigen uit Nederland:

in Maart, Zr. Ms. transportschip *Prins Willem Fredrik Hendrik;*
en in Augustus, Zr. Ms. schoener *Scorpioen;*

en uit Curaçao:

in Januarij, Zr. Ms. schoener *Wesp;*
» Junij, » » brik *Lynx;*
» Julij, » » korvet *Pallas*,

Terwijl van Suriname zijn vertrokken naar Curaçao:

in Januarij, Zr. Ms. schoener *Adder;*
» Maart, » » transportschip *Prins Willem Fredrik Hendrik;*
» Junij, » » schoener *Wesp;*
» » » » brik *Koerier;*
» October, » » korvet *Pallas.*

Zoodat op ultimo December te Suriname aanwezig bleven:

Zr. Ms.	brik	*Lynx;*	met	eene	bemanning	van	100	hoofden;
» »	stoomschip	*Curaçao*,	»	»	»	»	70	»
» »	kanonneerb.	*Nickerie*,	»	»	»	»	20	»
» »	»	*Coppename*,	»	»	»	»	20	»

Door Zr. Ms. stoomschip *Curaçao* zijn in Januarij observatien genomen in en buiten de rivier Suriname; in Februarij aldaar boeijen gelegd en dier ligging naauwkeurig opgenomen en bepaald; in Julij de mail-pakketten naar Demerary gebragt en van daar afgehaald, en het barkschip *Willem Daniel*, aan welks boord zich de nieuwbenoemde Gouverneur bevond, binnengesleept; in October het gat van Nickerie opgenomen en in teekening gebragt, en in November Zr. Ms. kanonneerboot *Nickerie* van Coronie naar Paramaribo opgesleept.

Door Zr. Ms. brik *Lynx* is in December eene baak te Braamspunt geplaatst en de geographische ligging daarvan bepaald.

Zr. Ms. schoener *Scorpioen* heeft in October de lengte en breedte van Braamspunt opgenomen en bepaald, en in November aldaar de fundamenten gelegd voor de op te rigten baak.

Zr. Ms. kanonneerboot *Nickerie* was tot de maand November 1855 te Coronie gestationeerd, doch is toen ter reparatie naar Paramaribo opgesleept en door eene gewapende barkas vervangen.

Zr. Ms. kanonneerboot *Coppename* was gedurende dit jaar voor Nickerie gestationeerd.

De aanwezigheid der kanonneerbooten te Nickerie en te Coronie (in laatstgenoemd district thans eene bemande barkas) heeft op zich zelve reeds dit nut, dat door de *tegenwoordigheid alleen* dier vaartuigen slaven, welke zouden willen ontvlugten naar de nabij gelegen Engelsche kolonien, daarvan teruggehouden worden door de vrees van achterhaald te zullen worden. Bovendien bewijzen die vaartuigen aldaar nog andere diensten, zoo als bijv. het brengen der mail-brieven van en naar de mail-vaartuigen, welke, althans in Coronie, door de hevige rollers aldaar, meermalen op verren afstand van den wal ten anker moeten blijven liggen.

F. Regtswezen en politie.

I. Wetgeving.

De gedurende dit jaar uitgevaardigde publicatien en in het *Gouvernementsblad* opgenomen resolutien worden, even als de overige in werking gebragte verordeningen, deze laatste voor zooveel noodig, vermeld onder de afdeelingen waartoe zij betrekking hebben.

Bij de publicatie van den 23sten Maart 1855, G. B. nº. 6, werd afgekondigd het Koninklijk besluit van den 14den November 1854, nº. 84, waarbij de bepalingen van den 19den titel, 1ste boek, van het Burgerlijk Wetboek voor Nederland, handelende van *afwezigheid*, zooveel noodig naar de plaatselijke omstandigheden gewijzigd, zoo als zij aan dat besluit zijn gehecht, voor de West-Indische bezittingen van het Rijk van toepassing worden verklaard.

II. BURGERREGT.

Het burgerregt werd in 1855 verleend aan 82 personen.

Van deze waren er geboren:

in Suriname	61
» Nederland	11
» vreemde plaatsen	10

Onder deze personen bevonden zich 10 gemanumitteerden.

III. REGTERLIJKE MAGT.

a. Bij het geregtshof zijn gedurende het jaar 1855 gewezen 92 vonnissen en arresten in burgerlijke zaken, als:

37 op schikkingen tusschen partijen,
9 op defaulten,
4 » verstek van pleidooi,
21 » overlegging van stukken, en
21 » na gehouden pleidooi.

92

Voorts 4 vonnissen in strafzaken, waarvan 3 in hooger beroep van vonnissen van het collegie van kleine zaken.

Ter rolle werden aangebragt 144 zaken, als:

ter ordinaire rolle	104
» gepriviligeerde	25
» prae- en concurrentie	15

Vier willige condemnatien werden op acten-overeenkomsten verleend; terwijl voorts 197 requesten van verschillenden aard in behandeling zijn gekomen. Voor het overige hebben de werkzaamheden zich bepaald tot het geven van adviesen aan het Gouvernement en het verlijden van hypotheken en transporten.

De volgende tabel geeft eene vergelijking voor de werkzaamheden van het geregtshof in civile zaken van 1843 tot en met 1855.

	1843	1844	1845	1846	1847	1848	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855
Vonnissen en arresten	407	372	331	266	209	243	214	170	121	140	165	123	92
Requesten	549	504	449	359	291	240	237	177	140	165	248	238	197
Aangebragte zaken ter differente rollen	366	344	311	272	230	233	226	201	141	145	156	145	148

De waarnemende griffier bij het geregtshof, jhr. mr. *J. M. A. Martini van Geffen*, is bij Koninklijk besluit van den 28sten December 1854, lit. B, n°. 12/353, benoemd geworden tot griffier.

Aan het lid van het geregtshof mr. *J. C. Palthe Wesenhagen* is een buitenlandsch verlof verleend voor den tijd van één jaar, en gedurende dat verlof te zijner vervanging gequalificeerd de assessor bij het collegie van kleine zaken *J. M. J. Eijken Sluijters*.

b. Door het collegie van kleine zaken werden gewezen 269 vonnissen in burgerlijke zaken, als:

op verstek.	208
» contradictie	53
» interlocutoir	8
	269

Voorts werden 48 burgerlijke zaken zonder vonnis afgedaan, en bleven er 6 op ultimo December in behandeling; er werden twaalf requesten behandeld.

In strafzaken werden gewezen 74 vonnissen; 3 zaken bleven op ultimo December aanhangig, terwijl nog adviesen aan het Gouvernement werden gegeven.

De volgende tabel geeft eene vergelijking van het aantal vonnissen in civile en strafzaken, van 1850 tot en met 1855.

	1850.	1851.	1852.	1853.	1854.	1855.
Vonnissen in burgerlijke zaken	289	239	234	278	285	269
Vonnissen in strafzaken	81	122	90	60	81	74

Ter tijdelijke vervanging van mr. *J. M. J. Eijken Sluijters*, tot lid van het geregtshof gequalificeerd, werd de heer *G. Duijckinck* tot waarnemend assessor benoemd.

c. Het aantal advocaten en procureurs bij de regtscollegien postulerende bestond op het einde van het jaar 1855 uit 2 advocaten en 3 procureurs.

Voorts zijn er ten dienste der regtscollegien: 1 exploiteur, 3 substituut-exploiteurs, 3 deurwaarders, 1 gequalificeerde deurwaarder.

IV. POLITIE.

§ 1. *Algemeen, gewestelijk en plaatselijk beheer.*

Eene voorname zorg der politie is het, toe te zien, dat de bestaande wettelijke verordeningen omtrent de slaven behoorlijk worden nageleefd, waarover onder letter O nader en breedvoeriger wordt gehandeld.

Op voorstel van den procureur-generaal heeft het personeel der politie-agenten eene geringe vermeerdering ondergaan.

Het is raadzaam voorgekomen om art. 35 der publicatie van 19/25 November 1828, G. B. n°. 17, waarbij eene maandelijksche broodzetting is voorgeschreven, in te trekken, behoudens bepalingen in het algemeen belang, ter voorkoming van het bakken en

verkoopen van brood, uit slechte of voor de gezondheid nadeelige bestanddeelen bereid. Hieromtrent wordt verwezen naar de publicatie dd. 21/25 Julij 1855, G. B. n°. 10.

§ 2. *Eenige onderwerpen van politie bij speciale verordeningen geregeld.*

a. Regt van verblijf.

Dit werd in het jaar 1855 verleend aan 105 personen.

b. Passen voor vertrekkende personen.

Deze werden uitgereikt aan 184 personen, onder welken een kort te voren gemanumitteerd kind van ongeveer 7 jaren, hetwelk naar Antigua is gezonden om, onder de leiding der Moravische Broeders aldaar, te worden gevormd tot missionairis van de Moravische Broedergemeente, ten einde later als zoodanig alhier werkzaam te zijn.

c. Passen voor vaartuigen.

Deze werden verleend ten getale van 201 stuks.

d. Zeebrieven.

In dit jaar werden afgegeven twee nieuwe zeebrieven, terwijl er geene vernieuwd werden.

V. MIDDELEN VAN BEHEER MET HET REGTSWEZEN IN VERBAND.

§ 1. *Departement der onbeheerde boedels en weezen.*

a. Onbeheerde boedels.

In het jaar 1855 zijn aan dit departement gedevolveerd 192 boedels, waarvan 172 in eenen desolaten toestand en uit hoofde der geringe baten voor geene afdoening vatbaar; en 20 voor afdoening vatbaar.

Door het collegie van commissarissen zijn gewezen 13 dictums, als in 1 solventen en in 12 insolvente boedels.

Op reclames van belanghebbenden zijn 3 boedels aan hen overgegeven. Op het einde van het jaar 1855 zijn bij di departement nog aanhangig gebleven 43 boedels.

b. Weezen.

Onder de openbare voogdij van den weesmeester kwamen 45 kinderen, waardoor het getal der pupillen van den weesmeester op ultimo December was geklommen tot 454.

Onder deze weezen zijn er 79 die uit eigen middelen worden verzorgd, 304 in wier behoefte wordt voorzien door particuliere personen of nabestaanden, en 71 die door het Gouvernement worden gealimenteerd.

De Commissie van Rapporteurs wegens het Verslag voor 1854 heeft den wensch te kennen gegeven, te vernemen welke de gealimenteerde kinderen zijn. Ter voldoening aan dien wensch wordt hierbij onder bijlage *J* overgelegd een staat, waarin zijn aangeduid hunne namen, hun geslacht, ouderdom, hunne godsdienstige gezindheid, de maandelijksche onderstand en eene opgave, of zij al dan niet in echt zijn geboren: daaruit blijkt dat slechts één is uit een wettig huwelijk.

Van de kinderen, onder de beide laatste categorien voorkomende (in wier behoeften namelijk wordt voorzien door particuliere personen of door nabestaanden en die door het Gouvernement worden gealimenteerd), genieten de meesten gratis onderwijs op de stadsscholen; van de overigen zijn er eenigen in Nederland en genieten anderen alhier op particuliere scholen onderwijs, of wordt hun dit op andere wijze door hunne betrekkingen voor dier rekening verschaft. Aan de kinderen, onder dezelfde twee categorien voorkomende, werden bij ziekte van gouvernementswege de vereischte genees- en heelkundige hulp en geneesmiddelen verschaft, terwijl wijders op gelijke wijze in hunne behoefte aan kleeding wordt voorzien.

Het gezamenlijk kapitaal der eerstgenoemde 79 kinderen, bij het weesdepartement op hypotheken uitgezet, bedroeg op ultimo December 1855 de som van f 108,000, terwijl zij

daarenboven nog bezaten 16 huizen en 20 slaven; welke huizen en slaven, voor zooverre zij niet ten dienste der kinderen werden vereischt, te hunnen behoeve werden verhuurd.

Door den pupillairen raad wordt met de meest mogelijke naauwgezetheid gewaakt voor de goede belegging van het kapitaal dier minderjarigen. Bij publicatie, dd. 16/17 October 1855, G. B. n°. 16, is bepaald, dat genoemde raad, in stede van als tot dusverre uit den Gouverneur, den procureur-generaal en den administrateur van finantien te bestaan, voortaan zou zijn zamengesteld uit den procureur-generaal als voorzitter, den administrateur van finantien en den president van het collegie van kleine zaken.

De heer mr. *H. C. Focke* (sedert overleden), president van het collegie van kleine zaken, als zoodanig als lid van den pupillairen raad optredende, werd eervol ontheven uit zijne betrekking van president van het collegie van commissarissen voor het departement der onbeheerde boedels; waartoe benoemd werd de heer *E. van Emden*, oud-lid van het geregtshof.

Voorts is, om bij tijdelijke afwezigheid van een der leden van het collegie van commissarissen tot het departement der onbeheerde boedels in urgente gevallen te kunnen optreden, aan dat collegie een plaatsvervangend lid toegevoegd, waartoe benoemd is geworden heer *J. E. Wesenhagen*, hoofdcommies ter gouvernements-secretarie.

§ 2. *Translateurs.*

Het getal translateurs, dat op ultimo December 1854 uit acht bestond, is gedurende dit jaar met één, in de Engelsche taal, verminderd.

§ 3. *Gevangenissen.*

In de gevangenissen te fort Zeelandia zijn in den loop van het jaar 1855 750 arrestanten gecustodieerd geweest, van welke op ultimo December nog 10 aanwezig bleven.

Op het fort Nieuw-Amsterdam waren op ultimo December 1854 97 gevangenen overgebleven; gedurende 1855 zijn derwaarts opgezonden 66 personen, zoodat aldaar in den loop des jaars gevangen zijn geweest 163 personen, van welke op ultimo December nog aanwezig bleven 72.

De leeraren der verschillende Christelijke kerkgenootschappen bezoeken van tijd tot tijd zoowel de gecustodieerden te fort Zeelandia als de gevangenen te Nieuw-Amsterdam, en houden voor hen godsdienstoefeningen; terwijl bovendien alle Zondagen door de Moravische zendelingen godsdienstoefening wordt gehouden in het fort Zeelandia voor de aldaar gedetineerden.

De gevangenen te fort Nieuw-Amsterdam worden, onder behoorlijk toezigt, gebezigd tot het verrigten van werkzaamheden van verschillenden aard, welke werkzaamheden worden geregeld naar hunne jaren en hunne geschiktheid.

Hun aantal wisselt steeds af, alzoo de meesten slechts bij politie-maatregel voor eenige weken of maanden derwaarts worden gezonden; terwijl nog eenige vrijen en nietvrijen, bij geregtelijke vonnissen wegens misdaden veroordeeld, aldaar worden gevangen gezet.

G. Eeredienst.

I. PROTESTANTSCHE.

Gedurende het jaar 1855 werden bij deze gemeente gedoopt 158 kinderen, waarvan 28 echte en 130 onechte, en 6 bejaarden, te zamen 164; terwijl in dat jaar tot ledematen werden aangenomen 136 personen, van welke 123 na afgelegde belijdenis, en 13, van elders gekomen, op kerkelijke attestatien.

Daarentegen zijn er 24 ledematen met kerkelijke attestatien naar elders vertrokken; terwijl het aantal ledematen nog is verminderd door de overledenen en door diegenen welke, zonder attestatien aan te vragen, vertrokken zijn.

Het aantal catechisanten van beide seksen was omstreeks 300 groot, waaronder voor het meerendeel vrouwen.

Door de gemeente werden 23 personen gealimenteerd en 6 genoten er tijdelijk onderstand.

Slechts 2 huwelijken zijn in 1855 ingezegend geworden.

Het zielental dezer gemeente is moeijelijk naauwkeurig op te geven, eensdeels doordien er eenigen òf hunne kerkelijke attestatien niet indienen, òf zonder kerkelijke attestatien vertrekken, en anderdeels door de sterfgevallen, waaromtrent geene opgave bij de gemeente plaats vindt.

Aan den oudsten predikant der gemeente, ds. *J. H. Betting*, die in het vorige jaar met verlof naar Nederland was vertrokken, is, op zijn daartoe gedaan verzoek, een eervol ontslag uit die betrekking verleend geworden, met toekenning van pensioen. In de vervulling der hierdoor ontstane vacature is bij Koninklijk besluit dd. 12 Augustus 1855, n°. 39, voorzien geworden door de benoeming van den heer *C. Conradi*, predikant te Curaçao.

Sedert korten tijd wordt er te Paramaribo bij deze gemeente ook godsdienstig onderwijs in de Neger-Engelsche taal gegeven aan hen, die in het Hollandsch niet genoegzaam ervaren zijn; waardoor gunstige resultaten worden verkregen.

Volgens opgaven uit het doopboek waren er in het jaar 1854 gedoopt 35 slavenkinderen en 8 bejaarde slaven; en in het jaar 1855 26 slavenkinderen en 8 bejaarde slaven.

Verscheidene slaven, die tot de Moravische Broedergemeente behoorden, gaan, eenmaal gemanumitteerd, tot de Hervormde gemeente over; hetgeen een bezwaar te meer oplevert om het juiste zielental der laatstgenoemde gemeente naauwkeurig te kennen. De reden van dien overgang is welligt daaraan toe te schrijven, dat de meesten der blanken tot de Hervormde gemeente behooren, en voorzeker ook daaraan, dat zij zich aan de strenge kerkelijke tucht der Moravische Broedergemeente wenschen te onttrekken.

De ondervolgende staat der gedoopten bij de Nederduitsche Hervormde gemeente te Paramaribo, sedert het jaar 1843 tot en met 31 December 1855, is getrokken uit het doopboek der voornoemde gemeente.

JAARTAL.	KINDEREN.		Bejaarden.	Totaal.	*Aanmerkingen.*
	Echt.	Onecht.			
1843	31	396	108	535	Er bestaat bij de Hervormde gemeente maar één doopboek, waarin vrijen en slaven, jongen en bejaarden door elkander worden opgeteekend. De bejaarden zijn in den regel slaven of gemanumitteerden, met uitzondering van eenen enkelen Israëliet.
1844	25	235	87	347	
1845	19	139	9	167	
1846	24	118	3	145	
1847	24	133	3	160	
1848	23	171	9	203	
1849	26	160	5	191	
1850	26	178	3	207	
1851	30	147	6	183	
1852	28	168	3	199	
1853	39	136	4	179	
1854	37	180	9	226	
1855	28	130	8	166	

De hieronder medegedeelde staat der ledematen, bij die gemeente aangenomen of met kerkelijke attestatien van elders ingekomen, sedert 1843 tot en met 1855, is overgenomen uit het lidmatenboek.

JAARTAL.	Aangenomen.	Ingekomen.	Totaal.	*AANMERKINGEN.*
1843	131	12	143	Bij die gemeente is slechts een lidmatenboek aanwezig, waarin alles door elkander wordt aangeteekend, ook niet onderscheiden wordt tusschen vrijen en slaven. Ofschoon daarin aanteekening wordt gehouden van hen die met lidmaat-attestatie van hier gaan en deze afvragen, is aangaande hen, die zonder bewijs vertrekken of sterven, bijna niets bekend.
1844	159	17	176	
1845	71	18	89	
1846	39	15	54	
1847	18	3	21	
1848	91	18	109	
1849	83	11	94	
1850	66	13	79	
1851	77	10	87	
1852	91	25	116	
1853	132	30	162	
1854	122	18	140	
1855	123	14	136	

Uit de bijzonderheid, dat het cijfer der gedoopten en aangenomenen in 1843 en 1844 hooger is dan dat van latere jaren, moet niet worden afgeleid, dat het aantal ledematen der gemeente sedert verminderd is, daar dit hooger cijfer alleen daardoor ontstaat, dat vroeger te Nickerie gedoopt en aangenomen werd door den predikant van Paramaribo, en het aantal der gedoopten en aangenomenen aldaar te Paramaribo werd opgeteekend.

In het district Nickerie werden de belangen en de dienst der Protestantsche gemeente steeds aan den sedert overleden predikant *H. R. Wichers* opgedragen, die, behalve de gewone godsdienstoefeningen en catechisatien te Nieuw-Rotterdam, zoowel in de Hollandsche als Neger-Engelsche taal, ten behoeve van vele gemanumitteerden en van de slaven, geregeld de plantages van het district bezoekt tot het houden van godsdienstoefeningen en het geven van godsdienstonderrigt.

Op ultimo December 1854 bestond de gemeente aldaar uit 147 vrijen en 1562 nietvrijen, te zamen uit 1709 personen.

In den loop van het jaar 1855 is zij toegenomen met 12 vrijen en 129 niet-vrijen, te zamen met 141 zielen; waarvan 1 vrijgeboren neger kind naar Demerary is vertrokken; zoodat zij op ultimo December 1855 sterk bleef: 158 vrijen en 1691 niet-vrijen, te zamen 1849 personen.

Er zijn in 1855 te Nickerie gedoopt 139 personen, waaronder 10 vrije kinderen en 129 slaven; onder dezen waren 76 kinderen en 53 bejaarde personen. Er werden in dat jaar aldaar aangenomen, 55 personen, waaronder slechts 2 vrijen.

Het getal ledematen bedroeg in 1855 744, waarvan 58 uit de vrije en 686 uit de niet-vrije bevolking.

Er is gedurende dat jaar in Nickerie geene huwelijks-inzegening geschied; evenmin hebben er bedeelingen van behoeftigen plaats gehad, omdat aldaar geene diakonale inrigting bestaat. Er wordt alzoo ook niet voor de armen gecollecteerd.

Godsdienstig onderrigt werd te Nickerie gegeven aan 18 vrije personen; het aantal niet-vrije catechisanten kan niet juist bepaald worden; zooveel mogelijk wordt door den leeraar ook op de plantages godsdienstig onderwijs gegeven.

II. EVANGELISCH-LUTHERSCHE.

Gedurende het jaar 1855 zijn bij deze gemeente gedoopt 91 kinderen, waarvan 58 van het mannelijk en 33 van het vrouwelijk geslacht. Onder dezen bevonden zich 25 echte en 8 niet vrije kinderen.

Het getal in dat jaar aangenomen ledematen bedroeg 60, van welke 57 (32 mannen en 25 vrouwen) op afgelegde belijdenis, en 3 (2 mannen en 1 vrouw) op ingeleverde attestatien; 4 huwelijken werden kerkelijk ingezegend.

Het getal gealimenteerden bedroeg op ultimo December 20, waarvan 7 van het mannelijk en 13 van het vrouwelijk geslacht; terwijl zich nog 5 personen tot het verkrijgen van alimentatie hadden aangemeld.

Het getal catechisanten bij die gemeente bedroeg op ultimo December 1855 190, waarvan 94 van het mannelijk en 96 van het vrouwelijk geslacht.

Onder de eerstbeginnende catechisanten bevond zich een Indiaansche knaap uit Coronie herkomstig, die later overleden is. Op zeer jeudigen leeftijd ouderloos geworden, had eene inlandsche vrouw zich zijner aangetrokken en hem schoolonderwijs doen genieten. Hij was goedaardig en leergierig, doch zijne verstandelijke vermogens waren weinig ontwikkeld.

Onder de volwassen catechisanten die niet lezen of schrijven kunnen bevindt zich ook een Indiaansche jongeling.

Het getal slaven tot deze gemeente behoorende is gering. Wel worden er verscheiden slaven-kinderen gedoopt, doch de meesten worden kort daarop gemanumitteerd. Degenen welke slaven blijven worden voor het meerendeel door de meesters op de school en op de catechisatie bij de Moravische Broedergemeente geplaatst, dewijl aldaar, zoowel voor het onderwijs als bij de eeredienst, de Neger-Engelsche taal wordt gebezigd.

De bij de Moravische Broeders uitgeslotenen worden in de Luthersche gemeente niet opgenomen.

III. MORAVISCHE BROEDERGEMEENTE.

Op ultimo December 1855 bedroeg het aantal zendelingen 54, zijnde 27 mannen met hunne vrouwen, buiten de weduwen der in den loop van het jaar 1855 overleden zendelingen *C. T. J. Crantz* en *E. H. Hoppner*, die op het punt stonden naar Europa te vertrekken.

Op ultimo December 1854 bedroeg het aantal leden dezer gemeente 20,567, welk getal gedurende dit jaar met 778 is toegenomen en dus op ultimo December 1855 21,345 bedroeg.

Van dit getal behoorden er tot de gemeente te Paramaribo	5,502
divisie Boven-Suriname en Thorarica	3,297
» Para (etabl. Hannover)	474
» Saramacca (etabl. Catharina Sophia)	1,134
» Boven-Commewijne. } » » Cortica en Perica. } » Beneden-Cottica (etabl. Charlottenburg) }	5,822
» Matappica (etabl. Anna's zorg) (1)	1,862
» Beneden-Commewijne (etabl. Rust en Werk en Leliendaal)	2,219
» Coronie (etabl. Salem)	890
Etabl. Bambey (Saramaccaner boschnegers)	145
	21,345

(1) Hoezeer de divisie Matappica op ultimo December 1855 reeds was ingetrokken, wordt zij echter, in overeenstemming met de opgaven der voorstanders van de Moravische Broedergemeente, hier nog vermeld.

Dit getal verdeelt zich nog als volgt:

I. Gedoopten:

a.	ledematen	2,440	
b.	catechisanten	8,669	
c.	onder de kerkelijke tucht staanden en tijdelijk niet tot de sacrementen toegelaten	1,048	
			12,157
II.	Ongedoopten, die voorbereidend onderwijs ontvangen		9,188
			21,345

Op de gouvernements-plantage Catharina Sophia is in dit jaar eene kerk opgerigt en ingewijd, waarbij eene zeer doelmatige en ruime woning voor den zendeling; welke beide gebouwen afkomstig zijn van de Europesche kolonisatie te Groningen, aan de Saramacca. Deze zendeling neemt, van daar uit, de dienst in de geheele divisie Saramacca waar.

Op de plantage Nut en Schadelijk, aan de Beneden-Commewijne, is in 1855 een aanvang gemaakt met het oprigten der gebouwen voor een nieuw etablissement, dat in den loop van het jaar 1856 gereed was en ingewijd is geworden onder den naam van Heerendijk.

De zendeling, welke in het jaar 1854 op de plantage Berlijn, in de Boven-Para, gestationeerd was, is uit hoofde van locale omstandigheden van daar tijdelijk naar de nabijgelegen plantage Hannover verplaatst geworden.

De zendelingspost onder de Saramaccaner boschnegers te Bambey, is in dit jaar nog niet weder vervuld.

Op ultimo December 1855 was de toegang aan de zendelingen dezer gemeente verleend tot 176 plantages en dus tot 3 meer dan in het vorig jaar.

Op de normaal- of centraalschool op het etablissement Beekhuizen, in de nabijheid van Paramaribo, bevonden zich 13 kweekelingen uit de niet-vrije bevolking door, de eigenaars van plantages afgestaan om aldaar opgeleid te worden tot onderwijzers der slavenmagten op de plantages, waartoe zij behooren.

In het jaar 1853 is een kweekeling van de plantage Kerkshoven, aan de Warappa-kreek, naar die plantage teruggekeerd en heeft verlof ontvangen om de neger-kinderen aldaar te onderwijzen. In het jaar 1854 is een ander kweekeling, een boschneger, naar het boschland teruggekeerd, doch is het hem niet gelukt aldaar eene school op te rigten. In het jaar 1855 hebben 4 kweekelingen de school verlaten; van dezen is er 1 gemanumitteerd en als onderwijzer bij de school te Paramaribo opgetreden. Twee daarvan zijn op de plantage Catharina Sophia teruggekeerd, om aldaar den zendeling bij het schoolonderwijs behulpzaam te zijn. De vierde, van plantage Molhoop, heeft nog geen verlof gekregen om aldaar eene school op te rigten.

Over het algemeen wordt echter ook door degenen, die zeer wel gezind zijn en hunne slaven gaarne doen onderwijzen, wier aantal steeds toeneemt, nog weinig gebruik gemaakt van de inrigting op Beekhuizen. Eenigen worden hiervan weêrhouden door de vrees, dat de jonge kweekelingen op Beekhuizen van andere, tot den landbouw aldaar aangehuurde arbeiders uit Paramaribo, slechte voorbeelden zien, en dat zij ook niet genoegzaam aan orde, werkzaamheid en tucht worden gewend. Eene algemeene aanbeveling dezer inrigting en eene uitnoodiging aan de eigenaren en beheerders der plantages om daarvan gebruik te maken, is sedert door den Gouverneur aan de belanghebbenden gerigt; terwijl de Regering tevens, door eene ruimere geldelijke ondersteuning aan deze gemeente, eene uitbreiding dezer school heeft willen bevorderen.

Op al de etablissementen der Moravische Broeders, met uitzondering van Charlottenburg, zijn thans scholen opgerigt, in welke ongeveer 300 kinderen van 15 plantages onderrigt ontvangen. In het jaar 1854 bedroeg dit aantal slechts 240 kinderen van 11 plantages.

De plantages, welke te ver van die etablissementen zijn verwijderd, worden om de 4 à 6 weken door eenen zendeling bezocht, en aldaar wordt alsdan zooveel mogelijk een geheele dag aan dat bezoek en aan het onderwijs gewijd.

Op de lijst der school te Paramaribo zijn ingeschreven ongeveer 80 vrije en 500 niet-vrije kinderen; terwijl zij regelmatig wordt bezocht door nagenoeg 50 vrije en 280 niet-vrije kinderen.

Aldaar wordt onderwezen: aan de *slaven-kinderen*, de Christelijke leer, de bijbelsche geschiedenis, het lezen, het rekenen en het zingen; aan de *vrije-kinderen*, de Christelijke leer, de bijbelsche geschiedenis, het lezen, het schrijven, het rekenen, het zingen, en de beginselen der Nederduitsche taal en der aardrijkskunde. Buitendien worden de meisjes in het naaijen onderwezen.

Het Christelijk onderwijs is voor alle volwassenen, vrijen en niet-vrijen, hetzelfde. Des Zondags namiddags wordt er eene Zondagsschool voor vrijen en niet-vrijen gehouden.

Tegen het onderwijs der slaven in het schrijven schijnt nog bij velen tegenzin te bestaan, hoewel men daarvan reeds veelal terugkomt. Eene aanbeveling van het bestuur aan de belanghebbenden ter bevordering van dat onderrigt zal, naar men hoopt, de gewenschte uitkomst hebben. Over het algemeen staan de planters en eigenaren het onderwijs hunner slaven niet meer in den weg, maar zijn velen zelfs genegen, het onderrigten der slavenjeugd te bevorderen. Op verscheidene plantages wordt door een der meest bekwame slaven aldaar meermalen des avonds, na afloop van het werk, in het kerk of, bij gemis daarvan, in eenig ander gebouw, het een en ander uit den Bijbel voorgelezen.

Tegen het invoeren der schoolpligtigheid, waarvan de wenschelijkheid soms is geopperd, zou ook, afgescheiden van andere redenen, zich verzetten het ongenoegzaam aantal onderwijzers in de divisien en districten.

Eene zeer strenge kerkelijke tucht wordt bij deze gemeente toegepast. Zij bestaat hierin, dat degenen die openbaren aanstoot geven of zich aan echtbreuk, ontucht, diefstal, twist of dergelijke schuldig maken, en in weerwil van herhaalde vermaningen hierin volharden, van de H. Sacramenten tijdelijk worden teruggehouden. Deze personen worden als van de gemeente uitgesloten beschouwd, tot dat zij zich verbeterd hebben.

Met den meesten lof wordt telkens door den gouverneur van Suriname gewaagd van de vele nuttige diensten welke door de zendelingen van deze gemeente worden bewezen ter bevordering van het godsdienst- en het schoolonderwijs der slavenbevolking.

IV. ROOMSCH-KATHOLIJKE.

Volgens de opgaven van den heer *G. Schepers*, bisschop van Mellipotamos i. p. i., behoorden er in 1855 ongeveer 9000 personen tot de Roomsch-katholijke gemeente in Suriname, waarvan ruim 1400 vrijen en ruim 7500 niet-vrijen.

Gedoopt werden er in dit jaar 369 personen, zoo bejaarden als kinderen.

Plegtige huwelijks-inzegening vond plaats bij vijf paren, terwijl 12 paren van de Portugesche immigranten en 35 paren van de niet-vrije bevolking het sacrament des huwelijks clandestine ontvangen hebben. (*)

Het getal communicanten of ledematen bedroeg ruim 800.

Het getal gedoopten, vrije en slavenkinderen, die wekelijks in de stad Christelijk onderwijs genoten, bedroeg 240. Zij waren verdeeld in twee afdeelingen, waarvan de eerste, 145 kinderen tellende, in het Neger-Engelsch, en de tweede, 95 kinderen bedragende, in de Hollandsche taal het onderwijs genoten. Van de 145 der eerste afdeeling, onder welke 61 slavenkinderen, erlangen 100 tevens dagelijks van de geestelijken onderrigt in het lezen, schrijven en een weinig rekenen. De andere 140 kinderen erlangen wekelijks drie maal onderrigt in de Christelijke leer. Van de tweede afdeeling ontvingen 70 kinderen onderwijs onder de leiding van den onderwijzer *Kock*.

Eenige predikatien werden ook bij deze gemeente in het Neger-Engelsch gehouden.

In het district Coronie en op het lepreuzen-etablissement Batavia zijn gemeenten gevestigd, en op 16 plantages werden door de Roomsch-katholijke geestelijken godsdienstoefeningen gehouden en onderrigt gegeven.

Op het etablissement Batavia was bij voortduring een Roomsch-katholijk geestelijke gevestigd, daar de meeste aldaar aanwezige personen ledematen dier gemeente zijn.

(*) De Gouverneur zegt daarbij: » Indien men de kerkelijke inzegening zonder voorafgegaan wettelijk huwelijk wilde tegengaan, zouden de Portugezen in volslagen ontucht blijven leven.

V. ISRAËLITISCHE.

a. De Nederlandsch-Portugeesch-Israëlitische gemeente bestond op ultimo December 1855 uit 679 leden; er vonden in den loop van dat jaar 17 geboorten en 16 sterfgevallen plaats.

Aan 31 behoeftige huisgezinnen is gedurende dat tijdvak onderstand verleend geworden.

b. De Nederlandsch-Israëlitische gemeente bestond uit 735 leden, waarvan 248 mannen, 240 vrouwen, 124 jongens en 123 meisjes; zijnde 2 minder dan in het vorig jaar.

Door het armbestuur is aan 3 huisgezinnen en aan 10 afzonderlijke personen een vaste maandelijksche onderstand verleend, terwijl daarenboven aan eenige andere behoeftige personen tijdelijk onderstand is verstrekt, en de behoeftige zieken van den vereischten genees- en heelkundigen bijstand zijn voorzien geworden.

Bij gebreke tot dusverre aan eenen leeraar bestaat er niet dan een zeer gebrekkig en hoogst ondoelmatig of eigenlijk geen openbaar godsdienstig onderwijs bij de beide laatstgenoemde gemeenten, in welk gebrek echter sedert is voorzien door de benoeming van den opper-rabbijn *Löwenstein.*

Tot geen dezer beide gemeenten behooren slaven.

H. Instellingen van liefdadigheid.

1°. Door het bestuur der *Maatschappij van Weldadigheid* is in dit jaar gevolg gegeven aan het voornemen, kenbaar gemaakt in het regeringsverslag van het vorige jaar, tot de uitgifte van een volkstijdschrift ter verspreiding van nuttige kennis onder de mindere klassen en ter bevordering van goede zeden en burgerzin.

Het getal leden en begunstigers bedroeg op ultimo December 1855 102 leden, 102 donateurs en 17 dames, te zamen 221.

Door afzonderlijke commissien, alle onder één hoofdbestuur vereenigd, werd, even als in vroegere jaren, voortgegaan met het onderzoek naar den toestand en met de alimentatie van behoeftigen, met het verschaffen aan hen van geneeskundige hulp en geneesmiddelen, met het doen verleenen van onderwijs aan behoeftige kinderen, met het aankoopen en uitdeelen van kleedingsbehoeften aan de schoolgaande kweekelingen, met het beheer der door de maatschappij opgerigte spaarbank enz., zoo als breedvoeriger vermeld wordt in het gedrukt Verslag van de werkzaamheden en verrigtingen der maatschappij gedurende de jaren 1854 en 1855, het 27ste en 28ste van haar bestaan, dat als bijlage onder lit. K (*) hiernevens gaat.

2°. *De Maatschappij tot onderlinge welvaart*, die zich ten doel stelt, aan hare leden te verstrekken, geneeskundige hulp, geldelijke ondersteuning, maandelijks in geval van ziekte, en voortdurend in geval van ligchaamsgebreken die tot werken ongeschikt maken, of in geval van ouderdom. Voorts worden aan de leden en hunne bloedverwanten lijkpenningen uitgekeerd.

3°. De *Algemeene Ziekenbus*, waarvan het doel is om aan personen van de min gegoede burgerklasse te Paramaribo, van goed gedrag, die bij hunne opname gezond zijn en den ouderdom van 60 jaren nog niet hebben bereikt, tegen eene geringe geldelijke bijdrage genees- en heelkundige hulp en de vereischte geneesmiddelen te verschaffen, benevens in sommige gevallen eene tegemoetkoming bij ziekten en voor begrafeniskosten.

Bij de gouvernements-resolutie dd. 18 April 1855, n°. 453, is er eene commissie benoemd geworden om een rapport uit te brengen omtrent de wijze waarop men tot de oprigting van een algemeen weeshuis zou kunnen geraken.

Ten behoeve van de noodlijdenden in het moederland, ten gevolge van de overstroomingen aldaar in 1855, werd in de kolonie Suriname de belangrijke som van f 4357.49⁵ ingezameld.

I. Burgerlijke geneeskundige dienst.

Op ultimo December 1855 bedroeg het getal genees-, heel- en verloskundigen en apothekers:

te Parimaribo: 5 med. chir. et art. obstr. doctoren, 1 med. et art. obstr. doctor, 1 med. dr. en chirurgijn, 1 chirurgijn en vroedmeester, 2 heelmeesters, 9 vroedvrouwen, 10 apothekers en 1 jawi-hospitaalhouder;

(*) Deze bijlage is, ter inzage van de leden der Kamer, ter griffie nedergelegd.

en in de divisien en districten: 1 med. dr. chirurg. en vroedmeester, 2 med. doctoren en 9 heelmeesters.

Bij Koninklijk besluit dd. 21 April 1855, n°. 60, werd, met dispensatie van art. 12 § *c* der publicatie van 24 Januarij 1838, G. B. n°. 2, de commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt gemagtigd om *A. F. Gravenberch* op de in zijn bezit zijnde en aan Zijne Majesteit vertoonde getuigschriften van zijne bekwaamheid in de heelkunde tot de uitoefening daarvan alhier toe te laten. Aan die magtiging werd op den 1sten Augustus daaraanvolgende gevolg gegeven.

De geneeskundige belangen der kolonie zijn opgedragen aan twee commissien, namelijk die van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt, en die tot onderzoek naar de ziekte der melaatschheid; van welke beide commissien de werkzaamheden zijn omschreven in de publicatien van 1838, G. B. n°. 2, en 1830, G. B. n°. 13.

De vreesselijke ziekte der melaatschheid schijnt, volgens mededeeling van den gouverneur, niet te verminderen, en reeds zoo zeer ingeworteld te zijn, dat hare vernietiging schier tot de onmogelijkheden behoort; al worden ook al de wettelijke bepalingen daaromtrent door nieuwe en strengere vervangen, dan nog zou de uitroeijing dier ziekte, zoo dit al mogelijk ware, naar des Gouverneurs oordeel eerst na vele jaren, misschien eerst bij volgende geslachten, kunnen geschieden. Er wordt niettemin, zooveel dit doenlijk is, gewaakt, dat de door deze ziekte aangetaste personen geene gemeenschap onderhouden met de overige bevolking; hetgeen geschiedt door de *vrije* personen, ingevolge de bestaande wettelijke verordeningen, onmiddellijk naar het lepreuzen-etablissement Batavia op te zenden, zoodra zij de strikte afzondering verbreken waartoe zij verpligt zijn. De slaven worden onmiddellijk na hunne besmet-verklaring naar Batavia opgezonden. Onder de mindere klassen der bevolking bestaat er weinig vrees voor de besmettelijkheid dezer ziekte, zoodat zij de gemeenschap met de daardoor aangetasten weinig schuwen: het is daarom dan ook bij de tegenwoordige verordeningen onmogelijk, de voorschreven afzondering stiptelijk in acht te doen nemen.

Het berigt dat er op het eiland Mauritius in de *hydrocotyle asiatica* een zeker geneesmiddel tegen de lepra zoude zijn ontdekt, is later ongegrond bevonden.

Het lepreuzen-etablissement Batavia is door zijne ligging aan de rivier de Coppename, werwaarts de gemeenschap alleen over zee kan plaats vinden, afgescheiden van het bewoonde gedeelte der kolonie.

Door den Gouverneur wordt met lof gewag gemaakt van de belangstelling en ijver welke de sedert overleden geneesheer op dat etablissement, dr. *Ooijkaas*, in het jaar 1855 aan het onderzoek en de behandeling dezer ziekte bleef toewijden.

Even als andere jaren, had men ook weder in dit jaar op Batavia nu en dan met kleine oneenigheden tusschen de bewoners te kampen, die de rust en orde somwijlen verstoorden, hetgeen echter uit den toestand der aldaar aanwezigen gemakkelijk valt af te leiden en moeijelijk te voorkomen zal zijn.

De bevolking van het etablissement Batavia was op ultimo December der vorigen jaars als volgt:

	Vrije bevolking:		Niet-vrije bevolking:	
	mannen	21	mannen	171
	vrouwen	3	vrouwen	229
		— 24		— 400
gedurende 1855 werden derwaarts overgebragt:				
	mannen	1	mannen	10
	vrouwen	-	vrouwen	11
		— 1		— 21
geboren:				
	jongens	-	jongens	2
	meisjes	-	meisjes	2
				— 4
	Transporteren	25	Transporteren	425

	Per transport	25	Per transport	425
overleden:				
	mannen	2	mannen	29
	vrouwen	-	vrouwen	34
	—	2	—	63
	blijft	23	blijft	362

zoodat er op ultimo December 1855 aanwezig bleven:

20 vrije mannen en 3 vrije vrouwen, te zamen 23 *vrije personen*, benevens 154 niet-vrije mannen en 208 niet-vrije vrouwen, te zamen 362 *niet-vrije personen*, uitmakende een totaal van 385 personen.

Bij de publicatie dd. $\frac{30 \text{ Junij}}{2 \text{ Julij}}$ 1855, G. B. nº. 8, werden eenige meerdere voorzieningen omtrent het verleenen van huisvesting aan melaatschen, de reeds vroeger voorgeschreven visitatie en de contrôle op het al of niet besmet zijn van slaven, voor welke manumissie wordt gevraagd, uitgevaardigd.

De pokken, die reeds in het vorige jaar gewoed hadden, zijn nog gedurende dit geheele jaar blijven heerschen, waardoor, ofschoon de sterfte niet groot was, toch veel nadeel aan den landbouw is toegebragt geworden, wegens het gemis van den arbeid der zieken.

Ook de gele koorts heeft in het jaar 1855 nog slagtoffers, hoofdzakelijk onder de schepelingen, geëischt, doch deze ziekte was op het einde van dat jaar geheel geweken.

J. Onderwijs.

Het aantal scholen op ultimo December 1855 bedroeg te Paramaribo 20, waarvan 10 voor jongens en meisjes, 3 voor jongens alleen en 7 voor meisjes alleen. Zij bestonden uit: 1 hoofdschool, 2 stads-armenscholen, waarvan de eene voor jongens en de andere voor meisjes, en 16 particuliere scholen en 1 bewaarschool.

Er was bovendien eene school voor jongens en meisjes te Nieuw-Rotterdam, in het district Nickerie.

Op deze scholen werd gedurende dit jaar onderwijs gegeven aan:

791 jongens en
608 meisjes,

te zamen aan 1,399 leerlingen, van welke een aantal van 534 kinderen kosteloos werden onderwezen, namelijk:

289 jongens en
180 meisjes,

te zamen 469 kinderen van gouvernementswege, en
40 jongens en
25 meisjes,

te zamen 65 leerlingen, voor rekening der Maatschappij van Weldadigheid.

Onder deze scholen zijn niet begrepen die der Moravische Broeders en der Roomsch-katholijke geestelijken, waarvan reeds bij het hoofdstuk EEREDIENST is gesproken.

Uit eene vergelijking van deze cijfers met die, welke in het Verslag voor 1854 zijn aangegeven, blijkt, dat het getal scholen te Paramaribo is toegenomen met 1 en het geheele getal leerlingen met 66, en wel te Paramaribo met 64 en te Nickerie met 2.

Op de school in dat district werd onderwijs verstrekt aan:

13 jongens en
aan 15 meisjes,

te zamen 28 kinderen, van welke 12 voor rekening van het Gouvernement.

Het getal onderwijzers was op ultimo December 1855 groot 13, dat der onderwijze-

ressen 9 (onder welke twee zusters, die te zamen de bewaarschool hielden), te zamen 22.

Gedurende het jaar 1855 hebben zich te Paramaribo gevestigd 1 onderwijzer en 4 onderwijzeressen. Daarentegen heeft eene onderwijzeres hare betrekking nedergelegd, en zijn twee nog jeugdige onderwijzeressen, die het algemeen vertrouwen genoten, in dat jaar overleden.

Het onderwijs werd over het algemeen voldoende geacht en de commissie van onderwijs betuigde hare tevredenheid over de wijze waarop het onderwijs gegeven werd.

Ook over de vorderingen der leerlingen, over hunnen ijver en oppassendheid, het getrouw bezoeken der school, hunnen algemeenen vooruitgang in kennis, zedelijkheid en deugd, geeft de commissie van onderwijs hare tevredenheid te kennen. Indien men eenige aanmerkingen zou maken, het zou deze zijn, dat de behoeftige kinderen, hoe ruimschoots hun de gelegenheid tot het verkrijgen van kennis ook openstaat, niet tevens ook tot den *veldarbeid* kunnen worden opgeleid. De vooroordeelen tegen dezen arbeid zijn nog niet genoegzaam opgeheven en worden door het klimaat te zeer bevorderd. De inboorlingen gaan er niet gemakkelijk toe over om hunne kinderen daartoe op te leiden, die meestal — met uitzondering van de niet velen die tot ambachtslieden worden opgeleid en onder welke men vrij bekwame, doch niet zeer ijverige werklieden aantreft — als schrijvers op eenig kantoor worden geplaatst, waaraan over het algemeen, hoe weinig de vooruitzigten ook zijn, de voorkeur wordt gegeven boven den landbouw of eenig ambacht. Maar hoezeer dit gebrek in de opleiding der kinderen nog te veel bestaat, er is hoop dat het zal verminderen, nu meer en meer volwassenen zich op eigen grondjes op land- en tuinbouw beginnen toe te leggen, gelijk uit de steeds toenemende aanvragen om perceelen land is op te maken.

Met het oog op deze wenschelijkheid, om de inboorlingen voor den landbouw op te leiden, heeft de Regering hare ondersteuning verleend aan het in 1856 opgerigte en onder bescherming van den Gouverneur tot stand gekomen Protestantsch-Surinaamsch Mettray, te Lustrijk, aan de rivier de Commewijne. Omtrent deze inrigting zullen in een volgend Verslag nadere bijzonderheden worden medegedeeld.

Het onderwijs door de Moravische Broeders gegeven aan de vrije en niet-vrije kinderen die hunne scholen bezoeken, zoo te Paramaribo als in de divisien en districten, zoowel op hunne gewone als centraal- en zondagsscholen, aan kinderen en volwassenen, wordt bij voortduring voortgezet.

Wanneer het onderwijs aan de niet-vrije bevolking, dat tot heden toe alleen in het *Neger-Engelsch* geschiedt, ook eens vergezeld of vervangen zal kunnen worden door het onderwijs in het *Nederduitsch*, zal daarmede eene grootere schrede gedaan zijn op den weg van vooruitgang en beschaving. Evenwel zal ook hier de overgang niet op eens, maar geleidelijk moeten plaats vinden.

Op grond van het toenemend aantal scholen en leerlingen, is bij de publicatie dd. 30/31 Januarij 1855, G. B. n°. 4, het getal der leden van de commissie van onderwijs van 5 op 8 gebragt. Ten gevolge dier vermeerdering van personeel is het maandelijksch bezoeken der scholen voor haar niet zoo bezwaarlijk meer als vroeger, en kan er ook door de leden meer tijd en naauwkeurigheid aan die bezoeken gewijd worden.

Voorts wordt nog omtrent het onderwijs, naar het hoofdstuk G, Eeredienst verwezen.

K. Landsgebouwen en publieke wegen.

a. Landsgebouwen.

De gebouwen, die over het algemeen niet nieuw meer zijn, hebben in dit jaar, zooveel noodig, reparatien ondergaan.

b. Publieke wegen.

Deze zijn, zooveel mogelijk, in bruikbaren staat gehouden; doch het valt niet te ontkennen dat hun toestand over het algemeen nog veel te wenschen overlaat. In de laatste jaren zijn eenige wegen, maar vooral de staten te Paramaribo, veel verbeterd.

L. Vervoerwezen.

De groote, breede en diepe rivieren van Suriname wijzen als van zelf aan, hoe-

danig de gemeenschap tusschen de verschillende deelen der kolonie en tusschen de kolonie en het buitenland moet plaats vinden. De waterweg is dan ook bij uitsluiting die, langs welken alle vervoer van personen en goederen geschiedt. De kolonie is echter te uitgestrekt en naar evenredigheid te weinig bevolkt, dan dat men tot heden, met hoop op eenig voordeel, heeft durven ondernemen publieke middelen van vervoer daar te stellen.

Voor het binnenlandsch vervoer van koloniale producten worden daartoe gebezigd ponten (matrozen-ponten), waaromtrent verwezen wordt naar de publicatien van 1851, G. B. n°. 10, 1824, G. B. n°. 4, 1833, G. B. n°. 15, 1840, G. B. n°. 12, 1841, G. B. n°. 13.

Ook voor de buitenlandsche communicatie bestaan geene voor het publiek opengestelde en op vaste tijden vertrekkende inrigtingen, en kan deze alleen door de verschillende koopvaardijschepen en kustvaarders op ongeregelde tijden geschieden.

De communicatie tusschen de verschillende militaire posten der kolonie Suriname en tusschen deze en de naburige kolonien, ook voor de maildienst, wordt onderhouden door de gouvernements-vaartuigen.

Ook is bij gouvernements-resolutie van 18 October 1855, n°. 1301, bepaald, dat de koloniale vaartuigen tijdens hunne gewone maildiensten en voor zoover zij daartoe ruimte over hebben en zonder veel tijdverlies laden kunnen, tegen zeer lage prijzen beschikbaar gesteld zullen worden tot den aanvoer van slagtvee uit de daarvan ruimer dan de overige gedeelten der kolonie voorziene districten Coronie en Nickerie naar Paramaribo, ten einde in de schaarschte aan en de hooge prijzen van versch vleesch zooveel mogelijk te gemoet te komen, en door het slagten van vee en den dien ten gevolge meerderen en gereederen verkoop er van, de veeteelt meer aan te moedigen.

M. Geldelijk beheer.

§ 1. *Algemeen beheer.*

In het algemeen beheer hebben gedurende dit jaar geene veranderingen plaats gevonden.

§ 2. *Muntwezen.*

Tot aanvulling van hetgeen omtrent dit onderwerp is medegedeeld in het vorig Verslag, zal het voldoende zijn hier mede te deelen, dat de oude specien, die, naar aanleiding van de wet van 14 December 1853 (*Staatsblad* n°. 126), werden ingewisseld tot een nominaal bedrag van f 213,740, hier te lande hebben opgebragt f 211.971.64, en dat de gezamenlijke kosten, tot regeling van het muntwezen besteed, met inbegrip van die voor het overbrengen van nieuwe en het herwaarts terugvoeren van de oude specien, slechts ruim f 2700 hebben bedragen. De oude specien waren over het geheel van zeer voldoende innerlijke waarde en onderscheidden zich daarin gunstig van de oude specien, die uit Curaçao werden overgebragt. (*)

Het muntwezen schijnt thans in Suriname op voldoende wijze te zijn geregeld.

§ 3. *Begrooting.*

Hierbij wordt onder lit. L overgelegd een staat der werkelijke ontvangsten en uitgaven over 1854, vergeleken met de raming van dat jaar, en onder lit. M een staat der gearresteerde begrooting voor 1855.

§ 4. *Bronnen van inkomsten.*

Bij publicatie van 19 December 1855 (*Gouvernementsblad* n°. 18) is bepaald geworden, dat van alle mineralen, in deze kolonie gevonden wordende, door den eigenaar een vijfde gedeelte, na aftrek der kosten van explotatie, aan het Gouvernement moet worden afgestaan.

De mededeeling dat in de Boven-Suriname steenkolen zouden gevonden zijn, hetgeen zich echter later niet heeft bewaarheid, gelijk mede de mogelijkheid dat hier, even als luidens berigten uit Cayenne aldaar het geval is, goud-ontdekkingen worden gedaan, heeft tot de uitvaardiging dier publicatie geleid.

(*) Vergelijk de berekening onder lit. *a* overgelegd bij de Nota van Inlichtingen op het Verslag der Commissie uit de Tweede Kamer betrekkelijk het Verslag over 1854.

N. Personele verordeningen omtrent alle landsdienaren.

Heiromtrent valt gedurende het jaar 1855 niets aan te merken.

O. Slavenbevolking.

De gouvernements-resolutie van den 8sten September 1854, nº. 1233 (*Gouvernementsblad* nº. 11), waarbij voorloopig — met wijziging van het bepaalde bij de gouvernements-resolutie van den 14den December 1853 (*Gouvernementsblad* nº. 10) — de geldelijke verstrekkingen, welke wekelijks voor voedingsmiddelen aan de slavenbevolking te Paramaribo en in zijne buitenwijken moesten worden te goed gedaan, meer in evenredigheid tot de toenmalige prijzen der levensmiddelen zijn gebragt geworden, is nog steeds in werking gebleven, hoezeer de goedkoopte der levensmiddelen nu en dan tot het verminderen dier geldelijke verstrekkingen aanleiding had kunnen geven. Niemand is echter tegen de bij de resolutie voorgeschreven geldelijke verstrekking opgekomen, hoedanig gunstig verschijsel niet onopgemerkt mag worden gelaten.

Ter wegneming van allen twijfel nopens de voortdurende toepassing van de bepalingen van art. 21 der publicatie van 5/6 December 1828 (*Gouvernementsblad* nº. 23), en van art. 9 der publicatie van 7/8 October 1839 (*Gouvernementsblad* nº. 13), omtrent het toekennen van premien, ook voor gesneuvelde wegloopers bij gelegenheid van boschpatrouilles, is het raadzaam voorgekomen, die artikelen in te trekken. Dit is geschied bij de publicatie van 1855 (*Gouvernementsblad* nº. 1).

Ter bevordering van de politie in de divisien zijn, op voordragt van den heemraad van Saramacca, voorschriften daargesteld met betrekking tot het vervoeren van slaven van de eene naar de andere plantage of naar elders, bij publicatie dd. 9 Januarij 1855 (*Gouvernementsblad* nº. 3).

Omtrent de werking der slavenreglementen van 1851, welke later in 1856 zijn gewijzigd: zegt de gouverneur van Suriname het volgende:

» Toen de slavenreglementen voor het eerst werden in werking gesteld, ondergingen zij het lot van alle nieuwe wettelijke verordeningen, dat is, zij werden door den een toegejuicht, door den ander afgekeurd. Vele slavenhouders en beheerders meenden zich in hunne regten gekrenkt en werkten in den aanvang slechts zeer traag mede tot handhaving daarvan. Zij waren, ofschoon grootendeels door eene commissie van planters in Suriname ontworpen, echter nog te zeer in strijd met de begrippen van velen, dan dat men terstond eene *algemeene* krachtige medewerking had mogen verwachten. Het is mij echter aangenaam de betuiging te kunnen afleggen, dat de geest der bevolking, met wellligt enkele uitzonderingen, zich met de reglementen vereenzelvigt.

» De behandeling der slaven toch mag over het algemeen goed worden genoemd, zoodat ik niet aarzel te verklaren, dat slavernij in deze kolonie meer in naam dan wel in werkelijkheid bestaat. Zoo als ik reeds hiervoren onder hoofdstuk G § 1 aanvoerde, wordt op vele plantages meer verstrekt en van hen minder arbeid gevorderd dan bij de reglementen is voorgeschreven. Houdt het bestuur een zoo naauwkeurig mogelijk toezigt op de behoorlijke naleving dier reglementen, dat toezigt zou buiten Paramaribo en in de divisien, door de ligging der plantages en het gemis van genoegzaam en geschikt ambtelijk personeel aldaar, niet voldoende kunnen zijn indien de eigenaren zelve niet tot eene behoorlijke behandeling medewerkten. Hunne toenemende goede gezindheid blijft bij voortduur meer en meer het vertrouwen op de behoorlijke naleving dier verordeningen vestigen. Zoo als dan ook onder hoofdstuk B reeds is medegedeeld, stelt, onder meerder, de toenemende betere behandeling der slaven mij in staat, de belemmeringen in het vrije verkeer van de boschnegers met het overige gedeelte der bevolking op te heffen. De klagten, door de meesters tegen hunne slaven, of omgekeerd, bij de politie aangebragt, zijn steeds met naauwgezetheid onderzocht en naar regt en billijkheid afgemaakt."

Reeds bij het gedrukt Verslag over 1854 komen als bijlagen voor: de *staat van de regterlijke uitspraken wegens overtredingen van de reglementen op de behandeling der slaven van* 1851 *tot Februarij* 1856 (bijlage lit. C), en de *staat van de plantages en gronden, aan welker beheerders aanschrijvingen zijn gedaan tot nakoming der verpligtingen bij de slavenreglementen voorgeschreven* (bijlage lit. D).

Evenzoo komen daar, onder bijlagen litt. E en F, *extracten voor uit de journalen, gehouden bij de* 1*ste en* 2*de afdeeling van het bureau van politie gedurende* 1855, *met betrekking tot de aldaar ingebragte klagten van en over de slaven, en van de straffen en correctien hun ten gevolge daarvan opgelegd;* onder lit. G, de *staat der afstraffingen op het*

piket van justitie te Paramaribo; en onder litt. I en J, *staten, aantoonende de straffen en correctien welke gedurende de jaren* 1854 *en* 1855, *op grond der op de bureaux van politie gehouden verhooren, aan slaven die weggeloopen zijn geweest, ten verzoeke van hunne meesters of derzelver vertegenwoordigers, opgelegd zijn geweest.* De Regering kan dus volstaan ten aanzien dier punten, wat betreft het jaar 1855, te verwijzen naar hetgeen dienaangaande in de hierboven opgenoemde stukken is medegedeeld.

Evenzoo is daar reeds in de bijlage lit. H, medegedeeld, dat er in 1855 zijn weggeloopen 245 en teruggekeerd 192 slaven, en tevens daarbij vermeld welke middelen zijn gebezigd om weggeloopen slaven terug te brengen, dan wel of zij uit eigen beweging zijn teruggekeerd. Gelijktijdig wordt daar uitvoeriger gesproken over de opgelegde straffen en wat verder daarmede in verband staat.

Het onderwijs der slaven neemt in waarde en uitgebreidheid toe, en er worden velen gevonden die kunnen lezen, onder welken ook zijn die schrijven. Ook de Zondagsscholen der Moravische Broeders worden door slaven bezocht.

Volgens de opgaven van de eigenaren of van de beheerders van plantages, voorkomende in de negen divisiestaten, bij dit Verslag ter inzage overgelegd onder litt. A tot J, worden van de gezamenlijke effecten 28 jongens en meisjes door de Moravische Broeders opgeleid tot onderwijzers en onderwijzeressen voor de plantages, welke gedeeltelijk op het etablissement Beekhuizen — waarover hiervoor in hoofdstuk G, § 3, is gesproken — worden onderwezen. » Dit feit — aldus zegt de Gouverneur van Suriname — » is een kenmerk van den goeden geest welke de slaven-eigenaren bezielt, omdat deze handelwijze geheel vrijwillig is en zeer gunstig uitkomt tegenover de denkbeelden van vroegeren tijd, die zelfs tot voor weinige jaren nog vrij algemeen heerschende waren. De opleiding van zoodanig kind tot onderwijzer, diens aanstelling en verblijf als zoodanig op eene plantage, gaat altijd met geldelijke verliezen voor den eigenaar gepaard, al ware het slechts, dat hij daardoor eenen goeden, werkbaren veldarbeider verliest."

Bij het gedrukt Verslag van 1854 is onder bijlage lit. L reeds een staat gevoegd van de gedurende het jaar 1855 gemanumitteerde gouvernements-slaven.

P. Europesche kolonisatie.

Te Groningen, aan de Saramacca, waren nog eenige gebouwen overgebleven van de in 1853 opgeheven kolonisatie, welke gebouwen gediend hadden tot woningen van de ambtenaren, school- en kerkgebouw, koestal enz. Deze zijn in den loop van het jaar 1855 afgebroken en naar de gouvernementsplantage Catharina Sophia overgebragt en opgezet, met uitzondering van het huis, vroeger bewoond geweest door den bestuurder der kolonisatie, met de daarbij behoorende keuken en zijgebouwen en den koestal. Een gedeelte van het terrein is ten gebruike afgestaan aan *C. F. Adrien*, die aldaar eene kalkbranderij heeft opgerigt.

De van Groningen herkomstige kolonisten, waarvan op bladz. 18 van het Verslag over 1854 melding is gemaakt, zijn bij voortduring in de nabijheid van Paramaribo gevestigd, alwaar zij zich op den landbouw en de veeteelt toeleggen, en hunne groenten, aardvruchten en melk te Paramaribo verkoopen. De meesten hunner nemen in welvaart toe.

Van de vier leden der uitgezonden commissie tot onderzoek naar de geschiktheid van Suriname voor eene Duitsche kolonisatie waren reeds in het jaar 1854 de heeren *Noack* en *Duttenhofer* naar Europa teruggekeerd. De twee nog overgebleven leden dier commissie, de heeren *Schunck* en *Voltz*, vertrokken in de maand Julij 1855 naar Nickerie om van daar de reis naar Europa aan te nemen. Toen de heer *Voltz* echter, alvorens te vertrekken, eene reis van daar naar Paramaribo deed, werd hij aldaar door eene ziekte aangetast, waaraan hij binnen eenige dagen bezweek. De heer *Schunck* is daarop alleen naar Nederland teruggekeerd om met de beide leden *Duttenhofer* en *Noack* hun verslag op te maken, waaromtrent meerdere bijzonderheden worden aangetroffen in de bovenaangehaalde Nota van Inlichtingen omtrent het Verslag over 1854.

Op ultimo December 1854 bestond de bevolking van het etablissement Albina, aan de Marowijne, uit 44 personen, 29 van het mannelijke en 15 van het vrouwelijk geslacht. Gedurende het jaar 1855 zijn aldaar geboren 5 personen en overleden er 3; terwijl in twee transporten 23 nieuwelingen zijn aangekomen; zoodat men op het einde des jaars op gemeld etablissement eene bevolking telde van 69 Europeanen, uitmakende 13 huisgezinnen en bestaande uit 27 mannen, 16 vrouwen, 17 jongens en 9 meisjes.

Onder dit getal vindt men: 1 tuinier, 1 dienstmeid, 8 timmerlieden, 2 houtwerkers, 7 landbouwers, 1 kleermaker, 1 schoenmaker, 1 koewachter, 2 visschers, 1 jager,

2 veldmeiden, 1 schrijnwerker. Huwelijken vonden in 1855 op Albina geen plaats. De gezondheidstoestand bleef er zeer goed. Enkele oneenigheden vielen er tusschen den ondernemer *Kappler* er sommigen der kolonisten voor, welke nogtans later zijn bijgelegd geworden.

De heer *Kappler*, die aan het hoofd der onderneming staat, is tevens posthouder en hulpambtenaar van den burgelijken stand in de Marowijne. Zoodra de nederzetting in talrijkheid toeneemt, zullen er ambtenaren geplaatst moeten worden. Het verblijf van een leeraar, schoolonderwijzer en geneeskundige werd reeds in 1855 zeer raadzaam geacht.

De Regering koestert het voornemen om, door geldelijke ondersteuning aan *Kappler* te verleenen, eene uitbreiding aan dat etablissement te doen geven, daar anders de ondergang daarvan onvermijdelijk zou zijn.

Q. Nijverheid.

I. LANDBOUW.

Op bladz. 22 van het Verslag over 1854 is medegedeeld, dat ter verkrijging van meer volledige opgaven omtrent de plantages, een verbeterd model van divisiestaten door den Gouverneur ontworpen en ter invulling rondgedeeld was. Nadat deze tabellen door de belanghebbenden ingevuld waren teruggezonden, zijn daaruit de divisiestaten opgemaakt, welke onder de bijlagen litt. A tot I ter inzage worden overgelegd.

De in deze staten voorkomende opgaven zijn nog niet geheel volledig, waarvan de oorzaak moet gezocht worden in de onnaauwkeurige opgaven van eenige belanghebbenden. Zelfs hebben eenigen de opgaven in het geheel niet ingezonden; terwijl vele tabellen eerst later, na herhaalde aanmaning van het koloniaal bestuur, zijn ingediend. De vaststelling van voorzieningen ter verzekering in den vervolge van de tijdige inzending der statistieke tabellen, bij de publicatie n°. 13 van 1856, zal, zoo men vertrouwt, eene goede uitwerking hebben, zoowel op de naauwkeurigheid als op de tijdige inzending der opgaven. Hoezeer nu derhalve de hierbij gevoegde divisiestaten geene aanspraak mogen maken op volledigheid of naauwkeurigheid in alle opzigten, zoo kunnen zij echter in vele opzigten belangrijk worden geacht en bevatten zij vele wetenswaardige bijzonderheden, waarvan de mededeeling van veel belang kan worden geacht en waarvoor aan het goed beleid van den Gouverneur van Suriname moet worden dank geweten.

Bladz. 1 toont aan de ligging der plantages en gronden, de divisieletter, het plantagenommer, de namen en de ligging der onderhoorige gronden, de namen der eigenaren, der beheerders in of buiten de kolonie, en der gezagvoerders.

Op bladz. 2 vindt men het getal vrije personen op elke plantage, met vermelding der bestemming van elk hunner. Hierbij zijn opgenomen de immigranten. Ten aanzien van de rubriek: *Personen, niet behoorende tot eene der voormelde categorien*, valt op te merken, dat onder dezen voornamelijk begrepen zijn de zoogenaamde huishoudsters van directeuren en hunne onechte kinderen, welke niet onder de tweede rubriek, alwaar alleen van wettig gezin sprake is, konden opgenomen worden.

Bladz. 3 wijst de niet-vrije bevolking van elke plantage aan, het aantal tot arbeid al dan niet geschikten, den arbeid waartoe de eerstbedoelden worden gebezigd, het aantal geabsenteerden enz. Door de op twee na de laatste kolom wordt aangewezen in hoeverre de slaven tot de *plantage zelve*, tot de *aanhoorige gronden*, aan den eigenaar privé behooren, of wel *van elders* afkomstig zijn; onder deze laatsten, bij voorbeeld, vindt men gehuurden van andere plantages of van particulieren, of ook wel enkelen die tot straf verbannen zijn. Onder de rubrieken: *Leerlingen bij bazen*, *in hospitalen of bij geneeskundigen* en *bij de Moravische Broeders of andere geestelijken*, worden bedoeld degenen die opgeleid worden om nader, hetzij als ingenieurs, timmerlieden, metselaars of andere ambachtslieden, hetzij in het plantage-hospitaal, hetzij als onderwijzers ten behoeve der plantage of van de magt aldaar, werkzaam te zijn.

Bladz. 4 en 5 vermelden de opgaven van onderscheiden aard en behoeven geene nadere toelichting. De opgaven op de laatste bladzijde kunnen bij eene emancipatie, voor zooveel daarbij in meerdere of mindere mate eene onteigening van gronden gemoeid mogt zijn, van gewigt wezen.

Bladz. 6 toont de cultures van en de hoeveelheid vee en kweek, op elke plantage aan, met vermelding hoeveel akkers en het product waarmede deze in bebouwing waren. De opgaven omtrent vee en kweek moeten als zeer onvolledig beschouwd worden, vermits er veel meer dan het aangegeven getal moet geacht worden aanwezig te zijn.

Bladz. 7 toont aan de hoeveelheid verkregen producten, met vermelding, voor zooveel de suiker betreft, hoeveel akkers riet gemalen en hoeveel ponden suiker gemiddeld per akker verkregen zijn. Deze beide laatste opgaven moeten — wil men niet tot verkeerde gevolgtrekkingen komen — bij het in acht nemen van het aantal veldarbeiders, vooral in aanmerking genomen worden bij de beoordeeling van de productie van elke plantage en de vergelijking daarvan met de voortbrenging van andere plantages. Het meerder of minder aantal ponden suiker van een akker verkregen wordende hangt van vele oorzaken af, onder meerdere van den ouderdom waarop het riet gemalen wordt van het meerder of minder gunstige saizoen, van de grootere of geringere vruchtbaarheid van den grond, van de meer of mindere zorgvuldige bewerking van het riet en van den toestand van de fabriek.

Door de voorgaande opmerkingen wordt de wel eens geuite meening, dat op eene plantage, alwaar in verhouding meer dan op eene andere wordt voortgebragt, gevolgelijk van de slaven *te veel* werk gevorderd zou worden, wederlegd; eene meening bovendien, welke, wierd daarin algemeen gedeeld, in staat zou zijn om alle nijverheid en ijver tot het vermeerderen of verbeteren van het product en van de fabriek te verlammen en om daarvan af te schrikken, uit vrees van den planter, van anders voor iemand te worden aangemerkt die van zijne slaven te veel vordert.

Bladz. 8 bevat eene recapitulatie van de vrije en niet-vrije bevolking van elke divisie. Aldaar worden tevens de namen vermeld van eenige plantages en gronden, welker statistieke tabellen, ondanks de herhaalde herinnering van het bestuur, niet zijn ingekomen, met opgave van hetgeen overigens te hunnen aanzien bij het bestuur bekend was.

De verschillende hierachter in dit hoofdstuk opgenomen staten zijn getrokken uit de genoemde divisiestaten.

Het getal plantages en bewerkte gronden, met inbegrip der gouvernementsplantage Catharina Sophia, bedroeg op het einde van dit jaar 1855 272.

Deze 272 plantages en gronden zijn verdeeld over de verschillende divisien en districten zoo als in de volgende tabel is aangegeven.

Getal plantages en gronden in elke divisie.

	Suiker.	Koffij.	Kakao.	Katoen.	Hout.	Kweek.	Kost.	Koffij en kakao.	Koffij en kost.	Rijst.	Totaal.	GETAL AKKERS. van al de concessien in elke divisie.	bepolderd land.	in cultuur.
Boven-Suriname en Thorarica	21	»	»	»	6	»	9	»	1	»	37	47,730½	13,646½	5,429¾
Para	9	»	»	»	11	3	30	»	1	»	54	119,614	5,950	2,824
Boven-Commewijne	16	»	»	»	2	»	1	»	»	1	20	47,509	7,702	2,983
Boven-Cottica en Perica	15	8	»	2	»	»	4	»	3	»	32	41,595	7,984	5,342
Beneden-Commewijne	6	1	»	»	»	1	12	»	5	»	25	24,377	15,512	4,754
Beneden-Cottica	15	»	»	12	»	»	5	»	18	»	50	44,147	27,848	11,532
Saramacca	3	»	3	»	4	»	2	8	2	»	22	27,756	7,236	2,745
Nickerie	5	2	»	1	»	3	4	1	»	»	16	11,208	5,814	3,508
Coronie	1	»	»	13	»	2	»	»	»	»	16	13,530	7,160	5,234
	91	11	3	28	23	9	67	9	30	1	272	377,466½	98,852½	44,351¾

Uit eene vergelijking van deze tabel met die welke op bladz. 19 van het Verslag van 1854 voorkomt blijkt, dat het getal plantages en gronden, dat toen slechts 255 bedroeg, aanzienlijk is vermeerderd. Dit wordt veroorzaakt ten deele door de uitgifte van nieuwe concessien en ten deele door de thans meer naauwkeurige opgave van kleine grondjes, van het bestaan waarvan mededeeling is gedaan op bladz. 20 van het Verslag over 1854. Men kan echter de opgegeven getallen voor zooveel die grondjes betreft nog geenszins als juist aanmerken, omdat het hoogst bezwaarlijk, ja onmogelijk is, eene naauwkeurige kennis te verkrijgen van het aantal aan de zoogenaamde *vrijlieden* uitgegeven grondjes, welke gedurende den loop des jaars *al* of *niet* in bewerking zijn geweest.

Er komen op dezen staat 41 koffijplantages minder voor dan op den bovenaangehaalden staat in het gedrukt Verslag over 1854. De reden hiervan is, behalve in het opbreken van eenige dier plantages en het zamentrekken harer magten met andere, daarin gelegen, dat de plantages, alwaar ook koffij wordt geteeld, doch welker hoofdproduct *kost* is, in het jaar 1855 onder de kolom *koffij en kost*, en voor zoover aldaar slechts zeer weinig koffij voortgebragt is, onder de kolom *kost* zijn gebragt, zoodat deze laatste kolom thans 28 plantages meer bevat dan in het jaar 1854.

In den tegenwoordigen staat komt ook de rubriek *koffij en katoen* niet voor, waartoe in 1854 *eene* plantage werd opgegeven te behooren. Deze plantage, *Driesveld* genaamd en gelegen in de divisie Beneden-Cottica (vroeger Matappica), is thans in de kolom *katoen* gebragt, aangezien in 1855 katoen het hoofdproduct aldaar uitmaakte.

Op elk der overgelegde divisiestaten is op de zesde bladz. achter elke plantage aangewezen tot welke cultuur zij behoort.

Onder de 47,730½ akkers van al de concessien in de divisie Boven-Suriname en Thorarica is niet begrepen de concessie van den grond Victoria, welker grootte is opgegeven te zijn 12 Hollandsche mijlen in omtrek.

Onder de 15 suikerplantages in de divisie Beneden-Cottica is mede opgenomen Buitenrust, waarop wel is waar geen suikerriet wordt verbouwd, maar alwaar zich eene centraalfabriek bevindt.

De onderwerpelijke tabel is bovendien nog vermeerderd met *twee* kolommen, waarvan de eerste aanwijst het getal akkers die in polder zijn gebragt; terwijl de andere vermeldt hoe vele van die ingepolderde akkers bebouwd worden; zoodat nu eene vergelijking mogelijk wordt met het aantal in concessie uitgegeven akkers, waarvoor ook in het Verslag van 1854 reeds eene kolom was daargesteld. De opgaven in deze kolommen voorkomende zijn welligt ook niet zeer naauwkeurig, aangezien de invulling geheel afhangt van de belanghebbenden.

Van de 44,351¾ akkers in bebouwing zijn beplant met:

Suikerriet	18,655½
Koffij	260
Kakao	565
Koffij en kakao . . .	238
Koffij en bananen . .	5,321
Kakao en bananen . .	433
Katoen	9,044
Bananen alleen . . .	8,182¾
Cassave	528
Aardvruchten	906
Tayers	100
Rijst	118½

zoo als bovendien voor iedere divisie en ieder district afzonderlijk in de volgende tabel wordt aangegeven.

Getal akkers in elke divisie en in elk district voor de verschillende cultures in gebruik.

	Suikerriet.	Koffij.	Kakao.	Koffij en kakao.	Koffij en bananen.	Kakao en bananen.	Katoen.	Bananen alleen.	Cassave.	Aardvruchten.	Tayers.	Rijst.	Totaal.
Boven-Suriname en Thorarica. . . .	4,064 1/2	»	»	»	225	»	»	1,013 1/4	14	78	13	22	5,429 3/4
Para	1,103	»	84	»	179	26	»	638 1/2	204	504	58	27 1/2	2,824
Boven-Commewijne	2,509	»	»	»	»	»	»	369	10	95	»	»	2,983
Boven-Cottica en Perica.	2,414	16	»	»	885	»	1,317	621	»	48	11	30	5,342
Beneden-Commewijne.	2,120	22	2	37	969	70	»	1,482	»	32	»	20	4,754
Beneden-Cottica.	2,656	30	6	35	2,688	»	3,745	2,287	»	74	11	»	11,532
Saramacca	1,075	80	438	156	172	317	»	412	25	44	7	19	2,745
Nickerie	2,164	112	35	10	203	20	304	659	»	1	»	»	3,508
Coronie.	550	»	»	»	»	»	3,678	701	275	30	»	»	5,234
	18,655 1/2	260	565	238	5,321	433	9,044	8,182 3/4	528	906	100	118 1/2	44,351 3/4

Volgens de door de onderscheidene plantages ingeleverde staten, was de opbrengst in het jaar 1855 zoo als dit wordt aangewezen in den volgenden staat.

STAAT der verkregen producten in de onderscheidene divisien en districten over het jaar 1855.

	Suiker.	Rhum, proef-houdend.	Dram, proef-houdend.	Melassie.	KOFFIJ.		Kakao.	KATOEN.		Aard-vruchten.	Bananen.	Rijst.	Waarde der houtwaren.	Maïs.
					Heele.	Gebroken.		Zuivere.	Onzuivere.					
	Amsterdamsche ponden.	Gallons.	Gallons.	Gallons.	Amsterdamsche ponden.	Amsterdamsche ponden.	Amsterdamsche ponden.	Amsterdamsche ponden.	Amsterdamsche ponden.	Amsterdamsche ponden.	Bossen.	Amsterdamsche ponden.		Vaten van 600 spieren.
Boven-Suriname en Thorarica	7,542,109	11,244	76,859	267,537	17,560	»	8,000	»	»	25,300	298,082	2,728	f 2,296.50	617
Para	3,059,539	»	22,780	115,431	13,308	»	18,791	»	»	3,690	103,245	12,600	2,518.59	915
Boven-Commewijne . .	3,485,609	»	31,435	145,475	»	»	»	»	»	»	12,710	13,000	3,006.13	»
» Cottica en Perica.	3,493,904	1,770	28,264	139,306	101,868	4,473	»	92,961	»	»	129,570	»	»	»
Beneden-Commewijne . .	3,031,277	»	35,747	118,392	69,283	2,125	1,430	»	»	2,700	466,977	»	»	165
» Cottica. . . .	4,137,649	17,466	23,622	172,531	215,935	7,708	6,925	375,360	14,630	4,375	630,882	2,760	»	585
Saramacca.	1,607,600	23,127	11,262	32,100	64,523	5,525	215,027	»	»	»	75,914	36,000	3,714.83	70
Nickerie	3,670,700	68,002	10,845	131,541	20,281	5,650	10,444	10,560	»	»	78,250	»	»	142
Coronie.	800,000	10,500	8,950	»	»	»	»	442,670	»	10,000	102,958	»	»	117
	30,818,387	132,109	249,764	1,122,313	502,758	25,481	260,617	921,551	14,630	46,065	1,898,588	67,088	f 11,536.05	2,611
					528,239			936,181						

NB. Op de plantages wordt gewoonlijk het vat maïs berekend op 1000 spieren; de uitgaande regten regelen zich naar vaten van 600 spieren. De op de divisiestaten voorkomende vaten maïs zijn alzoo gereduceerd tot vaten van 600 spieren.

Buiten de opgegeven plantages en gronden waren er nog vele stukken gronds in bewerking, welker product bestaat uit rijst, maïs, arrowroot, cassave, patatten enz., en waarvan de hoeveelheid niet kan worden opgegeven, omdat het grootste gedeelte tot binnenlandsche consumtie dient. Even zoo zijn, daar het gewigt er van niet is opgegeven geworden, in de tabel niet opgenomen: van Coronie 35,000 stuks cassave en 5000 stuks patatten; van Beneden-Cottica 140 baskieten patatten en 100,000 stuks tayers, en van Boven-Suriname en Thorarica 300 manden cassave, welke alle op de afzonderlijke divisiestaten voorkomen.

Voor zooveel de houtwaren betreft, is alleen het geldwaardig bedrag opgenomen, alzoo het toch, zelfs al verkreeg men de juiste opgaven, ondoenlijk zou zijn om met naauwkeurigheid de hoeveelheid en de soorten van hout op te geven. Aan de juistheid van de hiervoor opgegeven cijfers voor het geldwaardig bedrag der verkregen houtwaren moet niet veel waarde worden gehecht, daar het toch uit de overgelegde staten blijkt, dat velen dat bedrag in het geheel niet, anderen zeker niet naauwkeurig hebben opgegeven. Ter regtvaardiging van den hier geopperden twijfel omtrent de juistheid van die cijfers kan nog de omstandigheid worden aangevoerd, dat volgens de, naar aanleiding der publicatie van 4 September 1854, G. B. n°. 9, *door de belanghebbenden ingediende opgaven, voor de quota van suikerplantages en houtgronden*, de waarde der in 1855 afgeleverde of verbruikte houtwaren f 67,836.175 bedroeg, waaronder echter nog niet eens begrepen zijn de houtwaren, gebezigd op en ten behoeve van den grond alwaar het hout is geveld en bewerkt.

Het geldwaardig bedrag der overige in den staat vermelde als in het jaar 1855 verkregen producten was als volgt:

Suiker		f 2,199,662.37
Rhum (proefhoudend)		145,319.90
Dram »		274,740.40
Melassie		280,578.25
Koffij	heele	113,120.55
	gebroken	2,866.61
Kakao		46,911.06
Katoen	schoone	241,907.14
	vuile	1,920.19
Aardvruchten		460.65
Bananen		474,647.00
Rijst		5,367.04
Maïs		5,222.00
Te zamen		f 3,792,723.16

Deze berekening der waarde van de productie is geschied naar den prijs door het Gouvernement in het jaar 1855 bij het begin van ieder quartaal ter heffing van de uitgaande regten bepaald, namelijk:

	QUARTALEN.			
	1ste.	2de.	3de.	4de.
Suiker. . . . . per 100 pond.	f 6.75	f 6.60	f 7.00	f 8.20
Rhum en dram ter sterkte van 20 graden hygrometer, en daarboven per 100 gallons.	100.00	100.00	120.00	120.00
Idem, ter sterkte beneden 20 graden hygrometer . . . . . per 100 gallons.	50.00	50.00	60.00	60.00
Melassie. . . . . » 100 »	25.00	25.00	25.00	25.00
Koffij (heele) . . . . . » 100 pond.	22.00	22.00	22.00	24.00
Idem (gebroken). . . . . » 100 »	11.00	11.00	11.00	12.00
Kakao . . . . » 100 »	18.00	18.00	18.00	18.00
Katoen (schoone) . . . . » 100 »	26.00	26.00	26.00	27.00
Idem (vuile) . . . . . . » 100 »	13.00	13.00	13.00	13.50
Patatten . . . . » 100 »	»	»	»	1.00
Bananen . . . . » bos . . .	0.25	0.25	0.25	0.25
Rijst (ongepeld) . . . . . » 100 pond.	5.00	5.00	5.00	5.00
Maïs (gepeld) in vaten. . » 100 »	2.00	2.00	2.00	2.00
Idem (ongepeld). . . . . » 600 spieren.	2.00	2.00	2.00	2.00

Voor houtwaren wordt geen uitgaand regt betaald.

Voor zooveel van de heele en gebroken koffij of van de schoone en vuile katoen het juiste getal ponden niet afzonderlijk is opgegeven, is het totaal daarvan berekend als heele koffij en schoone katoen.

In den onder lit. N. hierbij gevoegden uitvoerigen staat vindt men eene uit de overgelegde divisiestaten getrokken opgave, hoedanig de slavenbevolking in de verschillende divisien en districten verdeeld was, onder mededeeling van den aard der door hen verrigt wordende werkzaamheden en van meerdere bijzonderheden. In de voorlaatste kolom zijn opgenomen de slaven van die plantages, van welke geene opgaven zijn ingekomen en van welke, zoo als hierboven is gemeld, op de laatste bladzijden der divisiestaten onder de recapitulatie afzonderlijke melding is gemaakt.

De volgende staat toont aan welke slaven tot de *plantage zelve* behoorden en welke, hoezeer aldaar arbeidende, nogtans niet tot de *plantage zelve* behoorden, maar van den *eigenaar privé of van de aanhoorige gronden of van elders afkomstig* waren.

	Slaven van de plantages zelve.	Slaven van de aanhoorige gronden, van den eigenaar privé, of van elders.	Slaven van welke geene opgaven zijn gedaan.	Totaal.
Boven-Suriname en Thorarica	3,850	551	378	4,779
Para.	2,484	527	797	3,808
Boven-Commewijne.	2,314	353	»	2,667
» Cottica en Perica.	3,328	588	505	4,421
Beneden-Commewijne	2,554	1,066	48	3,668
» Cottica.	6,220	1,023	388	7,631
Saramacca.	1,445	192	7	1,644
Nickerie	920	724	»	1,644
Coronie.	1,576	189	282	2,047
	24,691	5,213	2,405	32,309

Op ultimo December 1855 waren de slaven op de verschillende plantages en gronden, naar gelang van de cultures, verdeeld zoo als in den ondervolgenden staat is aangegeven.

	Suiker.	Koffij.	Kakao.	Katoen.	Hout.	Kweek.	Kost.	Koffij en kakao.	Koffij en kost.	Rijst.	Totaal.
Boven-Suriname en Thorarica.	3,777	»	»	»	443	»	294	»	265	»	4,779
Para	1,631	»	»	»	1,653	10	367	»	147	»	3,808
Boven-Commewijne . .	2,448	»	»	»	124	»	16	»	»	79	2,667
» Cottica en Perica .	2,412	922	»	756	»	»	182	»	149	»	4,421
Beneden-Commewijne. .	2,129	48	»	»	»	52	862	»	577	»	3,668
» Cottica . . .	3,223	»	»	1,942	228	»	»	»	2,238	»	7,631
Saramacca	904	»	30	»	89	»	26	449	146	»	1,644
Nickerie	1,287	90	»	149	»	4	113	1	»	»	1,644
Coronie	392	»	»	1,655	»	»	»	»	»	»	2,047
	18,203	1,060	30	4,502	2,537	66	1,860	450	3,522	79	32,309

De volgende staat toont wijders aan hoe vele slaven voor de onderscheidene cultures als veldarbeiders worden gebezigd:

CULTURES.	VELDARBEIDERS.					
	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	
Suiker	2,764	3,748	391	357	7,260	dus ongeveer 40 pct. van de geheele magt.
Koffij	102	149	4	3	258	» ruim 24 » » » »
Kakao	10	6	1	»	17	» ongeveer 57 » » » » »
Katoen	696	850	96	91	1,733	» ruim 38 » » » » »
Hout.	327	389	113	78	907	» ruim 39 » » » » »
Kweek	2	»	»	»	2	
Kost	369	401	25	25	820	» ruim 44 » » » » »
Koffij en kakao .	93	92	4	5	194	» ruim 43 » » » » »
Koffij en kost. .	583	726	44	28	1,381	» ruim 39 » » » » »
Rijst	6	20	»	»	26	» ongeveer 33 » » » » »
Totaal	4,952	6,381	678	587	12,598	

Uit de overgelegde divisiestaten ontwaart men dat het grootste product op de suikerplantages gemiddeld per akker verkregen in 1855 bedragen heeft:

4000 oude Amsterdamsche ponden op de plantage *Burnside* (district Coronie);

3528 » » » » » » *De drie Gebroeders* (divisie Boven-Suriname en Thorarica);

3271 » » » » » » *Nursery* (district Niekerie);

terwijl het minste bedragen heeft:

825 oude Amsterdamsche ponden op de plantage *de Goede vrede* (divisie Boven-Suriname en Thorarica);

907 » » » » » » *Maasstroom* (divisie Beneden-Cottica);

1080 » » » » » » *Nieuwhoop* (divis. Bened.-Commewijne).

Uit het aanmerkelijk verschil tusschen het meeste en het minste product per akker blijkt ten duidelijkste de juistheid van hetgeen hiervoren bij de divisiestaten in de aanteekening is aangevoerd.

Uit den volgenden staat blijkt hoeveel *stoom-* en hoeveel *watermolens* er op de suikerplantages en hoe vele *koffij-breekmolens* en *katoen-stoommolens* er in 1855 aanwezig waren in de verschillende divisien en districten.

	SUIKERPLANTAGES.		Koffijbreek-molens.	Katoen-stoom-molens.
	Stoommolens.	Watermolens.		
Boven-Suriname en Thorarica	15	7	»	»
Para	2 en 2 dubb.	5	»	»
Boven-Commewijne	5	11	»	»
» Cottica en Perica	7	9	1	»
Beneden-Commewijne	2 en 1 »	3	2	»
» Cottica	10	1	1	5
Saramacca	3	»	»	»
Nickerie	5	»	»	»
Coronie	1 drie dubb.	»	»	4
	53	36	4	9

Hetgeen reeds op bladz. 22 van het Verslag over 1854 is aangemerkt ten aanzien van de mindere, althans zelden volstrekte naauwkeurigheid in de opgaven van de verkregen producten, gelde ook hier. Zoo wordt op vele plantages onder administratien meermalen de suiker, geproduceerd in den aanvang van het eene jaar, bij voorbeeld in de eerste maanden van 1855, opgegeven en verantwoord als verkregen in het vorige jaar 1854, ten einde daardoor de productie over dat laatste jaar te brengen tot de hoeveelheid waarop zij als geraamd was opgegeven, welk product alsdan als *namaling* wordt bestempeld. Evenzoo werden vroeger, ook ten aanzien van de gouvernementsplantage Catharina Sophia, de opgaven gewijzigd naar het voor het vroegere jaren geraamd product, welke handeling thans op last van den Gouverneur van Suriname heeft opgehouden.

Anderen hebben weder niet het aantal *ponden* suiker, maar het getal *vaten* opgegeven; om het gewigt te verkrijgen zijn die vaten tot ponden overgebragt, waartoe het vat gerekend is op 1200 Amsterdamsche ponden, hetgeen ook geen volkomen juiste cijfer kan opleveren, daar de grootte der vaten zeer uiteenloopt.

Eindelijk zijn van eenige plantages, zoo als hierboven is aangegeven, geene opgaven ingekomen.

Uit deze bijzonderheden, maar ook dààruit, dat de in 1855 uitgevoerde hoeveelheid suiker voor een gedeelte als in 1854 voortgebragt is opgegeven, laat het zich verklaren, dat de hieronder als in 1855 uitgevoerde opgegeven hoeveelheid (zie bijlage lit. O) grooter is dan het bedrag dat hierboven is medegedeeld voor de productie der kolonie in 1855, getrokken uit de divisiestaten.

De bevolking der gouvernementsplantage Catharina Sophia — reeds opgenomen onder de slavenbevolking der divisie Saramacca — bedroeg op ultimo December 1855, buiten de 23 vrije bewoners, onder welken 11 Chinesche immigranten, 506 hoofden, waarvan 257 van het mannelijk en 249 van het vrouwelijk geslacht. In den loop van het jaar 1855 waren aldaar geboren 8 kinderen van het mannelijk en 2 van het vrouwelijk geslacht, te zamen 10, en overleden 6 mannen, 6 vrouwen, 2 jongens en 2 meisjes, te zamen 16; terwijl zich één slaaf had verwijderd.

De geheele veldmagt bestond uit 89 mannen, 118 vrouwen, 21 jongens en 21 meisjes, te zamen 249 arbeiders, waarvan een groot aantal slechts halve taak kan verrigten.

De opbrengst der plantage bestond uit 650 vaten, ten bedrage van 910,000 Amsterdamsche ponden suiker, uit 16,000 gallons melassie en uit 16,947 gallons rhum.

Omtrent de Chinezen aldaar werkzaam zegt de Gouverneur van Suriname het volgende: » Een hunner is in den loop des jaars overleden, zoodat er nog 11 overblijven. Het ware te wenschen dat bij eene verbetering van het fabriekwezen een getal van ongeveer 300 Chinezen en Javanen kon worden aangehuurd voor den veldarbeid, en het fabriekwezen, opdat de zoo vruchtbare gronden der plantage Catharina Sophia beter kunnen geexploiteerd worden en meerdere vruchten opleveren. Vooral met het oog op de aanstaande emanicipatie is zoodanige aanvoer van immigranten volstrekt noodig. Men zal dan echter beter bij de keuze van die lieden behooren toe te zien en met meer omzigtigheid behooren te werk te gaan, dan men bij de thans hier aanwezigen gedaan heeft, want tot heden toe kan men nog geen volle taak van hen verkrijgen, hoewel het werk niet te zwaar is. Hun gezondheidstoestand laat ook veel te wenschen over. Men mag evenwel niet klagen over gebrek aan bereidwilligheid bij hen tot werken, want op slechts geringe en zeldzame uitzonderingen na, hebben zij steeds met ijver en goeden wil den arbeid verrigt, zoodat zij in dat opzigt den slaven tot voorbeeld gestrekt hebben. Maar men heeft ook door hun gering aantal niet dat voordeel er van getrokken, wat men er bij een grooter aantal van zou hebben mogen verwachten. Niettegenstaande zij zeer tevreden zijn en zich zeer goed in de gewoonten en gebruiken van het land weten te schikken, verlangen zij toch allen om na expiratie van de met hen aangegane contracten naar Java terugtekeeren. Als eene bijzonderheid verdient vermeld te worden, dat zij het opium schuiven, waaraan zij allen met uitzondering van slechts drie hunner zeer verslaafd waren, uit gebrek daaraan geheel hebben nagelaten en erkentelijk er voor zijn op die wijze van die verderfelijke hebbelijkheid bevrijd te zijn."

Het is voordeeliger voorgekomen om de voortbrengselen van Catharina Sophia in den regel in de kolonie te doen verkoopen, en om die slechts dan naar Nederland te verschepen, wanneer de stand van den marktprijs aldaar dit met zekerheid voordeeliger dan de verkoop alhier moet doen achten. De verkoop dier producten in de kolonie is ook daarom raadzaam, omdat het brengen van meerder suiker op de koloniale markt meerdere schepen daarheen zal lokken, waaruit op den duur meerdere concurrentie, meerder handel en vertier en voor de koloniale kas meerdere voordeelen moeten voortvloeijen.

Reeds lang deed zich op de plantage de behoefte gevoelen aan een gebouw geschikt tot het houden van godsdienstoefeningen voor de bevolking aldaar. Daarin is in het jaar 1855 voorzien door het derwaarts overbrengen van het kerk- en schoolgebouw der opgeheven Europesche kolonisatie te Groningen aan de Saramacca, dat tot dit doeleinde zeer geschikt is, terwijl tevens de woning, vroeger door wijlen den schoolonderwijzer der kolonisatie bewoond, naar Catharina Sophia is overgebragt en in de nabijheid van het kerkgebouw is opgezet om tot woning te dienen voor den zendeling der Moravische broedergemeente, die aldaar nu eene vaste standplaats heeft bekomen. Van daar uit worden nu geregeld de in Saramacca gelegen plantages bezocht en is de vrije en niet-vrije bevolking der divisie in de gelegenheid gesteld, alle Zon- en feestdagen de openbare godsdienstoefeningen in een doelmatig en goed kerkgebouw bij te wonen.

Voorts wordt, voor zooveel de plantage Catharina Sophia betreft, verwezen naar hoofdstuk M.

» Omtrent de 155 Madeirianen, op den 6den Junij 1854 door de Portugesche schoener *Libania Adelaïde*, kapitein *J. Pereira*, alhier aangebragt — zegt de Gouverneur van Suriname, — evenzeer als omtrent de reeds vroeger herwaarts overgekomenen, zijn de berigten over het algemeen thans niet zeer gunstig. Slechts op zeer weinige plantages is men over hen tevreden, doch op de meeste wordt geklaagd over hunne onverschilligheid en vooral over hunne morsigheid en ongenoegzame voeding ten gevolge van hunne schraapzucht, die dan ook voor een groot deel de oorzaak is waarom velen van hen dikwerf door ziekten worden aangetast. Het getal in de kolonie aangebragten is nog te gering om een juist oordeel over hen te vellen. Zooveel is nogtans zeker, dat men er, niettegenstaande hunne gebreken, veel meer verlangt en het bij eenen overvoer naar Suriname van Madeirianen niet aan huurders zal ontbreken."

Uit de in de divisiestaten voorkomende opgaven blijkt, op welke plantages zich in 1855 immigranten bevonden en hoevelen hunner al dan niet tot arbeid gebezigd worden.

Voorts wordt te dezen aanzien verwezen naar de over dit onderwerp reeds bij het Verslag van 1854, ook over 1855, en bij de boven aangehaalde Nota van Inlichtingen op dat Verslag vermelde bijzonderheden.

Sedert de aankomst der zoo evengemelde Madeirianen zijn geene immigranten meer in Suriname aangebragt geworden.

II. VEETEELT.

De toestand van den veestapel op ultimo December 1855 wordt medegedeeld in den hieronder volgenden staat.

	Runderen.	Paarden.	Muilezels.	Ezels.	Varkens.	Schapen.	Geiten.	Pluimvee.
De stad Paramaribo en hare buitenwijken	708	25	5	69	76	90	8	»
Divisie Boven-Suriname en Thorarica	362	11	3	6	362	227	1	781
Divisie Para	673	35	17	5	247	275	128	1086
» Boven-Commewijne. .	175	2	»	10	91	44	64	399
» » Cottica en Perica.	341	»	1	1	329	237	10	1233
» Beneden-Commewijne .	281	9	4	12	282	151	»	535
» » Cottica . . .	862	29	3	4	570	480	87	1511
» Saramacca.	124	3	5	2	144	50	»	661
District Nickerie.	462	31	»	8	29	312	37	1091
» Coronie	979	21	1	12	114	1865	56	528
	4967	167	39	129	2244	3731	391	7285

Zoo als reeds bij de vorige paragraaph is aangemerkt, worden de opgaven van vee en kweek zeer onvolledig gedaan en de daarvan aanwezige hoeveelheid is in werkelijkheid veel grooter dan het opgegeven getal. Van de hoeveelheid pluimvee te Paramaribo werd geene opgave gedaan.

Bij voortduring bestaat er in de kolonie Suriname schaarschte aan slagtvee. Hierboven onder hoofddeel L is reeds vermeld, dat de aanvoer van vee uit de districten Nickerie en Coronie naar Paramaribo slechts zeer zeldzaam plaats vond, ten gevolge van de daaraan verbondene bezwaren en kosten, en dat de Gouverneur, ten einde daaraan te gemoet te komen, had bepaald dat, met inachtneming van de in de publicatie van 1841, G. B. n°. 9, voorkomende verbodsbepalingen van den uitvoer uit deze kolonie van slagtvee, ter bevordering van den aanvoer daarvan uit Nickerie en Coronie naar Paramaribo, op de wijze en naar een zeer laag tarief, vastgesteld bij de gouvernements-resolutie van 18 October 1855, n°. 1301, de schroefstoomboot *Paramaribo* tot dat vervoer beschikbaar gesteld zoude worden.

III. UITGIFTE VAN LANDERIJEN VOOR CULTUUR.

Aan particuliere personen werden in het jaar 1855 afgestaan:

1°. in allodialen eigendom: twee perceelen lands, te zamen groot $322^2/_5$ bunders; 806 akkers; benevens vier erven, waarvan een te Paramaribo en drie te Nieuw-Rotterdam;

2°. in pacht elf perceelen, te zamen groot $11^1/_4$ bunders of $28^1/_8$ akkers.

Bij de publicatie, dd. 18 December 1855, G. B. nº. 18, werd, zoo als hierboven reeds bij hoofdstuk M, § 4, is aangeteekend, bepaald, dat van alle mineralen, in de kolonie gevonden wordende, door den eigenaar $1/_5$ gedeelte, na aftrek der kosten van exploitatie, aan het Gouvernement moet worden afgestaan.

Bij de publicatie van den 19den December, G. B. nº. 19, is tot meerdere bevordering van den landbouw en tot meerdere aanmoediging van arbeidzaamheid onder de minvermogende vrije bevolking, eenige uitbreiding gegeven aan de bepalingen omtrent de *uitgifte ter bebouwing van gronden, aan den Staat toebehoorende*, voorkomende in de publicatie van 13 Julij 1846, G. B. nº. 8.

Bij de publicatie, dd. 20 December 1855, G. B. nº. 20, zijn de voorwaarden, waaronder tot dusverre gronden in allodialen eigendom en erfelijk bezit werden uitgegeven, uitgebreid, met eene bepaling aangaande het aanleggen van kanalen of wegen.

IV. HANDEL EN SCHEEPVAART.

Het getal koopvaardijschepen, in het jaar 1855 in de kolonie Suriname aangekomen, bedroeg als volgt:

uit Nederland	56 bodems,	metende	6,618 last.
» Noord-Amerika	40 »	»	4,228 »
» andere vreemde plaatsen	123 »	»	$4,840^1/_2$ »
Te zamen	219 bodems,	metende	$15,686^1/_2$ last.

met welke vaartuigen voor eene geldswaarde van f 2,401,284.12⁵ is ingevoerd, als:

van Nederland	f 1,192,120.30⁵
» Noord-Amerika	713,957,63
» andere vreemde plaatsen	495,206.19

In dit jaar 1855 zijn van Suriname vertrokken 208 vaartuigen, als:

naar Nederland	55 bodems,	metende	6,099 last.
» Noord-Amerika	35 »	»	$3,745^1/_2$ »
» andere vreemde plaatsen	118 »	»	4,695 »
Te zamen	208 bodems,	metende	$14,599^1/_2$ last.

In de maand Augustus 1855 kwam in de kolonie aan de Hamburgsche sloep *Pomona*, kapitein *Hansen*, met 5 man equipage, welk vaartuig door hare eigenaren is bestemd voor de kustvaart.

De uitvoer heeft bedragen aan geldswaarde:

naar Nederland	f 2,039,146.17
» Noord-Amerika	592,860.19⁵
» andere vreemde plaatsen	761,519.16
Te zamen	f 3,393,525.52⁵

Van dezen uitvoer hebben de producten, uit den boezem der kolonie verkregen, bedragen de som van f $3,331,603.67^1/_2$, en die niet tot de productie van Suriname behoorende eene som van f 61,921.85.

In de bijlagen litt. O en P wordt een overzigt van den in- en uitvoer medegedeeld.

De waarde der in het jaar 1855 aangevoerde goederen in het entrepôt (zie bijlage lit. Q) bedroeg als volgt:

uit Nederland	f	29,623.00
» vreemde plaatsen		11,726.75
Te zamen	f	41,349.75

terwijl op 1°. Januarij 1855 aldaar aanwezig was voor eene waarde van f 31,281.66.

De consumtie uit het entrepôt bedroeg f 20,068.75.

De uitvoer uit het entrepôt bedroeg:

naar Nederland	f	6,412.50
» vreemde plaatsen		14,712.00
Te zamen	f	21,124.50

terwijl op ultimo December 1855 in het entrepôt aanwezig bleef voor eene waarde van f 31,428.16.

Voor rekening van het Gouvernement bedroeg de invoer eene som van f 46,887.30, welke invoer plaats had alleen uit Nederland.

De uitvoer voor rekening van het Gouvernement had alleen naar Nederland plaats en bedroeg eene som van f 67,768.62. Hij bestond uit 878,130 Amsterdamsche ponden suiker, ter waarde van f 64,204.62, en uit 2979 gallons rhum ter waarde van f 3564; alles afkomstig van de gouvernements-plantage Catharina Sophia.

In het overzigt van den handel en scheepvaart der kolonie Suriname in het jaar 1855, opgenomen in de *Staats-courant* van den 9den Augustus 1856, n°. 188, vindt men verder alle bijzonderheden omtrent den in- en uitvoer vermeld. Dien ten gevolge wordt hier naar die mededeeling verwezen.

De regten van den in- en uitvoer, waaronder echter niet begrepen waren:

1°. die van de plantage Catharina Sophia, welke geene belasting betaalt, en

2°. de inkomende regten op de goederen welke voor het Gouvernement worden aangebragt, hebben in 1855 aan de koloniale kas opgebragt:

de inkomende en uitgaande regten	f	230,957.73½
de baak-, los-, en steigergelden		2,555.00
het lastgeld der schepen		41,183.25
de waag-, rooi- en entrepôtregten		7,301.84½
Te zamen eene som van	f	281,997.82

V. BETONNING, BEBAKENING EN LOODSWEZEN.

De betonning en bebakening zijn, voor zooverre de rivieren Suriname en Nickerie betreft, in goede orde en worden behoorlijk onderhouden.

De drukke scheepvaart op de eerstgenoemde rivier heeft echter sedert lang den wensch doen ontstaan om voor de monding dier rivier een vuurschip te leggen, dat, bij de moeijelijke erkenning van het lage land, den binnenvallenden schepen tot een duidelijk herkenningspunt zou strekken en hun zou veroorloven bij het aandoen der kust ook gedurende den nacht door te zeilen, zonder verpligt te zijn alsdan ten anker te komen ten einde de rivier voorbij te zeilen. In den loop van het jaar 1856 is deze billijke wensch bevredigd en thans

wordt er een vuurschip uitgerust, dat weldra aan de monding der rivier Suriname zal worden ten anker gelegd. Intusschen is in 1855 reeds ter verkenning van de Suriname op Braamspunt door Zr. Ms. marine eene baak opgerigt.

Het vaarwater der Marowijne zou reeds in 1855 behoorlijk zijn opgenomen, in kaart gebragt, betond en bebakend, indien niet de hevige rolllers voor de monding dier rivier dit tot heden bemoeijelijkt hadden; zoodat Zijner Majesteits oorlogsvaartuigen, die daarmede belast waren, telken reize onverrigterzake hebben moeten terugkeren.

Ook de betonning heeft in den loop van het jaar 1856 plaats gehad, zoo als in het Verslag over dat jaar zal worden medegedeeld.

De vaart op de Saramacca en Coppename is te weinig beteekenend om daarvoor de kosten van betonning enz. te doen.

VI. BIJZONDERHEDEN VAN VERSCHILLENDEN AARD.

Door het Gouvernement te Cayenne werd eene poging aangewend om zich de benoodigde tafia (dram) in de kolonie Suriname aan te schaffen. Eene openbare aanbesteding van 4126 gallons, in de maand Maart 1855 door den kommandant van het Fransche stoomschip *La Vedette* beproefd, bleef echter zonder gewenscht gevolg, alzoo de inschrijvers te hooge prijzen verlangden.

Vermelding verdient nog het volgende berigt, voorkomende in de *Surinaamsche courant* van den 4den Januarij 1855, omtrent het onderzoek in Nederland van eene aan een Amsterdamsch handelshuis gezonden hoeveelheid katoenpitten, welk artikel tot dusverre doorgaans aldaar nutteloos blijft verrotten of hoogstens op enkele plantages als brandstof wordt verbruikt. » Vier vaten hebben bruto gewogen 1417 Ned. ponden en na aftrek van 224 pond tarra, netto 1193 pond, welke hebben uitgeleverd 158 kan olie en 938 koeken.

» De olie kan gelijkgesteld worden met de gewone lijnolie en zou waarschijnlijk wel gebezigd kunnen worden tot fabricering van harde en groene zeep en van patent-olie; edoch zoude tot de bereiding der beide laatstgenoemde soorten voor zuivering 25 per cent afgetrokken moeten worden. Ter proefneming tot groene zeep was de fabrikant buiten staat, uit hoofde de quantiteit niet genoegzaam was, terwijl het niet geoorloofd is minder dan 15 vaten olie per stooksel te gebruiken."

» Als beestenvoeder hebben de koeken geene waarde, wijl de boeren ze voor alsnog niet hebben willen, omdat de reuk der boonen of pitten te sterk er aan is. Het is echter mogelijk dat zij tot bemesting kunnen strekken, waartoe men voornemens was de 938 koeken te gebruiken. Van het gevolg daarvan en van de uitkomst der voorgenomen proefnemingen met de 158 kan olie, ter ontdekking waartoe deze soort met het meeste voordeel dienen kan, zullen de verslagen later volgen."

Het is derhalve mogelijk dat dit artikel met der tijd nog een voordeelige tak van handel worden kan.

De lust tot den houthandel scheen in het jaar 1855 toe te nemen. De heeren *Lyon en Cie.* verzochten in dat jaar de vergunning om met vaartuigen onder Nederlandsche of daarmede gelijkgestelde vlag de rivier Saramacca te mogen binnen zeilen en om aldaar houtwaren in te laden en uit te voeren.

De heer *J. J. Hewitt* verzocht mede vergunning om aan den oever van de Corantijn, op het Nederlandsch grondgebied, houtwaren voor uitvoer te mogen bewerken, en om met schepen van het moederland en elders die rivier op te varen ter inlading van dat hout, met vrijstelling van het *recognitiegeld* (ad tien cents per kubieken voet uitgevoerd worden hout uit 's lands bosschen) voor die houtwaren, welke door vrijlieden zouden worden geveld en bewerkt.

Beide verzoeken werden, na het hooren van den Kolonialen Raad, door den Gouverneur ingewilligd bij zijne resolutien dd. 23 Junij 1855, n°. 718, en dd. 3 October 1855, n°. 1241, onder de noodige bepalingen ter voorkoming van ongeregeldheden en van ontduiking van 's lands regten, voor zooveel het laatstgenoemde betreft tot ultimo 1860.

Gelijksoortig verzoek als van de heeren *Lyon en Cie.* werd aan den heer *A. M. Coster* ingewilligd, bij de gouvernements-resolutie dd. 28 Junij 1855, n°. 747.

De hooge vrachten en de betrekkelijk geringe prijzen van het hout in Europa, doen den Gouverneur echter vreezen, dat deze ondernemingen geen stand zullen houden.

Een nieuwe tak van industrie, vroeger meermalen beproefd doch telkens weder opgegeven, is gedurende dit jaar geopend geworden door de vestiging van zekeren *Adrien* als kalkbrander te Groningen aan de Saramacca, alwaar de schulprits hem genoegzame grondstoffen oplevert tot het branden van kalk. (Zie hierboven hoofddeel P.)

Reeds vroeger had zich zekere *Bourquin* in de onmiddellijke nabijheid van Paramaribo gevestigd en begonnen kalk te branden, die met goed succes door hem vervaardigd en afgeleverd werd. Hij heeft daarmede tevens verbonden eene kleine steenbakkerij, die insgelijks in dat jaar 1855 goede uitkomsten heeft opgeleverd en van waar de steenen goedkooper werden afgeleverd dan zij uit Nederland in Suriname konden worden aangevoerd. Het koloniaal bestuur ondersteunde deze industrien, die voor Suriname van zeer veel belang kunnen worden, zooveel mogelijk, door bestellingen voor het bouwdepartement.

VII. BRIEFWISSELING.

Bij de publicatie van 18 October 1855, G. B. nº. 17, zijn afgekondigd geworden de artt. 1, 2 en 6 van de wet van 5 Julij te voren (*Staatsblad* nº. 61) tot wijziging van sommige bepalingen der wet van 12 April 1850 (*Staatsblad* nº. 15), houdende vaststelling van het briefport en regeling van de aangelegenheden der brievenposterij.

Het aantal brieven gedurende het jaar 1855 in Suriname aangebragt en van daar verzonden is aangegeven in den volgenden staat.

ONTVANGEN				VERZONDEN			
van	per mail.	per andere scheeps-gelegenheden.	Totaal.	naar	per mail.	per andere scheeps-gelegenheden.	Totaal.
Nederland . . .	6,291	2,068	8,359	Nickerie . . .	1,694		1,694
Nickerie, Coronie Curaçao, St. Eustatius, St. Martin en vreemde plaatsen. . . .	2,478	160	2,638	Coronie . . .	499		499
				Nederland . .	8,247	691	8,938
				Curaçao . . .	180	185	365
				St. Eustatius. .	9		9
				St. Martin . .	15		15
				Demerary . .	440		440
				Berbice . . .	18		18
				Barbados . . .	54		54
				St. Kitts . . .	14		14
				Martinique . .	184		184
				Guadeloupe . .	120		120
				St. Thomas . .	44		44
				Noord-Amerika.	104		104
				Engeland. . .	688		688
				Frankrijk. . .	213		213
				Duitschland . .	235		235
				Belgie	29		29
				Oost-Indie . .	7		7
				elders	43		43
	8,769	2,228	10,997		12,837	876	13,713

Uit dezen staat, vergeleken met dien over 1854, blijkt, dat het brievenvervoer in het algemeen is toegenomen en dat meer en meer van de verzending der brieven per mail gebruik wordt gemaakt. Terwijl in 1855 uit Nederland ontvangen zijn:

	per mail.	per gewone scheepsgelegenheid.	totaal.
	6291	2068	8359
werden er in 1854 ontvangen.	4513	3067	7580

dus in 1855 per mail	1778	brieven	meer
en per gewone scheepsgelegenheid.	999	»	minder
Totaal.	779	»	meer ontvangen in 1855 dan in 1854.

Uit Suriname werden naar Nederland verzonden:

in 1855 per mail 8247. per gewone schepen 691. totaal 8938
» 1854 » » 5960, » » » 842, » 6748

alzoo in 1855 2341 brieven meer per mail
en 151 » minder per andere scheepsgelegenheden.

Totaal 1190 » meer verzonden in 1855 dan in 1854.

De Minister van Kolonien,
P. MIJER.

INHOUD.

BIJLAGEN.

(*) De bijlagen litt. A — I zijn ter griffie der Kamer, ter inzage van de leden, nedergelegd.

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE J(*) VAN HET VERSLAG. (Suriname.)

N°. 22.

NOMINATIVE OPGAAF van ouderlooze kinderen, welke in den jare 1855 door het Gouvernement zijn gealimenteerd.

Nommer van orde.	NAMEN DER KINDEREN.	GESLACHT.	OUDERDOM.	GODSDIENST.	Maandelijksche onderstand.	*Aanmerkingen.*
1	J. E. Winterswijk,	mannelijk,	12 jaren.	Evang. Luth. gemeente	f 7.00	
2	S. Weerslo,	vrouwelijk,	12 »	Hervormde »	7.00	
3	C. M. de Ridder,	mannelijk,	14 »	id.	7.00	
4	P. H. G. de Ridder,	id.	12 »	id.	7.00	
5	C. E. H. de Ridder,	vrouwelijk,	11 »	id.	7.00	
6	C. A. Kremer,	mannelijk,	15 »	id.	7.00	
7	J. J. G. T. Rittinger,	id.	15 »	id.	7.00	
8	J. E. Beets,	vrouwelijk,	14 »	Luthersche »	7.00	
9	J. Terheij,	id.	9 »	id.	7.00	Buiten echt geboren.
10	C. E. van der Spa,	id.	14 »	Hervormde »	7.00	
11	G. M. van der Spa,	mannelijk,	7 »	id.	7.00	
12	C. E. van Cusin Rietman,	id.	15 »	id.	7.00	
13	Fred. Eduard Otte;	id.	—	id.	7.00	
14	F. J. Houtkloof,	vrouwelijk,	15 »	Luthersche »	6.00	
15	Joh. Theodora Benescia,	id.	9 »	Roomsch-kathol. »	6.00	
16	A. J. Dalia,	mannelijk,	12 »	Hervormde »	6.00	
17	H. M. Dalia,	id.	6 »	id.	6.00	
18	H. A. M. van Russel,	vrouwelijk,	15 »	id.	6.00	
				Transporteren	f 121.00	

(*) De bijlage A — I zijn, ter inzage van de leden der Kamer, ter griffie nedergelegd.

Nommer van orde.	NAMEN DER KINDEREN.	GESLACHT.	OUDERDOM.	GODSDIENST.	Maandelijksche onderstand.	*Aanmerkingen.*
				Per transport	f 121.00	
19	Jacq. Louis Stroomnat,	mannelijk,	14 jaren.	Luthersche gemeente	6.00	
20	F. J. Thomas,	vrouwelijk,	12 »	Mor. Broeder. »	6.00	
21	J. W. Thomas,	mannelijk,	9 »	id.	6.00	
22	Marth. Jans. Gezelschap,	vrouwelijk,	12 »	Hervormde »	6.00	
23	A. H. van Ommeren,	id.	10 »	id.	5.00	
24	J. L. Pero,	id.	12 »	id.	5.00	
25	J. C. van Gerholdt,	id.	14 »	Roomsch-kathol. »	5.00	
26	H. J. van Gerholdt,	mannelijk,	11 »	id.	5.00	
27	Wilh. Johnstone,	vrouwelijk,	15 »	Mor. Broeder »	5.00	
28	J. M. Willems,	id.	$2\frac{1}{2}$ »	Roomsch-kathol. »	5.00	
29	Albertus de Roer,	mannelijk,	12 »	id.	5.00	Buiten echt geboren.
30	James Abrahams,	id.	10 »	Hervormde »	5.00	
31	Amalia Abrahams,	vrouwelijk,	6 »	id.	5.00	
32	Susanna Walton,	id.	9 »	id.	5.00	
33	Josephina Walton,	id.	8 »	id.	5.00	
34	Dorothea Carolina Linck,	id.	10 »	id.	5.00	
35	Joh. Laurens Wassenaar,	mannelijk,	8 »	Mor. Broeder »	5.00	
36	Joh. Christiaan Wassenaar,	id.	3 »	id.	5.00	
37	Eduard Kersenberg,	id.	9 »	id.	5.00	
38	Cornelis Rosemeijer,	id.	12 »	Roomsch-kathol. »	5.00	
39	François Rosemeijer,	id.	4 »	id.	5.00	
40	Joseph Franc. Langevreugd	vrouwelijk,	4 »	Hervormde »	5.00	
41	Joh. Fred. Guthman,	mannelijk,	5 »	Mor. Broeder »	5.00	In den slavenstand geboren en door het overlijden van den meester onder de openbare voogdij gekomen.
42	Susanna H. Guthman,	vrouwelijk,	3 »	id.	5.00	
43	Bernard Brandon,	mannelijk,	6 »	Hervormde »	5.00	
44	Bernhardina Brandon,	vrouwelijk,	4 »	id.	5.00	
45	S. J. Terhei,	id.	15 »	Luthersche »	4.16	
46	W. D. Fransberg,	mannelijk,	7 »	Roomsch-kathol. »	4.16	Buiten echt geboren.
47	M. C. Fransberg,	vrouwelijk,	5 »	id.	4.16	
48	L. W. Fransberg,	id.	3 »	id.	4.16	
49	E. A. Benescia,	id.	14 »	id.	4.00	
				Transporteren	f 273.64	

orde.	NAMEN DER KINDEREN.	GESLACHT.	OUDERDOM.	GODSDIENST.	Maandelijksche onderstand.	*Aanmerkingen.*
				Per transport	f 273.64	
0	Adolph. E. Vlammenberg,	mannelijk,	10 jaren.	Hervormde gemeente	f 4.00	
1	A. Pierre Vlammenberg,	id.	4 »	id.	4.00	
2	Anna Elis. Vlammenberg,	vrouwelijk,	» »	id.	4.00	
3	Alex. Nicolaas Smith,	mannelijk,	13 »	Roomsch-kathol. »	4.00	
4	Willem Hendrik Smith,	id.	11 »	id.	4.00	
5	Eduard Const. Smith,	id.	9 »	id.	4.00	
6	Hend. Lodewijk Smith,	id.	5 »	id.	4.00	
7	Charlotte Conijnenberg,	vrouwelijk,	13 »	Hervormde »	4.00	
8	Johanna Conijnenberg,	id.	9 »	id.	4.00	Buiten echt geboren.
9	Carolus Conijnenberg,	mannelijk,	5 »	id.	4.00	
0	Bertha Conijnenberg,	vrouwelijk,	2 »	id.	4.00	
61	Georgina Howeling,	id.	14 »	id.	4.00	
62	Johanna Val. van der Ziel,	id.	$2^1/_2$ »	id.	4.00	
63	M. E. H. Constantia,	id.	8 »	id.	2.50	
64	J. L. H. Constantia,	mannelijk,	6 »	id.	2.50	
65	H. Constant Rittinger,	id.	11 »	id.	5.00	
66	Jacobus Franc. Rittinger,	id.	8 »	Luthersche »	5.00	
67	Johannes Leon Marcus,	id.	9 »	id.	5.00	Uit een wettig huwelijk geboren.
68	Eduard van Ommeren,	id.	9 »	Mor. Broeder »	5.00	
69	Ida van Ommeren,	vrouwelijk,	7 »	id.	5.00	
70	Cato Carolina Conijnenberg,	id.	13 »	Hervormde »	4.00	Buiten echt geboren.
71	Joh. Wilh. Tirns,	id.	5 »	id.	4.00	
					f 365.64	

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE L (*) VAN HET VERSLAG. (Suriname.)

N°. 23.

STAAT der Ontvangsten en Uitgaven van de kolonie Suriname over 1854, vergeleken met de raming van dat jaar.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE ONTVANGSTEN.		
		In Suriname.	In Nederland.	TOTAAL.
Hoofdgelden	f 190,000.00	f 194,119.45^{5}	»	f 194,119.45^{5}
Personeel	21,000.00	20,228.74	»	20,228.74
Quota van suikerplantages en houtgronden . . .	16,000.00	18,825.67^{5}	»	18,825.67^{5}
Landtaxen of akkergelden	11,000.00	11,103.38^{5}	»	11,103.38^{5}
Erfpachten	1,000.00	863.83	»	863.83
Huurwaarde van huizen	14,000.00	13,776.73	»	13,776.73
Brugge- en weggelden	400.00	536.00	»	536.00
Plezierpaarden en rijtuigen.	1,000.00	532.00	»	532.00
Patentregt	25,000.00	23,041.34	»	23,041.34
Zegelregt	45,000.00	48,704.48^{5}	»	48,704.48
Inkomende, uitgaande en entrepôtregten	237,000.00	216,062.77	»	216,062.77
Lastgeld der schepen	35,000.00	35,240.25	»	35,240.25
Baak-, los- en steigergeld	2,100.00	2,205.00	»	2,205.00
Venduregten	17,000.00	22,370.54	»	22,370.54
Transportregten.	12,000.00	12,264.56	»	12,264.56
Transporteren	f 627,500.00	f 619,874.75	»	f 619,974.7

(*) De bijlage lit. K is, ter inzage van de leden der Kamer, ter griffie nedergelegd.

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE ONTVANGSTEN.		
		In Suriname.	In Nederland.	TOTAAL.
Per transport	f 627,500.00	f 619,874.75	"	f 619,974.76
Collaterale, successie- en overgangsregten . . .	7,000.00	6,871.66^{5}	"	6,871.66^{5}
Waag- en roeigelden	8,000.00	6,575.56^{5}	"	6,575.56^{5}
Begraafplaats- of kerkhofregten	3,500.00	3,075.00	"	3,075.00
Posterij	1,500.00	3,483.32	"	3,483.32
Leges en provisiegelden	4,100.00	2,657.51^{5}	"	2,657.51^{5}
Boeten	500.00	101.94	"	101.94
Passagegelden der koloniale vaartuigen	1,800.00	1,613.00	"	1,613.00
Diverse inkomsten	20,000.00	28,648.50^{5}	57.13	28,705.63^{5}
Kortingen op de inkomsten der ambtenaren wegens pensioen	27,200.00	24,213.39	2,026.99^{5}	26,240.38^{5}
Renten van het kapitaal, vroeger op het grootboek der nationale schuld ingeschreven ten name van het voormalig pensioenfonds der West-Indische ambtenaren	10,950.00	"	10,947.28	10,947.28
Inkomsten der particuliere West-Indische Bank. .	60,000.00	60,749.81^{5}	"	60,749.81^{5}
Opbrengst der gouvernementsplantage	93,000.00	42,456.85^{5}	79,328.74^{5}	121,785.60
	f 865,050.00	f 800,321.33	f 92,360.15	f 892,681.48
Meer ontvangen dan geraamd	27,631.48			
	f 892,681.48			f 892,681.48

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE UITGAVEN.		
		In Suriname.	In Nederland.	TOTAAL.
Kosten van het algemeen bestuur	f 53,242.67	f 48,475,88 5	f 2,104.25	f 50,580.13 5
Kosten van politie en justitie	84,107.50	77,047.80 5	»	77,047.80 5
Administratie van finantien	146,071.86	80,242.39 5	54,349.36	134,591.75 5
Departement van onbeheerde boedels en weezen .	15,142.00	14,672.66 5	»	14,672.66 5
Kosten van de eeredienst en het lager onderwijs .	42,450.00	39,214.80	1,875.00	41,089.80
Plaatselijke en huishoudelijke kosten	48,845.00	38,358.58	1,225.63	39,584.21
Kosten der bevredigde boschnegers en vrije Indianen	9,022.00	7,661.82	»	7,661.82
Landsgebouwen en publieke werken	34,830.00	32,338.13 5	4,447.90	36,786.03 5
Kosten van de geneeskundige dienst	63,475.11	47,981.90	5,584.02 5	53,565.92 5
Militaire kosten	300,507.46	247,076.26	49,497.69	296,573,95
Kosten der genie, fortificatiewerken enz. . . .	54,345.16 5	51,185.65 5	9,467.46 5	60,653,12
Koloniale vaartuigen en het loodswezen	21,168.00	16,354.81 5	6,400.54 5	22,755.36
Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden	78,843.23 5	93,316.39 5	72,791.66 5	166,108.06
Betalingen voor de gouvernementsplantage . . .	63,000.00	85,365.36 5	9,170.04	94,535.40 5
Kosten der Europesche kolonisatie	30,000.00	5,770.44	12,207.86	17,978.30
	f 1,045,050.00	f 885,062.91 5	f 229,121.43	f 1,114,184.34 5
Meer uitgegeven dan geraamd . . .	69,134.34 5			
	f 1,114,184.34 5			f 1,114,184.34 5
Meer uitgegeven dan ontvangen.				221,502.86 5
				f 892,681.48

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE M VAN HET VERSLAG. (Suriname.)

N°. 24.

RAMING der Ontvangsten en Uitgaven van de kolonie Suriname over 1855.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	ONTVANGSTEN. In Suriname.	ONTVANGSTEN. In Nederland.	TOTAAL.
Hoofdgelden	f 190,000.00	»	f 190,000.00
Personeel	23,000.00	»	23,000.00
Quota van suikerplantages en houtgronden	20,000.00	»	20,000.00
Landtaxen of akkergelden	10,000.00	»	10,000.00
Erfpachten	1,000.00	»	1,000.00
Huurwaarde van huizen	15,000.00	»	15,000.00
Brugge- en weggelden	»	»	»
Regt van paarden	1,000.00	»	1,000.00
Patentregt	20,000.00	»	20,000.00
Zegelregt	50,000.00	»	50,000.00
Inkomende en uitgaande regten	240,000.00	»	240,000.00
Lastgeld van schepen	35,000.00	»	35,000.00
Baak-, los- en steigergeld	2,200.00	»	2,200.00
Venduregten	18,000.00	»	18.000.00
Transportregten	13,000.00	»	13,000.00
Collaterale, successie- en overgangsregten	8,000.00	»	8,000.00
Waag- en roeigelden	8,000.00	»	8,000.00
Begraafplaats- of kerkhofsregten	3,000.00	»	3,000.00
Transporteren	f 657,200.00	»	f 657,200.00

OMSCHRIJVING.	ONTVANGSTEN. In Suriname.	ONTVANGSTEN. In Nederland.	TOTAAL.
Per transport	f 657,200.00	»	f 657,200.00
Posterij	2,200.00	»	2,200.00
Leges- en provisiegelden	2,230.00	»	2.230.00
Passagegelden van de koloniale vaartuigen	1,230.00	»	1,230.00
Opbrengst van gehouden verkoopingen	1,400.00	»	1,400.00
Verpleeggelden in het hospitaal	7,350.00	»	7,350.00
Afkoop van numeraire cautien	2,250.00	»	2,550.00
Terugbetaalde justitiekosten	1,350.00	»	1,350.00
Boeten	1,340.00	»	1,340.00
Toevallige baten	12,300.00	»	12,300.00
Kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen	24,000.00	1,000.00	25,000.00
Renten van het kapitaal, vroeger op het grootboek der nationale schuld ingeschreven ten name van voormalig persioenfonds der West-Indische ambtenaren	»	10,950.00	10,950.00
Ontvangsten van de particuliere West-Indische Bank	60,000.00	»	60,000.00
Opbrengst der gouvernementsplantage	»	93,500.00	93,500.00
	f 673,150.00	f 105,450.00	f 878.600.00

OMSCHRIJVING.	UITGAVEN. In Suriname.	UITGAVEN. In Nederland.	TOTAAL.
Kosten van het algemeen bestuur	f 36,942.67	f 16,000.00	f 52,942.67
Kosten van politie en justitie	76,791.25	7,306.25	84,097.50
Administratie van finantiën.	88,196.31	65,509.98	153,706.19
Departement van onbeheerde boedels en weezen.	15,642.00	1,000.00	16,642.00
Kosten van de eeredienst en het lager onderwijs	38,870.00	4,000.00	42,870.00
Plaatselijke en huishoudelijke kosten	42,995.00	600.00	43,595.00
Kosten der bevredigde boschnegers en vrije Indianen	7,722.00	»	7,722.00
Landsgebouwen en publieke werken.	29,159.00	»	29,158.00
Kosten van de geneeskundige dienst.	53,531.10	5,617.00	59,148.10
Militaire kosten.	270,511.80 5	70,897.64	341,409.44 5
Kosten der genie, fortificatiewerken en verdere middelen van defensie .	45,138.50	1,158.00	46,296.50
Koloniale vaartuigen en het loodswezen	28,475.00	8,545.00	37,020.00
Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden	48,692.59 5	22,300.00	70,992.59 5
Betalingen voor de gouvernementsplantage	40,000.00	23,000.00	63,000.00
	f 822,666.23	f 225,933.77	f 1,048,600.00

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE N VAN HET VERSLAG. (Suriname.)

N°. 25.

STAAT van de slaven op de plantages en gronden

NAMEN der DIVISIEN en DISTRICTEN.	Neger-officieren of opzieners (bastiaans), ingenieurs en hospitaal-bedienden.					Ambachts-lieden.			Veld-arbeiders.					Niet te veld maar bij huis of in de fabrieken werkende.					Huisbedienden.					Kinder-opzieners.
	mannen.	vrouwen.	jongens.	meisjes.	Totaal.	mannen.	jongens.	Totaal.	mannen.	vrouwen.	jongens.	meisjes.	Totaal.	mannen.	vrouwen.	jongens.	meisjes.	Totaal.	mannen.	vrouwen.	jongens.	meisjes.	Totaal.	vrouwen.
Boven Suriname en Thorarica.	113	37	15	6	171	170	18	188	661	919	63	48	1691	78	109	191	196	574	2	138	24	22	186	73
Para	65	9	»	»	74	84	17	101	497	618	106	83	1304	18	33	92	75	218	8	101	28	18	155	38
Boven Commewijne. . . .	73	11	3	»	87	105	8	113	393	503	58	37	991	48	42	117	113	320	2	94	24	17	137	50
» Cottica en Perica . .	86	18	2		106	151	11	162	636	849	45	43	1573	50	73	136	129	388	10	128	25	16	179	73
Beneden Commewijne . . .	76	6	1	»	83	126	»	126	639	776	98	68	1581	38	35	188	175	436	10	99	16	25	150	54
» Cottica. . . .	170	29	1	»	200	240	10	250	1153	1553	107	103	2916	62	106	435	345	948	12	210	40	43	305	131
Saramacca.	43	5	1	»	49	65	»	65	307	354	34	33	728	9	29	75	65	178	4	48	15	13	80	26
Nickerie	36	8	»	»	44	62	9	71	310	407	105	111	933	36	36	27	18	117	4	25	13	11	53	12
Coronie	37	2	»	»	39	46	»	46	357	401	62	61	881	21	20	74	61	176	11	31	12	13	67	28
	699	125	23	6	853	1049	73	1122	4953	6380	678	587	12598	360	483	1335	1177	3355	63	874	197	178	1312	495

in elke der verschillende divisien en districten werkende.

Kost- en sluiswachters en veehoeders.					Verhuurd aan of werkende op andere plantages.					Verhuurd aan of in dienst van particulieren.					Leerlingen bij bazen.	Leerlingen in hospitalen of bij geneeskundigen.	Leerlingen bij de Moravische Broeders of andere geestelijken.			Ouden en ziekelijken tot geen arbeid geschikt.					Kinderen tot arbeid nog te onvolwassen.			Geabsenteerden.					Slaven van welke geene opgaven zijn gedaan.	Totaal.
mannen.	vrouwen.	jongens.	meisjes.	Totaal.	mannen.	vrouwen.	jongens.	meisjes.	Totaal.	mannen.	vrouwen.	jongens.	meisjes.	Totaal.	jongens.	jongens.	jongens.	meisjes.	Totaal.	mannen.	vrouwen.	jongens.	meisjes.	Totaal.	jongens.	meisjes.	Totaal.	mannen.	vrouwen.	jongens.	meisjes.	Totaal.		
112	7	7	»	126	13	3	»	»	16	14	40	9	15	78	15	4	3	»	3	68	185	43	38	334	399	396	795	131	15	»	1	147	378	4779
58	9	12	»	79	20	4	2	»	26	26	36	30	45	137	6	»	»	»	»	38	114	6	5	163	339	333	672	36	1	1	»	38	797	3808
59	1	2	»	62	3	3	»	1	7	9	31	25	20	85	8	2	2	»	2	55	142	2	3	202	252	278	530	58	10	3	1	71	»	2667
84	4	9	»	97	22	15	1	4	42	17	46	6	15	84	12	7	3	»	3	50	168	4	5	227	419	459	878	75	8	1	1	85	505	4421
103	7	5	»	115	9	2	1	»	12	15	38	19	26	98	5	3	1	1	2	60	156	3	3	222	297	337	634	81	18	»	»	99	48	3668
224	9	17	5	255	50	16	»	»	66	17	25	7	14	63	19	16	10	5	15	107	283	5	7	402	748	755	1503	133	21	»	»	154	388	7631
36	1	1	»	38	»	»	»	»	»	6	10	5	3	24	2	1	3	»	3	47	69	1	»	117	167	152	319	7	»	»	»	7	7	1644
29	2	2	2	35	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»	1	»	»	»	31	47	2	1	81	142	148	290	5	1	»	»	6	»	1644
53	»	15	»	68	»	»	»	»	»	3	6	1	4	14	1	1	»	»	»	30	52	»	»	82	176	180	356	5	1	»	»	6	282	2047
758	40	70	7	875	107	43	4	5	169	108	232	102	142	584	68	35	22	6	28	486	1216	66	62	1830	2939	3038	5977	531	75	5	2	613	2405	32309

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE O VAN HET VERSLAG. (Suriname.)

N°. 26.

UITVOER gedurende

WAARHEEN UITGEVOERD.	SUIKER.		MELASSIE.	
	Hoeveelheid.	Geldswaarde.	Hoeveelheid.	Geldswaarde.
Nederland	22,264,900 pond	f 1,601,056.15 (*a*)	15,254 gall.	f 3,813.50 (*b*)
Noord-Amerika	5,473,215 »	394,001.165	654,593 »	163,648.25
Vreemde plaatsen	7,009,416 »	511,515.70	153,770 »	38,642.50
Totaal	34,747,531 pond	f 2,506,573.015	823,617 gall.	f 206,104.25

(*a*) Berekend tegen f 6.75, f 6.60, f 7 en f 8.20 de 100 pond.
(*b*) » » f 25 de 100 gallons.
(*c*) » » f 100 en f 120 de 100 gallons.
(*d*) » » f 22 en f 24 de 100 pond heele, en f 11 en f 12 de 100 pond gebrokene.
e. » » f 26 en f 27 de 100 pond schoone, en f 13 en f 13.50 de 100 pond vuile.

het jaar 1855.

RHUM EN DRAM.		KOFFIJ.		KATOEN.	
Hoeveelheid.	Geldswaarde.	Hoeveelheid.	Geldswaarde.	Hoeveelheid.	Geldswaarde.
130,088 gall.	f 144,738.60 (c)	442,076 pond.	f 102,670.86 (d)	622,045 pond.	f 161,829.65 (e)
»	»	117 »	28.08	»	»
39,019 »	32,170.10	17,445 »	3,827.45	414,264 »	108,176.04
169,107 gall.	f 176,908.70	459,638 pond.	f 106,526.39	1,036,309 pond.	f 270,005.69

Vervolg van den UITVOER

WAARHEEN UITGEVOERD.	KAKAO.		Verschillende producten.	Houtwaren. Geldswaarde.
	Hoeveelheid.	Geldswaarde.		
Nederland	35,411 pond.	f 6,373.98 (*f*)	f 3,691.08 (*g*)	f 4,639.21
Noord-Amerika	189,930 »	34,187.40	63.00	»
Vreemde plaatsen	7,090 »	1,276.20	6,310.76 (*h*)	8,942.00
Totaal	232,431 pond.	f 41,837.58	f 10,064.84	f 13,581.21

f. Berekend tegen f 18 de 100 pond.
g. Waaronder aan kwassiehout f 290, huiden f 1,845.48.
h. » » huiden f 906.75, maïs of koren f 4,038.56.
i. » » koper en lood f 8,399.30.
k. » » id. id. f 932.30.
l. » » koper f 198, visch f 2,934, blom f 19,350, cigaren f 670.
m. » » jenever f 2,728.

gedurende het jaar 1855.

Verschillende vreemde artikelen.	Verschillende vreemde dranken.	Geldelijk bedrag.	Schepen.	Lastenmaat.	*Aanmerkingen.*
f 10,333.14 (*i*)	»	f 2,039,146.17	55	6,099	
932.30 (*k*)	»	592,860.19^{5}	35	3,745$^{1}/_{2}$	
45,157.16 (*l*)	f 5,501.25 (*m*)	761,519.16	118	4,695	
f 56,422.60	f 5,501.25	f 3,393.525.52^{5}	208	14,539$^{1}/_{2}$	

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAAG P VAN HET VERSLAG. (Suriname.)

N°. 27.

INVOER gedurende

VAN WAAR AANGEVOERD.	Manufacturen, huisraad, kleederen, kramerijen, lederwerk, parfumerien, schrijfbehoeften en diverse.	Provisien, lichtstoffen, tabak, zeep enz.	Dranken. Bier, wijn, gedistilleerd.
Nederland	f 511,933.46[5]	f325,506.71[5] (*a*)	f 94,861.99 (*d*)
Noord-Amerika	19,912.72	576,453.37[5] (*b*)	175.92 (*e*)
Vreemde plaatsen	85,174.11[5]	257,755.63[5] (*c*)	13,246.60 (*f*)
Totaal	f 617,020.30	f 1,159,715.72[5]	f 108,284.51

a. Waaronder aan boter f 78,013.08, kaas f 33,517.20, lichtstoffen f 154,317.61[5].
b. " " visch f 190,384.44, blom f 128,690.67, spek f 93,376.25, vleesch f 41,729.07[5], lichtstoffen f 44,613.28, zeep f 11,643.29.
c. " " visch f 28,076.83, blom f 36,893, spek f 24,145, zout f 7,162.99, zeep f 7,552.50, lichtstoffen f 11,910.60.
d. " " jenever f 36,944.65[5], wijn f 28,485.02, bier f 20,073.34[5].
e. " " wijn f 149.92, bier f 26.
f. " " wijn f 6,837.45, bier f 3,980.90.
g. " " hoepels f 27,377.04[5].
h. " " touwwerk f 571.
i. " " paarden f 2,039.91.
k. " " ezels en horenvee f 1760.

het jaar 1855.

Bouwmaterialen. Metselsteenen, kalk en cement, pannen, timmerhout, verwwaren enz.	Machinerien, gereedschappen, duigen, hoepels, touwwerk.	Genees-middelen.	Vee van allerlei soort.	Bedrag der ingevoerde goederen.	Schepen.	Lastenmaat.
115,417.06^{5}	f 127,250.84 (*g*)	f 17,150.23	"	f 1,192,120.30^{5}	56	6618
104,964.20^{5}	8,325.50	2,086.00	f 2,039.91 (*i*)	713,957.63	40	4,228
73,312.88^{5}	62,413.73 (*h*)	1,543.22^{5}	1,760.00 (*k*)	495.206.19	123	4,840$^{1}/_{2}$
f 293,694.15^{5}	f 197.990.07	f 20,779.45^{5}	f 3,799.91	f 2,401,284.12^{5}	219	15,686$^{1}/_{2}$

Verslag van het beheer en den staat der koloniën over 1855.

BIJLAAG Q VAN HET VERSLAG. (Suriname.)

N°. 28.

STAAT van het Entrepôt gedurende het jaar 1855.

VAN WAAR GEKOMEN. WAAR HEEN GEVOERD.	Manufacturen enz.	Provisien.	Dranken.	Diverse producten.	Te zamen.
Aanwezig op 1 Januarij . .	»	f 800.00	f 26,881.66	f 3,600.00	31,281.66
van Nederland	»	390.00	28,623.00	610.00	29,623.00
» elders	»	»	11,726.75	»	11,726.75
	»	f 1,190.00	f 67,231.41	f 4,210.00	f 72,631.41
In consumtie gebragt . . .	»	f 1,190.00	f 18,678.75	f 210.00	f 20,078.75
naar Nederland.	»	»	6,412.50	»	6,412.50
» elders	»	»	14,352.00	360.00	14,712.00
Aanwezig op 31 December 1855.	»	»	27,788.16	3,640.00	31,428.16
	»	f 1,190.00	f 67,231.41	f 4,210.10	f 72,631.41

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

VERSLAG WEGENS CURAÇAO EN ONDERHOORIGHEDEN.

N°. 29.

A. Bevolking.

Even als in het Verslag over 1854 worden hieronder aangegeven de opgaven van de geboorten en van de sterfte in den loop van het jaar 1855, en ook die van den stand der bevolking op ultimo December van dat jaar, getrokken uit de registers der wijk- en districtsmeesters.

In dat Verslag over 1854 zijn de redenen ontvouwd waaraan de onnaauwkeurigheid van die opgaven moet worden toegeschreven, onder mededeeling van het voornemen om door eene algemeene telling eene juiste opgave van het cijfer der bevolking te verkrijgen.

De uitkomsten van die volkstelling, welke op den 5den Januarij 1857 heeft plaats gehad, zullen ten slotte worden medegedeeld.

Op den laatsten December 1855 bedroeg de bevolking naar de opgaven uit de kolonie ontvangen:

Te	VRIJEN.			NIET-VRIJEN.			Totaal der bevolking.
	Mannelijke.	Vrouwelijke.	Totaal.	Mannelijke.	Vrouwelijke.	Totaal.	
Curaçao	5,329	6,950	12,279	2,663	2,922	5,585	17,864
Bonaire	790	896	1,686	390	434	824	2,510
Aruba	1,225	1,398	2,623	258	339	597	3,220
St. Eustatius	325	453	805	527	549	1,076	1,881
Saba	486	549	1,035	300	361	661	1,696
St. Martin	586	693	1,279	796	982	1,778	3,057
Totaal	8,768	10,939	19,707	4,934	5,587	10,521	30,228

Het garnizoen, waarvan de sterkte later zal worden opgegeven, is onder het cijfer der vrije bevolking van Curaçao begrepen.

Onder de niet-vrijen zijn gerekend 778 gouvernementsslaven, waarvan er zich 84 te Curaçao, 685 te Bonaire en 9 te Aruba bevonden.

Er werden in 1855 te Curaçao gesloten 33 huwelijken, waarbij 7 kinderen werden geëcht; te Bonaire werden 5 paren getrouwd en daarbij 4 kinderen geëcht; te Aruba 10 paren getrouwd en 7 kinderen geëcht.

Op St. Eustatius, Saba en St. Martin werden in 1855 geene huwelijken gesloten.
Het aantal gehuwde personen, weduwnaars en weduwen bedroeg op ultimo December 1855:

Te Curaçaa 898 mannen en 1100 vrouwen;
» Bonaire 140 » » 130 »
» Aruba 232 » » 241 »
» St. Eustatius 49 paren;
» Saba 158 »
» St. Martin 101 »

Er werden in 1855 gemanumitteerd: te Curaçao 91, te Bonaire 2 en te Aruba 3, dus in het geheel 96 slaven.

De bevolking in de bovenstaande tabel vermeld was naar de kerkgenootschappen onderscheiden als volgt:

Te	Pro-testanten.	Metho-disten.	Roomsch-katholijken.	Israëliten.	Totaal.
Curaçao	1,922	»	15,076	866	17,864
Bonaire	125	»	2,384	1	2,510
Aruba	436	»	2,780	4	3.220
St. Eustatius	1,318	300	260	3	1,881
Saba	1,566	»	130	»	1,696
St. Martin	797	2,102	158	»	3,057
Totaal.	6,164	2,402	20,788	874	30,228

De vrije bevolking was naar de geboorteplaats onderscheiden als volgt:

WOONPLAATS.	GEBOREN				Totaal.
	op het eiland zelf.	elders in de West-Indien.	in Nederland.	in andere landen.	
Curaçao	11,563	177	297	242	12,279
Bonaire	1,660	19	5	2	1,686
Aruba	2,594	18	9	2	2,623
St. Eustatius	751	38	9	7	805
Saba	1,008	25	1	1	1,035
St. Martin	1,172	81	18	8	1,279
Totaal.	18,748	358	339	262	19,707

Gedurende het jaar 1855 werden geboren:

Te	VRIJEN.			NIET-VRIJEN.			Totaal der geboorten.
	Mannelijke.	Vrouwelijke.	Totaal.	Mannelijke.	Vrouwelijke.	Totaal.	
Curaçao	255	229	484	137	153	290	774
Bonaire	39	35	74	25	21	46	120
Aruba	58	48	106	10	8	18	124
St. Eustatius	6	13	19	19	17	36	55
Saba	6	7	13	13	15	28	41
St. Martin	6	10	16	31	23	54	70
Totaal	370	342	712	235	237	472	1,184

In datzelfde tijdvak bedroeg het getal der overledenen:

Te	VRIJEN.			NIET-VRIJEN.			Totaal der overledenen.
	Mannelijke.	Vrouwelijke.	Totaal.	Mannelijke.	Vrouwelijke.	Totaal.	
Curaçao	219	148	367	82	70	152	519
Bonaire	16	8	24	8	8	16	40
Aruba	29	22	51	6	3	9	60
St. Eustatius	7	15	22	15	8	23	45
Saba	5	3	8	1	1	2	10
St. Martin	11	8	19	8	12	20	39
Totaal	287	204	491	120	102	222	713

Er werden in 1855 verleend te Curaçao 6 admissien tot inwoning en te St. Martin ééne.

De uitkomsten van de op den 5den Januarij 1857 plaats gehad hebbende algemeene telling worden in den volgenden staat medegedeeld.

Te	VRIJEN. Mannen.	VRIJEN. Vrouwen.	VRIJEN. Jongens.	VRIJEN. Meisjes.	VRIJEN. Totaal.	NIET-VRIJEN. Mannen.	NIET-VRIJEN. Vrouwen.	NIET-VRIJEN. Jongens.	NIET-VRIJEN. Meisjes.	NIET-VRIJEN. Gouvernements slaven.	NIET-VRIJEN. Totaal.	Totaal generaal.
Curaçao . . .	3,261	5,554	2,788	2,725	14,328	1,959	2,281	1,358	1,304	83	6,985	21,313
Bonaire	492	560	381	395	1,828	32	48	42	37	660	819	2,647
Aruba. . . .	593	713	540	552	2,398	121	152	110	110	9	502	2,900
St. Eustatius .	189	342	171	144	864	312	341	213	219	»	1,085	1,931
Saba	322	411	183	189	1,105	145	186	164	171	»	666	1,771
St. Martin . .	321	506	264	246	1,337	457	595	345	344	»	1,741	3,078
Totaal.	5,178	8,086	4,327	4,251	21,842	3,026	3,603	2,232	2,185	752	11,798	33,640

De hier medegedeelde opgaven zullen voor zooveel noodig in een volgend verslag nader worden toegelicht.

Voorloopig zij hier aangeteekend dat het verschil tusschen de uitkomsten van deze telling op den 5den Januarij 1857 en de hierboven medegedeelde opgaven betreffende ultimo December 1855, getrokken uit de registers der wijk- en districtsmeesters, blijkbaar te groot is om het te kunnen toeschrijven aan eene inmiddels plaats gehad hebbende werkelijke vermeerdering van bevolking, en bewijst de reeds vroeger meermalen geuite meening, dat de registers der wijk- en districtsmeesters onnaauwkeurig zijn.

B. Algemeen en gewestelijk beheer.

Gedurende het jaar 1855 werd het beheer der kolonie waargenomen door den president van de regtbank te Curaçao mr. *J. B. Gravenhorst*, daar de toenmalige Gouverneur van Curaçao en onderhoorigheden, jhr. *I. J. Rammelman Elsevier jr.*, nog met verlof afwezig was.

Bij de publicatien van 24 Julij, 22 Augustus en 8 September 1855 (opgenomen in het *Publicatie-blad* van dat jaar onder nº. 10, 11 en 12) werden in de kolonie afgekondigd de Koninklijke besluiten, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* van de overeenkomsten, gesloten tusschen Nederland en Belgie, Frankrijk en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika tot regeling der voorwaarden, waarop de consulaire agenten van die Staten in de voornaamste havens der Nederlandsche overzeesche bezittingen zullen worden toegelaten.

C. Militair beheer.

§ 1. LANDMAGT.

Op ultimo December 1855 was de sterkte van het garnizoen als volgt:

bataillon jagers nº. 27	6 officieren en 173 onderofficieren en manschappen;	
compagnie artillerie	4 » » 119 » » »	
officieren van gezondheid	4	
Totaal.	14 officieren en 292 onderofficieren en manschappen.	

Op dat tijdstip waren daarvan in bezetting:

op het eiland Curaçao		11 officieren en	259	onderofficieren en manschappen;
» » » Klein-Curaçao			9	» » »
» » » St. Eustatius	1	» »	24	» » »

terwijl 2 officieren met verlof naar Nederland afwezig waren.

Gedurende het jaar 1855 hebben zich gereëngageerd 43 onderofficieren en manschappen en hebben zich in de kolonie 3 manschappen voor de dienst verbonden. Uit Nederland is slechts één transport van 15 militairen in dat tijdvak te Curaçao aangekomen. Er zijn in 1855 32 jagers en 3 artilleristen na verstreken diensttijd tot het bekomen van ontslag uit de dienst naar Nederland gezonden en aan 6 militairen is om die reden te Curaçao paspoort verleend.

Bovendien verminderde de sterkte van het garnizoen nog door de volgende oorzaken: 3 jagers en 2 artilleristen werden wegens slecht gedrag met een briefje van ontslag weggezonden, 11 jagers en 2 artilleristen, reeds vroeger bij de brigade maréchaussée te Curaçao gedetacheerd, werden uit de sterkte afgevoerd, en gedurende het jaar 1855 overleden er 19 jagers en 6 kanonniers.

Op ultimo December 1855 was de stedelijke schutterij te Curaçao sterk 1 majoor-kommandant, met verlof in Nederland, 16 officieren, 293 onderofficieren en manschappen, benevens 147 onderofficieren en manschappen met verlof afwezig, gevende een totaal van 17 officieren en 440 onderofficieren en manschappen.

Op den 28sten Maart 1855 is het nieuwe reglement voor de schutterij op Curaçao in in werking gebragt bij de publicatie op dien datum uitgevaardigd en opgenomen in het *Publicatieblad* van 1855, onder n°. 4. Door eene daartoe bij de resolutie van den Gouverneur van den 12den April 1855, n°. 230 (opgenomen in het *Publicatieblad* van 1855 onder n°. 6), benoemde commissie van indeeling en vrijstelling zijn, ingevolge de bepalingen van dat reglement, alle dienstpligtigen, zoowel bij de stedelijke als bij de landelijke schutterij, op nieuw ingeschreven. Het bataillon stedelijke schutterij is thans met slaggeweren gewapend, van kleeding en wapens goed voorzien en behoorlijk in den wapenhandel geoefend.

De landelijke schutterij, vroeger landstorm genoemd, wordt niet in den wapenhandel geoefend en wordt dan ook niet van kleeding en wapening voorzien, doch slechts eens in de maand gemonsterd. Deze landelijke schutterij telde op den laatsten December 1855 eene sterkte van 1 majoor-kommandant, met verlof, 11 officieren en 725 onderofficieren en manschappen. Bovendien waren er 282 onderofficieren en manchappen met verlof, zoodat dit corps in het geheel sterk was 17 officieren en 1007 onderofficieren en manschappen.

Te Bonaire is de schutterij, even als de landelijke schutterij op Curaçao, ongewapend en ongekleed, doch zij betrekt, buiten de maandelijksche monsteringen, nog eens in de week de wacht. Hare sterkte op den voornoemden datum was 2 officieren en 308 onderofficieren en manschappen. Van de laatsten waren er 177 present en 131 met verlof afwezig.

Op Aruba waren op dien datum voor de schutterij ingeschreven 301 onderofficieren en manschappen, van welke er 24 met verlof afwezig waren.

Te St. Eustatius was de sterkte der schutterij op den laatsten December 1855 3 officieren en 62 onderofficieren en manschappen. Dit corps is goed gekleed, wordt geregeld in den wapenhandel geoefend en werd in het jaar 1855 gedeeltelijk met percussiegeweren gewapend.

Bovendien vindt men aldaar nog een corps vrijwilligers te paard van 23 leden.

Te St. Martin was de schutterij te voet op den bovengenoemden datum sterk 1 kapitein-kommandant, 2 kapiteins, 3 eerste en 4 tweede luitenants en 124 onderofficieren en manschappen.

De schutterij te paard telde 27 leden.

§ 2. *Inrigtingen met het militair beheer in verband.*

Hospitaal. Gedurende het jaar 1855 zijn daarin verpleegd 558 zieken, waarvan 238 militairen, 271 schepelingen van Zr. Ms. zeemagt en 49 koopvaardijmatrozen en particulieren.

Van die 558 verpleegden overleden er 69 in het hospitaal, waaronder 22 van het garnizoen, 36 van de marine en 11 koopvaardijmatrozen.

§ 3. *Zeemagt.*

Gedurende het jaar 1855 vertrokken de navolgende oorlogsvaartuigen uit Curaçao:

op den	4den Januarij,	Zr. Ms. brik	*de Lynx*	naar	St. Thomas;
» »	8sten »	» » »	*de Arend*	»	Venezuela;
» »	10den »	» » korvet	*de Pallas*	»	»
» »	7den Februarij	» » brik	*de Arend*	»	»
» »	8sten »	» » korvet	*de Pallas*	»	»
» »	19den »	» » schoener	*de Adder*	»	»
» »	17den Maart	» » brik	*de Lynx*	»	St. Eustatius en St. Martin;
» »	23sten April,	» » »	»	»	Suriname, via St. Eustatius;
» »	13den Mei	» » schoener	*de Adder*	»	St. Croix;
» »	25sten »	» » korvet	*de Pallas*	»	Bonaire en Aruba;
» »	20sten Junij	» » brik	*de Koerier*	»	Nederland;
» »	23sten »	» » korvet	*de Pallas*	»	Suriname;
» »	25sten »	» » brik	*de Arend*	op	kruistogt;
» »	21sten Augustus	» » schoener	*de Wesp*	naar	Nederland;
» »	21sten »	» » brik	*de Arend*	»	»
» »	22sten »	» » schoener	*de Adder*	»	Venezuela;
» »	26sten September	» » »	»	»	Rio-Hacha;
» »	28sten October	» » »	»	op	kruistogt;
» »	16den November	» » »	»	naar	Bonaire;
» »	8sten December	» » »	»	»	St. Eustatius en St. Martin.

In dit jaar kwamen de volgende oorlogsvaartuigen te Curaçao aan:

op den	18den Januarij,	Zr. Ms. korvet	*de Pallas*	van	Venezuela;
» »	27sten »	» » brik	*de Lynx*	»	St. Thomas;
» »	27sten »	» » »	*de Arend*	»	Venezuela;
» »	13den Februarij,	» » korvet	*de Pallas*	»	»
» »	13den »	» » brik	*de Arend*	»	»
» »	17den Maart;	» » schoener	*de Adder*	»	»
» »	10den April,	» » brik	*de Lynx*	»	St. Martin;
» »	5den Junij,	» » schoener	*de Adder*	»	St. Croix;
» »	7den »	» » korvet	*de Pallas*	»	Aruba;
» »	12den »	» » brik	*de Koerier*	»	Suriname;
» »	3den Julij,	» » schoener	*de Wesp*	»	»

op den 10den Julij,	Zr. Ms. brik	*de Arend*	van	kruistogt;
» » 1sten Augustus,	» » »	*de Venus*	»	Nederland;
» » 12den September	» schooner	*de Adder*	»	Venezuela;
» » 14den October	» » »	»	»	Rio-Hacha;
» » 15den »	» » korvet	*de Pallas*	»	Suriname;
» » 31sten »	» » schooner	*de Adder*	»	kruistogt;
» » 22sten November,	» » »	»	»	Bonaire.

Bovendien is het fregat *Prins Alexander der Nederlanden* naar Venezuela gestevend, doch dit vaartuig heeft de haven van Curaçao niet aangedaan uit vrees voor de gele koorts, die ook wederom, zoo als hieronder nader wordt gemeld, in 1855 aldaar heerschte en vele slagtoffers onder de schepelingen heeft gemaakt.

D. Regtswezen en politie.

I. WETGEVING.

De publicatien, de notificatien en de verordeningen, welke in 1855 te Curaçao zijn in werking gebragt en in het *Publicatieblad* zijn opgenomen, zullen voor zooveel noodig onder de hoofdstukken van dit verslag waarop zij betrekking hebben worden vermeld.

Zoo werd bij eene publicatie van den 17den Maart 1855, opgenomen in het *Publicatieblad* onder n°. 3, afgekondigd het Koninklijk besluit van den 14den November 1854, n°. 84, waarbij voor de West-Indische kolonien van het Rijk van toepassing worden verklaard de bepalingen van den 19den Titel, 1ste Boek, van het Burgerlijk Wetboek, handelende van afwezigheid, voor zooveel noodig naar de plaatselijke omstandigheden gewijzigd.

II. BURGERREGT.

In het jaar 1855 werd op Curaçao en onderhoorigheden aan geene personen het burgerregt verleend.

III. REGTERLIJKE MAGT.

Te Curaçao zijn gedurende 1855 de navolgende zaken behandeld:

bij de regtbank in het burgerlijke 10, in het commerciele 6 en in strafzaken 9, waarvan 1 wegens eenvoudige en 1 wegens gequalificeerde feitelijke gewelddadigheid;

ter rolle werden bij de regtbank 19 zaken behandeld;

bij de commissarissen tot de kleine zaken zijn 6 vonnissen gewezen;

uitmakende een gezamenlijk bedrag van 50 zaken. Bij minnelijke schikking zijn afgemaakt: bij de regt bank 2 civile en 7 correctionele zaken en is ééne commerciele zaak onvervolgd gebleven; bovendien werden 7 strafzaken ingetrokken. Bij de commissarissen voor de kleine zaken werden 18 zaken bij minnelijke schikking afgedaan. Het aantal beschikkingen door de regtbank op requesten genomen bedroeg 5.

Op St. Eustatius werden in 1855 bij de regtbank 3 zaken behandeld, waaronder 1 vonnis wegens manslag; bij de regtbank van kleine zaken 3 zaken en bij commissarissen werden 3 vonnissen gewezen, waarvan 2 wegens feitelijk geweld en 1 wegens overtreding der slavenreglementen.

Op Saba werd in 1855 slechts 1 vonnis gewezen in eene strafzaak en bovendien nog ééne zaak behandeld.

Te St. Martin (Nederlandsch gedeelte) zijn bij de regtbank in 1855 9 vonnissen gewezen in burgerlijke zaken, en in strafzaken 4, waarvan 2 wegens feitelijk geweld; bovendien werden daarbij 9 requesten behandeld.

Bij de commissarissen tot de kleine zaken werden in civile zaken 4, in strafzaken 5 vonnissen gewezen, waarvan 4 tot gevangenis wegens eenvoudig feitelijk geweld.

De ambtenaar van het publiek ministerie wordt te St. Martin als hoofd der politie bijgestaan door eene brigade maréchaussée, sterk 13 onderofficieren en manschappen, en door 2 agenten van politie.

In den loop van het jaar 1855 is het aantal advocaten te Curaçao, door de benoeming

van één der 3 ingeschrevenen tot griffier bij de regtbank, verminderd tot 2. Door het admitteren van de practijk van nog éénen procureur werd het aantal procureurs bij de regtbank op 2 gebragt.

Op de overige eilanden zijn nog geene advocaten of procureurs gevestigd.

IV. POLITIE.

§ 1. *Regt van verblijf.*

Zoo als hiervoren reeds is gemeld werden in 1855 admissien tot inwoning óf verblijf verleend te Curaçao aan 6 personen, waarvan er 2 te Curaçao, 2 in Venezuela, 1 in Beijeren en 1 te New-York geboren waren; te St. Martin aan éénen persoon, afkomstig van het Fransche gedeelte des eilands.

§ 2. *Passen voor vaartuigen.*

Gedurende hetzelfde tijdvak werden te Curaçao afgegeven aan Nederlandsche kustvaarders 13 passen; bovendien aan Nederlandsche vaartuigen 6 en aan vreemde vaartuigen 9 passen om zout te laden aan de buitenbaaijen; verder nog 18 permitten aan kleine vaartuigen.

V. MIDDELEN VAN BEHEER MET HET REGTSWEZEN IN VERBAND.

§ 1. *Wees-, onbeheerde en desolate boedelkamers.*

Uit de verantwoordingsstukken en rekening der wees-, onbeheerde en desolate-boedelkamer te Curaçao over 1855 blijkt, dat het eigen fonds of garantie-kapitaal op ultimo December 1854 groot was	f	117,044.33 5
dat, na aftrek der administratiekosten, belastingen enz., de overwinst in 1855 heeft bedragen		4,313.87 5
zoodat het kapitaal op ultimo December 1855 bedroeg	f	121,358.21
De kapitalen toebehoorende aan particulieren bedroegen op ultimo December 1854	f	424,297.53 5
In den loop van 1855 werden ter administratie aan de kamer gebragt.		65,114.04
Interesten (na drie jaren) op kapitaal gebragt		1,447.40 5
	f	490,858.98
Afbetaalde kapitalen		28,699.27
Zoodat het kapitaal aan particulieren behoorende op ultimo December 1855 bedroeg	f	462,159.71
Op ult. December 1855 bedroegen de hypotheken ten behoeve der kamer.	f	537,282.11
Het weeskamer-gebouw in de stad		6,191.40
Door particulieren aan interesten verschuldigd		23,417.85 5
Het bedrag in kas op ultimo December 1855 bedroeg		23,320.73
Totaal . .	f	590,212.09 5
Tegen ultimo December 1854		547,336.65 5
Meer op ultimo December 1855	f	42,875.44

Bij de Israëlitische weeskamer te Curaçao bedroeg het kapitaal dat aan de synagoge behoort, die daarvan ook de interesten trekt, op ultimo December 1854 . f 64,700,53

Op ultimo December 1855 bedroeg dat der kamer	f 29,560.56
dat van particulieren	30,112.24
Te zamen	59,672.80
en alzoo minder dan in 1854	f 5,027,73

De gelden, welke onder het beheer der kamer te St. Eustatius zijn, worden gedeponeerd in de reservekas der kolonie en bedroegen op ultimo December 1854. f 1,662.95 1/3

waarbij gedurende 1855 zijn gekomen	4,665.67
Zoodat deze som op ultimo December 1855 bedroeg	f 6,328.62 1/3

Te St. Martin zijn gedurende het jaar 1855 geene boedels aan de kamers vervallen.

§ 2. *Gevangenissen.*

Op ultimo December 1854 bleven er te Curaçao in de gevangenis 5 personen, waaronder 2 militairen.

Gedurende het jaar 1855 zijn daarbij gekomen 3 en ook weder ontslagen 3 personen, zoodat op ultimo December 1855 in de gevangenis aldaar bleven 5 personen, waaronder 1 militair.

In de gevangenis te St. Eustatius, die zich in redelijken toestand bevindt, werden gedurende het jaar 1855 slechts 2 personen gecustodieerd, waarvan op den laatsten December 1855 nog één aldaar aanwezig bleef.

Op Saba waren gedurende 1855 geene gevangenen.

Op St. Martin, alwaar de gevangenissen in goeden staat verkeeren, bedroeg het aantal gevangenen gedurende het jaar 1855 9 vrijen en 43 niet-vrijen, waarvan op den laatsten December 1855 2 vrije personen aldaar aanwezig bleven.

E. Eeredienst.

I. PROTESTANTSCHE.

De predikant *C. Conradi*, in den loop van het jaar 1855 naar Suriname verplaatst, werd te Curaçao vervangen door den predikant *S. van Dissel*, zoodat aldaar, even als in vroegere jaren, door twee leeraren dienst werd gedaan. Van tijd tot tijd werd in 1855 ook op de eilanden Bonaire en Aruba door deze predikanten dienst verrigt.

Uit de rekening der kerk- en armenkas blijkt, dat te Curaçao gedurende het jaar 1855, aan de armen werd uitgedeeld eene som van f 2131.80. Het kapitaal der kerk bedroeg op den laatsten December 1855 f 50,770.93, het weezenfonds van deze gemeente f 5346.01.

De geldelijke onderstanden aan weezen gedurende dit jaar verstrekt bedroegen f 1011, waarbij nog voor f 336.55 voor kleeding en voor f 30 aan geneesmiddelen werden uitgedeeld.

Het weezenfonds genoot in dit jaar wederom een subsidie van f 1500 van het Gouvernement, terwijl uit de algemeene armengelden f 487.08⁵ en uit de toevallige baten nog f 500 aan deze gemeente werd toebedeeld.

Te St. Eustatius werd gedurende het jaar 1855 nog niet voorzien in het gemis aan eenen Hervormden leeraar. Eerst in het volgend jaar 1856 is de predikant *Laret* voor die betrekking benoemd en naar zijne bestemming vertrokken.

Bij de Methodisten werd de dienst gedurende 1855 verrigt door eenen Engelschen zendeling, aan wien wederom f 600 door het Nederlandsch Gouvernement is toegekend.

Aan de armen op dat eiland werden levensmiddelen uitgedeeld voor eene waarde van f 846.97[5]; het kapitaal der kerk- en armenkas bleef op ultimo December 1855 groot f 3760.33.

Op het eiland St. Martin werd de dienst bij de Hervormde gemeente ook in dit jaar verrigt door eenen Wessleyaanschen Methodisten predikant, die daarvoor van het Gouvernement eene toelaag genoot van f 1000 's jaars. Een gemiddeld aantal van 30 behoeftigen genoten wekelijks eenigen onderstand, waardoor in het jaar 1855 eene uitgaaf is veroorzaakt van f 496.26.

II. ROOMSCH-KATHOLIJKE.

Even als in vroegere jaren werden gedurende het jaar 1855 door het Gouvernement bezoldigd: 1 pastoor en 2 kapellaans te Curaçao, en 1 pastoor op elk der eilanden Bonaire en Aruba.

Het onbezoldigd personeel der geestelijken van die gemeente bestond op ultimo December 1855 uit 13 priesters en 27 Zusters van Liefdadigheid.

Te St. Eustatius en te St. Martin wordt aan de beide aldaar dienstdoende Roomsch-katholijke priesters jaarlijks eene bezoldiging van f 600 betaald.

Het kapitaal der Roomsch-katholijke kerk te Curaçao bedroeg op den laatsten December 1855 f 13,716.39[5].

De Roomsch-katholijke Maatschappij van Weldadigheid te Curaçao bezat op ultimo December 1855 een kapitaal van f 1361.64 en heeft in dat jaar aan de armen uitgedeeld voor eene waarde van f 1227, waartoe het Gouvernement heeft bijgedragen met f 183.67 uit de algemeene armengelden en f 300 uit de toevallige baten. Bovendien is uit die toevallige baten aan den bisschop *Niewindt*, tot uitbreiding van het Christelijk onderwijs aan de slaven, eene som van f 500 ter beschikking gesteld.

III. ISRAËLITSCHE GEMEENTE.

Bij deze gemeente werd in het jaar 1855 nog slechts door eenen voorlezer de dienst verrigt, aangezien de benoemde opperrabijn *Chumacciro* eerst in den loop van het jaar 1856 te Curaçao is aangekomen.

Deze gemeente bekwam in 1855 ook weder van het Gouvernement een subsidie van f 1000, buiten het aan haar toegekende aandeel uit de armengelden, ten bedrage van f 182.44[5] en uit de toevallige baten van f 200.

Aan de armen werd uitgedeeld voor eene som van f 2578.23[5] en het kapitaal dezer gemeente bedroeg op ultimo December 1855 f 51,761.23.

F. Instellingen van liefdadigheid.

I. HET LAZARUS- EN KRANKZINNIGENHUIS TE CURAÇAO.

In het jaar 1855 beliepen de uitgaven voor dit gesticht eene som van f 2896.99[5] en bedroeg het aantal verpleegdagen in dat tijdvak 9789.

Op den laatsten December 1854 waren aldaar aanwezig:

10 lepreuzen,
8 krankzinnigen,
9 aan andere ziekten lijdenden,
en 1 pontvoerder.

Te zamen 28 personen.

Er kwamen in het jaar 1855 bij 2 krankzinnigen en 5 gebrekkigen, en in dat tijdvak overleden of werden ontslagen 2 krankzinnigen en 9 zieken; zoodat er op den laatsten December 1855 aanwezig bleven 24 personen, waarvan: 7 lepreuzen, 8 krankzinnigen, 8 aan andere ziekten lijdenden, en 1 pontvoerder.

II. SPAARBANK EN BANK VAN LEENING.

In het hierbij gevoegde uitvoerig *Verslag van de werking en den toestand der spaar- en beleenbank over het zesde huishoudelijk jaar*, van 1 *Julij* 1855 *tot en met den 30sten Julij* 1856 (bijlage A) (*), worden alle tot deze inrigting betrekkelijk bijzonderheden aangetroffen. Daaruit blijkt onder meer, dat in dat jaar het aantal leden met 7 werd vermeerderd, en dat de inrigting op 30 Junij 1856 in het geheel honderd leden telde.

Het te goed der inleggers aan kapitaal en interest bedroeg op 1 Julij 1855	f	81,176.77⁵
Gedurende het jaar werd belegd		49,804.84
De daarop te goed gemaakte interesten bedroegen		2,829.51
Te zamen . .	f	133,811.12⁵
In dat jaar werd uit de spaarbank teruggenomen.		45,993.29⁵
Op den 1sten Julij 1856 bedroeg dus het te goed der inleggers aan kapitaal en interest		87,817.83

en dus f 6641.05⁵ meer dan op 1 Julij 1855.

Het aantal stortingen was in dit jaar 276 grooter dan in het vorige en het aantal inleggers bedroeg 13 meer.

Bij de bank van van leening waren op 1 Julij 1855 aanwezig gebleven 1717 panden, bezwaard met	f	26,848.39
Tot 1 Julij 1856 werden bij de bank beleend, 2704 panden met		36,714.50
De interesten in dat jaar bedroegen		2,819.70⁵
Te zamen . . .	f	66,382.59⁵
Er werden in dat jaar afgelost 2460 panden, met een bedrag van f 36,756.63⁵		
en verkocht 137 panden, bezwaard met. 1,057.09		37,813.72⁵
Zoodat op 1 Julij 1856 aanwezig bleven 1824 panden, bezwaard met .	f	28,568.87

G. Burgerlijke geneeskundige dienst.

In het aantal geneeskundigen en apotheken te Curaçao en op de onderhoorige eilanden is gedurende het jaar 1855 geene verandering gekomen.

De gezondheidstoestand van Curaçao gedurende het jaar 1855 kan, voor zooveel de ingezetenen betreft, gunstig genoemd worden. De gele koorts, die echter sedert het jaar 1852 op dat eiland onder de bemanning van de oorlogs- en koopvaardijschepen en onder het garnizoen heeft geheerscht, heeft ook weder gedurende dit jaar vele slagtoffers daaronder gemaakt. In de maand Februarij stierf de eerste lijder aan die ziekte, waaraan gedurende het jaar nog 22 militairen, 33 oorlogs- en 4 koopvaardijmatrozen overleden.

De quarantaine-maatregelen tegen het uitbreken der cholera, waarvan in het Verslag van 1854 werd melding gemaakt, werden in het begin van het jaar 1855 nog streng toegepast, doch later werd de observatie-quarantaine tot op acht en de vaste quarantaine op twintig dagen verminderd. Het bezetten der buitenbaaijen door maréchaussées bleef ook dit jaar als quarantaine-maatregel goed werken. Op de overige eilanden is de gezondheidstoestand gedurende het jaar 1855 over het algemeen zeer gunstig geweest.

H. Onderwijs.

Door het Koloniaal Bestuur werd te Curaçao in het jaar 1855 voor de drie aldaar bestaande

(*) Dit stuk is ter griffie, ter inzage van de leden, nederlegd.

landsscholen beschikbaar gesteld eene som van f 5500, die door de schoolcommissie op de meest doelmatige wijze is aangewend. Op die drie scholen is in dat jaar gratis onderwijs verstrekt aan 247 kinderen, waarvan 188 jongens en 59 meisjes; aan allen werden tevens kosteloos schoolbehoeften uitgedeeld.

Op de particuliere scholen, ten getale van 15, met inbegrip der bewaar- en Zondagsscholen, werden onderwezen 1491 kinderen, waarvan 621 jongens en 870 meisjes. In het geheel ontvingen dus in 1855 te Curaçao onderwijs 1738 kinderen op 18 scholen.

Te Bonaire werden in 1855 op de aldaar gevestigde landsscholen onderwezen 32 jongens en 15 meisjes, te zamen dus 47 kinderen, waarvan gratis van landswege 25 kinderen (18 jongens en 7 meisjes).

Te Aruba bedroeg het aantal leerlingen op de landsschool 23, zoodat op de drie eilanden in het geheel 1808 kinderen werden onderwezen.

De schoolcommissie heeft bij de door haar gehouden examina op alle scholen vooruitgang bespeurd, maar inzonderheid hare tevredenheid betuigd over de vorderingen der leerlingen op de landsscholen te Curaçao en te Bonaire.

Het onderwijs in de beginselen der Engelsche taal werd in 1855 weder door eenige personen op St. Eustatius kosteloos aan de jeugd gegeven, terwijl ook op de Zondagsscholen eenig onderrigt werd gegeven.

Aan den predikant *Laret*, die, zoo als hierboven onder E is vermeld, eerst in 1856 naar St. Eustatius is vertrokken, is tevens het geven van onderwijs aan de jeugd aldaar opgedragen.

Te St. Martin is gedurende 1855 op de landsschool gratis onderrigt gegeven aan 27 leerlingen in het lezen, schrijven, rekenen, de Hollandsche en Engelsche talen, de vaderlandsche geschiedenis en de aardrijkskunde.

Op de privaatschool van denzelfden onderwijzer ontvingen nog 24 leerlingen onderwijs in dezelfde vakken, benevens in het boekhouden en in de natuurkunde.

De schoolopzieners hebben in hun verslag hunne tevredenheid betuigd over de gemaakte vorderingen der leerlingen, en schrijven het verminderen van het aantal schoolgangers enkel toe aan den verachterden toestand van het eiland zelf.

Het onderwijs aan de slaven-kinderen te Curaçao en op de onderhoorige eilanden wordt, zoo als reeds vroeger is gemeld, geheel door de zorgen van de Roomsch-katholijke geestelijkheid bestuurd.

Hiervoren werd gemeld dat ook in het jaar 1855 aan den bisschop *Niewindt* daartoe f 500 door het koloniaal bestuur werd afgedragen. Een afschrift van het verslag omtrent het onderwijs der slaven over het jaar 1855, door dien bisschop aan den Gouverneur van Curaçao en onderhoorigheden ingediend, wordt hierbij onder lit. B overgelegd.

Dit verslag luidt zoowel ten aanzien van het godsdienstig als van het schoolonderwijs bevredigend.

I. Landsgebouwen en openbare werken.

Gedurende het jaar 1855 werden de gebouwen en de vestingwerken te Curaçao door het genie-departement in goeden staat onderhouden.

Het militair hospitaal te Mundo-novo werd verbeterd door den aanbouw van een belangrijk zijgebouw, de smederij werd vernieuwd en verscheidene kanonkelders tot kazernen ingerigt.

De kaaijen en wegen werden voortdurend onderhouden en vooral aan de wegen werden vele verbeteringen gebragt.

Te St. Eustatius en te St. Martin werden de gebouwen en de wegen met de ten dienste staande middelen zooveel mogelijk onderhouden en verbeterd.

J. Vervoerwezen.

De koloniale schroefschoener *Vice-admiraal Rijk* kwam in het jaar 1855 te Curaçao aan tot het waarnemen der mail-dienst tusschen dat eiland en St. Thomas.

Een reglement voor dat vaartuig werd door den Gouverneur vastgesteld bij zijne beschikking van den 5den Junij 1855, nº. 361 (*Publicatieblad* nº. 8).

Reeds spoedig na de aankomst in de kolonie overleed de 1ste machinist *Wessels* aan

de gele koorts en had men door sterfgeval en vertrek van onderscheidene schepelingen met vele moeijelijkheden te kampen, ten einde de mail-dienst daarmede regelmatig te verrigten.

K. Geldelijk beheer.

§ 1. *Bank.*

Omtrent den staat der Curaçaosche Bank op ultimo December 1855 en omtrent de verrigtingen dezer inrigting gedurende dat jaar worden de volgende bijzonderheden in haar jaarlijksch verslag aangetroffen.

Het bedrag der bankbiljetten, op 1°. Januarij 1855 bedragende . . .			f 247,045.00
werd in 1855 door de vernietiging van biljetten verminderd met . . .			39,080.00
en daardoor gebragt op			f 207,965.00
Het kapitaal der bank, voortspruitende uit de ontvangen interesten, disconto's en premien, bedroeg op 1 Januarij 1855 . . .		f 43,374.58	
Gedurende dat jaar hebben de operatien der bank bestaan in het beleenen van gelden:			
1°. op gedisconteerde wisselbrieven, volgens art. 9 van het reglement der bank voorzien van twee behoorlijke endossementen;			
2°. op gouden en zilveren specien in deposito;			
3°. op gouvernements-wissels, mede in deposito;			
ten gevolge waarvan het eigen fonds der bank, na aftrek der administratiekosten, vermeerderd is met		7,234.77	
en dus gebragt op			50,609.35
Het bedrag van de biljetten en van het kapitaal der bank op ultimo December 1855 was dus			f 258,574.35
Daarvan was op dien datum uitstaande:			
a. op gedisconteerde wisselbrieven	f 128,300.00		
b. op gedeponeerde gouden en zilveren muntspecien . . .	26,287.72^{5}		
c. op gouvernements-wissels	10,274.48^{5}		
d. terwijl er nog onder den waarnemenden secretaris der bank tot het doen van kleine betaling berustte	4,000.00		
			f 178,862.21
Saldo in de reservekas der bank			f 79,712.14

bestaande uit f 27,425.00 aan bankbiljetten en uit f 52,286.14 aan specie, te zamen f 79,712.14.

Het saldo in de reservekas op ultimo December 1854 was f 76,948.10^{5}; alzoo meer op ultimo December 1855 f 2764.03^{5}.

§ 3. *Muntwezen.*

In het vorig Verslag is reeds vermeld dat bij de uitvoering der wet van 14 December

1853 (*Staatsblad* n°. 126) voor een nominaal bedrag van f 96,151.75 aan verschillende oude muntspecien uit den omloop is getrokken, en dat die specien hier te lande hebben opgebragt f 88,011.275.

De gezamenlijke kosten van dezen maatregel, daaronder begrepen de kosten van het overbrengen van nieuwe en van het terugvoeren herwaarts der oude muntspecien, hebben ongeveer f 9000 beloopen. (*)

Het verlies op die oude munt bedroeg veel meer dan dat op de specien die uit Suriname werden ontvangen, wegens de groote hoeveelheid slechte pasmunt die onder de eerste gevonden werd.

De uitvoering der wet van 14 December 1853 beantwoordde op Curaçao niet geheel aan de verwachting. De in omloop gebragte nieuwe Nederlandsche muntspecien waren al spoedig weggevloeid en men klaagde veel over behoefte aan geld tot bijpassing bij het doen van betalingen aan 's lands kassen. De reden dier bezwaren scheen te wezen de omloop van bankpapier, dat, in strijd met de voorwaarden onder welke de bank in 1826 door het Gouvernement is opgerigt, reeds sedert 1831 niet tegen specie werd inwisselbaar gesteld. De Regering is er thans op bedacht om de bank, die eigenlijk niets is dan eene succursale van 's lands kas en welker baten hare lasten ruim schijnen te overtreffen, weder in staat te stellen hare biljetten op vertoon tegen specie te verwisselen. Zij zou hiertoe reeds de noodige maatregelen hebben genomen, ware het niet dat van de zijde van den Gouverneur eenige bezwaren waren geopperd, die een nader overleg met hem noodig maakten.

§ 3. *Begrooting.*

Hierbij worden onder litt. C, D, E, F en G overgelegd de staten van de werkelijke ontvangsten en uitgaven van de eilanden Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Eustatius en St. Martin over het jaar 1854, ieder afzonderlijk en vergeleken met de raming van dat jaar, en zulks tot aanvulling van het Verslag over 1854.

Tevens worden hierbij gevoegd onder litt. H, I, K, L, M en N de begrootingen voor genoemde eilanden over het jaar 1855, waarvan de uitkomsten thans nog niet bekend zijn en welke bij eene volgende gelegenheid zullen worden medegedeeld.

L. Personele verordeningen omtrent alle landsdienaren.

Over dit onderwerp valt gedurende het jaar 1855 niets bijzonders mede te deelen.

M. Slavenbevolking.

In het Verslag over 1854 zijn reeds eenige bijzonderheden omtrent dit onderwerp over het jaar 1855 medegedeeld.

Zoo als daar is aangegeven, hebben er in dat jaar verscheidene ontvlugtingen van slaven plaats gehad, zoodat de eigenaren, bij de moeijelijkheid aan het tegengaan daarvan verbonden, allen reikhalzend naar eene aanstaande vrijverklaring der slaven tegen schadeloosstelling verlangden.

Hierbij worden onder litt. N en O overgelegd twee door den procureur des Konings te Curaçao aan den Gouverneur dier kolonie ingediende staten van de van dat eiland ontvlugte slaven gedurende de jaren 1855 en 1856, zoo als die door de eigenaren aan hem zijn aangegeven, waarbij zijn vermeld de datum en de wijze van ontvlugting en van terugbrenging en de daarop gevolgde bestraffing.

Genoemde ambtenaar voegt bij de inzending van die staten de bemerking, dat hij alle reden heeft om te gelooven dat er meer slaven ontvlugt zijn dan er worden opgegeven, en dat de schuld van de nalatigheid in het opgeven der ontvlugtingen enkel moet worden geweten aan de eigenaars, die de hoop blijven voeden, dat de vlugtelingen nog zullen terugkeeren en dat zij dus ook voor die slaven nog schadeloosstelling zullen bekomen.

Zoo wordt ook door den Gouverneur medegedeeld, dat verscheidene ontvlugte slaven uit Venezuela en van St. Thomas, alwaar zij zich hadden nedergezet, aan hunne meesters hebben doen mededeelen dat zij geenszins ontvlugt waren omdat zij geene goede behandeling genoten, doch alleen uit zucht naar volkomen vrijheid; dat zij gaarne wilden terug-

(*) Vergelijk de berekening onder lit. A overgelegd bij de Nota van Inlichtingen op het Verslag der Commissie uit de Tweede Kamer betrekkelijk het Verslag over 1854.

keeren, doch uit vrees voor straf daartoe niet durfden overgaan; doch dat zij aan de meesters beloofden terug te zullen keeren zoodra de emancipatie zou worden uitgevaardigd, eensdeels omdat zij liever te Curaçao wilden terugkeeren, en anderdeels om aan hunne meesters schadeloosstelling voor hunne personen te doen uitbetalen.

Uit de hierbij overgelegde staten blijkt dat er gedurende 1855 37, en gedurende 1856 38 slaven als ontvlugt zijn aangegeven; doch men houdt het er voor dat wel een dubbel aantal is ontvlugt.

Gedurende 1855 zijn er 22, en gedurende 1856 34 met sloepen of kano's, door hen ontvreemd, weggevaren. Slechts twee van die vlugtelingen zijn in 1855 door den stroom naar Aruba gevoerd, aldaar aangehouden en zonder bestraffing aan hunne meesters teruggegeven.

Ter voorkoming zooveel mogelijk der ontvlugtingen met sloepen en met kano's is bij notificatie van den 20sten October 1855 (*Publicatieblad* n°. 14) aan de schippers de verpligting opgelegd om van zons-ondergang tot zons-opgang hunne booten op te hangen; en zijn wijders bij de publicatie van den 9den November 1855 (*Publicatieblad* n°. 15) alle aangelegenheden betreffende het vastleggen en verzekeren van ponten, kano's, booten en dergelijke vaartuigen geregeld.

Omtrent de afstraffingen van slaven te Curaçao gedurende het jaar 1855, berigt de tegenwoordige procureur des Konings dat hij geene aanteekening heeft gevonden dat er in dat jaar eenige afstraffingen van slaven, zoo door hunne meesters als door de politie en om welke redenen, hebben plaats gehad, en dat vermits art. 17 van het reglement op de behandeling van slaven van 1824 aan de meesters de bevoegdheid geeft, zonder tusschenkomst der politie, huishoudelijke straffen op te leggen, de meesters zich daartoe schijnen bepaald te hebben. Omtrent dezen zijn geene andere klagten ingekomen dan de drie, waarvan in het Verslag over 1854 is melding gemaakt en waarvan twee meesters, van slechte behandeling hunner slaven overtuigd, genoodzaakt zijn geworden die slaven te verkoopen. Gedurende het jaar 1856 is slechts ééne klagte wegens onredelijke bestraffing, door eene slavin tegen haren meester, ingebragt. De beklaagde heeft daarop de regtsvervolging voorkomen, door te voldoen het maximum der boete op de overtreding gesteld bij art. 20 van het bovengemeld reglement.

Gedurende het jaar 1857 is bij de publicatie van den 14den Februarij (*Publicatieblad* 1857, n°. 2) vastgesteld en afgekondigd een nieuw reglement *op de voeding, de kleeding, de verpleging, de huisvesting en het afstraffen van slaven voor Curaçao en onderhoorigheden.*

In het jaar 1855 hebben er op overige eilanden geene gevallen van ontvlugting van slaven plaats gevonden en valt er omtrent de slavenbevolking niets bijzonders mede te deelen.

Omtrent het onderwijs der slavenbevolking is hierboven onder het hoofddeel H een en ander medegedeeld.

N. Nijverheid.

I. LANDBOUW.

De hevige regens, gedurende de 4 eerste maanden van het jaar 1855 gevallen, hebben op het eiland Curaçao veel nadeel aan den maïs-oogst toegebragt. De felle droogte, die daarop in de volgende maanden van het jaar heeft geheerscht, deed de cochenille-teelt op de eilanden Bonaire en Aruba niet zoo voordeelig uitvallen als men zich in de eerste maanden had voorgesteld. Zoo hebben de twee etablissementen op Bonaire slechts opgebragt 3537 pond, en op Aruba 1943 pond cochenille. De particulieren, die zich te Aruba op de nopal-cultuur hebben toegelegd, waren evenmin gelukkig in hunnen oogst en genoten dit jaar weinig voordeel, hetgeen ook aan eene daling in den prijs der cochenille moet worden toegeschreven.

De lage prijs der aloëhars deed het Gouvernement in 1855 besluiten om te Curaçao op het etablissement de Hoop niet tot de bereiding daarvan over te gaan.

Eene opgave van de gouvernements-cultures op de eilanden Bonaire en Aruba in het jaar 1855 wordt in den volgenden staat medegedeeld:

Namen van de etablissementen.	Soort van het product.	Hoeveelheid product, verkregen in het jaar 1855.	Geldwaardig bedrag der producten.	*Aanmerkingen.*
De Hoop	Cochenille . . .	379½ pond.	f 907.00⁵	Op Curaçao.
Guatemala en Mexico.	Cochenille . . .	3,416 »	7,978.13	Op het eiland Bonaire; te zamen f 10,655.55⁵
Idem	Cochenillepoeder .	121 »	33.88	
Amboina	Aloë.	10,811 »	2,653.54⁵	
Canachito	Cochenille . . .	1,895 »	4,375.52	Op het eiland Aruba; te zamen f 4381.28.
Kommandeursbaai . .	Cochenillepoeder. .	48 »	5.76	

De geldelijke uitkomsten van de nopal-cultuur en van de cochenille- en aloëteelt op de drie eilanden gedurende het jaar 1855 worden medegedeeld in den onder lit. P bijgevoegden *generalen staat van uitgaven en opbrengsten van cochenille en aloë.*

Daaruit blijkt dat in het jaar 1855 verkregen is:

5,690½ pond cochenille, welke hebben opgebragt	f	13,260.65⁵
160 » cochenillepoeder, welke hebben opgebragt		39.64
10,811 » aloë, welke hebben opgebragt		2,653.54⁵
Te zamen . . .	f	15,953.84

De cochenille-oogst was voor 1855 geraamd als volgt:

voor Curaçao 1000 pond à f 2.25	f	2,250.00
» Bonaire 2900 » » »		6,525.00
» Aruba 4500 » » »		10,125.00
	f	18,900.00

hetgeen, vergeleken met de opbrengst van 5690½ pond à f 13,260.65⁵, een minder gewigt van 2709½ pond en eene mindere waarde van f 5639.34⁵ aanwijst. De prijs was geraamd op f 2.25 per pond en de gemiddeld verkregene bedroeg f 2.33. De aloëhars was voor Bonaire en Aruba geraamd op 13,500 pond, à 17 cents f 2295; de opbrengst was dit jaar alleen te Bonaire 10,811 pond, à 20⁵ cents f 2653.54⁵, gevende met de raming een verschil van 2689 pond minder, doch eene meerdere opbrengst van f 358.54⁵.

Te St. Eustatius heeft de oogst gedurende 1855 opgeleverd:

500,000 Amst. ponden suiker,
200 gallons melassie,
19,700 » rhum,
1,394,000 Amst. ponden yams,
3,575 vaten aardappelen en
101 » grondnoten, hetgeen te zamen op eene waarde van f 96,340 is geschat.

De opbrengst van de suikerteelt op het eiland St. Martin gedurende het jaar 1855 bedroeg

op 11 suikerplantages:

179,006 pond suiker,

11,866 gallons rhum, en

1,768 » melassie,

hetgeen dus voordeeliger was dan in het vorige jaar, en in geldswaarde geschat is op f 31,657.44, waarbij de 100 pond suiker zijn berekend op f 9.00, de rhum op f 1.25 en de melassie op 40 cents per gallon.

Even als in het vorig Verslag is gemeld, heeft zich de vrije bevolking in 1855 weder op het aanplanten van aardvruchten toegelegd en is er eene belangrijke hoeveelheid daarvan in dat jaar uitgevoerd.

II. VEETEELT.

De veestapel van particulieren bedroeg op ultimo December 1855:

Te	Paarden.	Ezels.	Muilezels.	Horenbeesten.	Schapen.	Geiten.	Varkens.
Curaçao . .	377	2870	24	3236	33084	33136	201
Bonaire . .	12	224	»	»	760	5200	130
Aruba . . .	52	413	7	102	5273	13275	92
St. Eustatius.	87	124	94	300	352	»	»
St. Martin .	197	64	33	529	935	331[illegible]	147

De gouvernements-veestapel op Bonaire bestond op hetzelfde tijdstip uit 637 merinosschapen, 51 geiten, 67 horenbeesten en 75 paarden.

Op Aruba waren nog eenige ezels van het Gouvernement aanwezig.

Van de veredelde schapen op Bonaire werd in 1855 verkregen 580 pond wol.

III. UITGIFTE VAN GRONDEN.

Op ultimo December 1854 waren er uitgegeven:

te Curaçao	13	concessien,	metende	45.25½	bunders
» Bonaire	3	»	»	24.66	»
» Aruba	408	»	»	737.61	»
	424	»	»	807.52½	

Gedurende het jaar 1854 zijn uitgegeven:

te Curaçao	1	concessie,	metende	2.05	bunders
» Aruba	12	»	»	29.33	»

en teruggegeven:

te Aruba	3	»	»	7.75½	»

Zoodat op ultimo December 1855 bleven uitgegeven 434 concessien, metende te zamen 831.15 bunders.

Tot uitbreiding van gronden en gebouwen zijn gedurende 1855, onder nadere goedkeuring des Konings, in eigendom afgestaan: op Curaçao 3, op Bonaire 1 en op Aruba 1 perceel lands.

Op St. Eustatius en St. Martin werden gedurende het jaar geen nieuwe gronden uitgegeven.

Omtrent de goudwinning op Aruba, waarover op bladz. 20 van het Verslag voor 1854 vele bijzonderheden zijn medegedeeld, valt over 1855 weinig te vermelden. De werktuigen, uit Engeland ontboden om het mijnwerk tot op eene aanzienlijke diepte te kunnen doorzetten, waren nog niet te Aruba aangekomen, zoodat aan de onderneming nog niet de noodige uitbreiding had kunnen gegeven worden.

IV. ZOUTPANNEN.

Hevige slagregens, in de maanden Mei en Junij van het jaar 1855 gevallen, hebben wederom veel nadeel aan de zoutpannen veroorzaakt en de sterkte van het panwater van 16° tot op 9° *Beaumé* doen afnemen. Op ultimo December 1855 was de sterkte daarvan 12°.

Uit de gouvernementspannen te Curaçao werd gedurende 1855 geen zout gewonnen.

Te Bonaire, alwaar het vermoedelijk iets minder had geregend, werden 29,105 vaten zout gegaard en dus 55.89½ vaten minder dan men geraamd had. Dit zout werd afgezet tegen den hoogen prijs van f 1.75 per vat en bragt dus op f 50,933.75. De raming van f 1 per vat voor 85,000 vaten maakte dus dat het verschil tusschen raming en opbrengst slechts f 34,066.25 bedroeg.

Uit de particuliere concessien te St. Martin zijn gedurende het jaar 1855 slechts 3000 vaten zout gegaard, daar eene hoeveelheid van ongeveer 10,000 vaten, welke reeds tot kristallen was gezet, door de hevige regens weder is gesmolten, waardoor elke verdere oogst in dat jaar is verloren gegaan.

V. SCHEEPSBOUW.

Gedurende het jaar 1855 werden te Curaçao gebouwd en van stapel gelaten vijf schoeners, als:

de *Maracaïbo*,	metende	38	ton.
» *Prins Djalma*,	»	87	»
» *Haydée*,	»	65	»
» *Mercédes*,	»	41	»
» *Sarah*,	»	68	»

Te zamen 5 vaartuigen, metende 299 ton.

VI. HANDEL EN SCHEEPVAART.

Gedurende het jaar 1855 waren handel en scheepvaart minder levendig dan in 1854, waarvan als oorzaken kunnen worden aangemerkt de cholera, welke gedurende het jaar 1855 op vele plaatsen in de West-Indien heerschte, en de geheele mislukking van den zoutoogst.

Bij de publicatie van den 5den Julij 1855 (*Publicatieblad* n°. 9) is afgekondigd het Koninklijk besluit van den 18den Mei 1855, n°. 50, waarbij is gewijzigd de 4de paragraaph van art. 29 van het reglement op den in-, door- en uitvoer van koopmanschappen te Curaçao, betreffende de geheele vrijstelling van het haven- en veiligheidsregt aan vaartuigen, in averij of ter vertimmering binnenvallende.

Curaçao.

De in- en doorvoer der voornaamste artikelen in dat jaar te Curaçao wordt vermeld op den staat van invoer onder lit. Q, en den staat van doorvoer onder lit. R als bijlagen hierbij overgelegd, waarbij, even als bij vroegere verslagen, moet worden herinnerd, dat het vrij-handelsstelsel geene gelegenheid geeft om geheel naauwkeurige opgaven te leveren.

Het 1 per cent patentregt voor de waarde der aangebragte goederen was voor het jaar 1855 geraamd op	f 17,000.00
en heeft opgebragt	15,020.84
Dus minder dan de raming	f 1,979.16

De accijns op den rhum was geraamd op	f 5,500.00
en heeft opgebragt	4,331.30
Dus minder dan de raming	f 1,168.70

Het haven- en veiligheidsregt was geraamd op	f 6,580.00
en heeft opgebragt	5,957.525
Dus minder dan de raming	f 622.475

Het licht- en bakengeld was geraamd op	f 3,700.00
en heeft opgebragt	3,942.25
Dus meer dan de raming	f 242.25

In het vorig jaar 1854 bedroeg de opbrengst:

van het 1 per cent patentregt	f 16,525.315	en de accijnsen op den rhum	f 3,818.02
en 1855 was dezelve	15,020.84		4,331.30
alzoo minder in dit jaar aan patentregt	f 504.475		
		en meer aan accijns op den rhum	f 513.28

In 1855 zijn te Curaçao met ladingen voor directen invoer binnengekomen:

	711 vaartuigen,	metende	39,930 ton.
en voor doorvoer	36	»	2,882 »
die, welke binnen drie etmalen met hunne ladingen zijn vertrokken	18	»	1,327 »
Te zamen	765	»	44,139 ton.
Totaal in 1854	746	»	44,893 »
Alzoo in 1855 meer	19 vaartuigen,	en minder	754 ton.

In den staat, onder bijlage lit. S hierbij overgelegd, worden meerdere bijzonderheden daaromtrent aangetroffen.

Onder de 18 vaartuigen, daarop aangeteekend als direct uit Europa te Curaçao aangekomen, zijn er 10 uit Amsterdam en 1 uit Rotterdam.

Op ultimo December 1855 waren er in het register als te Curaçao te huis behoorende ingeschreven 51 vaartuigen, metende 2220 tonnen, en dus 4 vaartuigen en 73½ ton meer dan in 1854.

Bonaire.

De opbrengsten aldaar gedurende het jaar 1855 bedroegen:

aan ankergeld	f 652.50
» tonnegeld	4.40
	f 656.90

In 1854 hebben deze inkomsten bedragen f 978.62 en dus f 321.72 meer dan in 1855.

Er werden te Bonaire in 1855 ingeklaard 287 vaartuigen, metende 7720 tonnen, waarvan:

213 onder Nederlandsche vlag,
9 » Noord-Amerikaansche vlag,
14 » Engelsche vlag,
51 » Venezuelaansche vlag.

Er werden in datzelfde jaar uitgeklaard 256 vaartuigen, metende 7704 tonnen, waarvan:

178 onder Nederlandsche vlag,
9 » Noord-Amerikaansche vlag,
14 » Engelsche vlag,
55 » Venezuelaansche vlag.

In 1854 waren ingeklaard 351 vaartuigen, metende 15,915 tonnen, en dus in 1855 minder 64 vaartuigen en 8195 tonnen; hetgeen moet worden toegeschreven aan den ongunstigen uitslag van den zoutoogst in dat jaar.

De reden van het verschil in het aantal in- en uitklaringen moet gezocht worden in het bezigen van vele zeer kleine vaartuigen, alle onder Nederlandsche vlag, voor de vaart tusschen Bonaire en Curaçao.

Aruba.

In 1855 heeft dit eiland opgeleverd:

aan ankergeld	f	187.50
» recognitie		87.67[5]
	f	275.17[5]
In 1854 bedroeg dit		210.77
Dus meer in 1855	f	64.40[5]

Er werden op dat eiland in dat jaar ingeklaard 98 vaartuigen, metende 1740 tonnen, waarvan:

67 onder Nederlandsche vlag,
29 » Venezuelaansche vlag,
1 » Engelsche vlag,
1 » Noord-Amerikaansche vlag,

en uitgeklaard 99 vaartuigen, metende 1839 tonnen, als:

69 onder Nederlandsche vlag,
28 » Venezuelaansche vlag,
1 » Engelsche vlag,
1 » Noord-Amerikaansche vlag.

In 1854 waren er ingeklaard 86 vaartuigen, metende 1763 tonnen; zoodat in 1855 12 vaartuigen meer, doch 23 tonnen minder werden ingeklaard.

St. Eustatius.

In het Verslag over 1854 is een en ander medegedeeld omtrent de gunstige omstandigheden waarin dit eiland voor den handel en scheepvaart verkeert.

In 1855 bepaalde zich de invoer echter nog tot het hoogst benoodigde voor de consumtie op het eiland. De uitvoer, bij uitsluiting bestaande uit de producten van het eiland, bedroeg in 1855:

423,400 Amsterdamsche ponden suiker;
60 gallons melassie;
12,180 » rhum;
598,150 Amsterdamsche ponden yams;
1,307 vaten zoete aardappelen;
106 » grondnoten;
80,300 stuks klinkers van afbraak;
416 vaten tras;
12 paarden;
22 ezels;
8 muilezels;
22 horenbeesten en
12 schapen;

te zamen geschat op eene waarde van f 65,789.91.

Gedurende dat jaar zijn te St. Eustatius aangekomen en weder vertrokken de navolgende vaartuigen:

155	onder	Nederlandsche	vlag,	metende	778 ton.
220	»	Engelsche	»	»	5177 »
8	»	Amerikaansche	»	»	1434 »
24	»	Zweedsche	»	»	onbekend »
2	»	Fransche	»	»	75 »
409	vaartuigen, metende				7464 ton.

hetgeen met het aantal in 1854 aangekomen en vertrokken vaartuigen, groot 443, metende 6241 tonnen, eene vermindering aantoont van 34 vaartuigen bij eene vermeerdering van 1223 tonnen, welk belangrijk verschil in tonnenmaat waarschijnlijk voortspruit uit het niet opgeven van die der Zweedsche schepen.

St. Martin.

Gedurende het jaar 1855 zijn aldaar aangekomen en weder uitgeklaard 146 vaartuigen, te zamen metende 4962 tonnen, als:

92	onder	Neederlandsche	vlag,	metende	1540 ton.
40	»	Engelsche	»	»	976 »
12	»	Noord-Amerikaansche	»	»	2422 »
1	»	Zweedsche	»	»	3 »
1	»	Deensche	»	»	21 »

In 1854 was dit getal 156 vaartuigen, metende 3433 tonnen; dus in 1855 verminderd met 10 vaartuigen en vermeerderd met 1529 tonnen.

De invoeren, zoowel voor plaatselijke behoeften als voor opslag in het entrepôt, hebben bestaan in verschillende provisien, manufacturen, houtwaren enz. en in 1100 Amsterdamsche ponden suiker, 1712 gallons rhum en 7203 gallons melassie.

De uitvoer van voortbrengselen van het eiland bestond in 1855 uit:

56,463 Amsterdamsche ponden suiker;
338 gallons rhum;
1,532 » bay-rhum;
2,500 ponden katoen;
8,816 » stijfsel;
97 vaten tamarinde;
30,240 » zoete aardappelen;
23 paarden;
156 horenbeesten;
282 schapen;
109 geiten;
12 varkens en
3,283 vaten zout.

Uit het particulier entrepôt werd in 1855 uitgevoerd:

Tarwemeel . .	1270 vaten,	Zeep	244 kistjes,
Roggemeel . .	193 »	Kaarsen. . .	551 »
Koren . . .	684 »	Kazen . . .	49 »
	455 zakken,	Broodsuiker .	1 »
Spek	111 vaten,	Haring . . .	60 »
Vleesch	23 »	Manufacturen	6 »
Boter	112 vaatjes,		48 balen,
Reuzel	98 »	Hagel . . .	3 kistjes,
Verw	5 »	Koffij . . .	9 zakken,
Spijkers . . .	11 »	Erwten . . .	59 »
Stijfsel . . .	13 vaten,	Peper . . .	2 »
Rijst	12 »	Tabak . . .	6 vaten,
	9 zakken,	Melassie. . .	19 »
Zout	18 vaten,	Olie	31 pullen,
Azijn	11 »	Jenever. . .	82 kelders,
Beschuit . . .	28 »		6 damejeannes.
Aardappelen. .	34 »	Aardewerk . . .	2 manden,
Scheepsbrood .	21 »	Uijen. . . .	6 »
Gezouten visch.	1 vat,	Hammen . .	54 stuks,
Ossentongen .	12 vaten,	Ger. vleesch .	9 »
	9 stuks,	Klokken. . .	18 »
Pek.	4 vaten,	Houtwaren. . .	30,000 voeten,
Teer	6 »	Cingels . . .	6,000 stuks,
Hars	1 vat;	Leder	5 pakken.

Voorts zijn nog overgescheept uit het eene vaartuig in het andere:

Tarwemeel . . .	105	vaten,	Orackers . . .	3	tonnetjes,
Roggemeel . . .	17	»	Kaarsen. . . .	51	kistjes,
Koren . . .	12	»	Zeep	26	»
	14	zakken,	Kazen . . .	18	»
Spek	29	vaten,	Suikerkalk . .	6	tonnetjes,
Jenever . . .	208	kelders,	Manufacturen .	15	pakken,
Boter	5	tonnetjes,	Stoelen . . .	2	»
Reuzel. . . .	12	»	Koffij	12	zakken.
Azijn	2	vaten,			

Er waren te St. Martin in 1855 3 aldaar te huis behoorende vaartuigen, alle onder Nederlandsche vlag, waarvan één groot 38, één 13 en één 3 ton. Een aldaar te huis behoorend vaartuig van 9 ton is in den loop van dat jaar vergaan.

VII. ANDERE TAKKEN VAN NIJVERHEID.

De nijverheid op het eiland Curaçao bepaalde zich in 1855, even als in de vroegere jaren, tot het maken van meubelen, mandjes, cigaren en strooboeden.

VIII. BRIEFWISSELING.

Bij de publicatie van den 10den October 1855 (*Publicatieblad* van 1855, nº. 13), zijn uitgevaardigd en in werking gesteld de wijzigingen, welke ten gevolge van de wet van den 5den Julij 1855 (*Staatsblad* nº. 61) gebragt zijn in de vaststelling van het briefport en in de regeling der aangelegenheden van de brievenposterij.

De Minister van Koloniën,

P. MIJER.

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE B (*) VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden).

N°. 30.

VERSLAG van het onderwijs der slaven in de kolonie Curaçao, over het jaar 1855.

Godsdienstig onderwijs.

Curaçao. In de stad werd in de Roomsch-katholijke kerk, behalve de gewone godsdienstoefening, nog vier maal 's weeks uitsluitend voor de kinderen, zoo vrije als slaven-, alsmede twee maal per week in een particulier huis op Pietermaaij, en des morgens in het gesticht der Zusters van Liefdadigheid, vóór den aanvang der scholen, catechetisch onderwijs gegeven. Behalve dit algemeene onderwijs werden verscheidene slaven door particulieren in de godsdienst onderwezen, van welke sommigen daarvoor door de geestelijkheid beloond werden.

In de Oost-divisie, in de kerk van de H. Rosa, werd des Zondags en onderscheidene malen in de week catechetisch onderwijs gegeven; daarenboven begaven zich de geestelijken op verschillende dagen van de week naar omliggende tuinen of gehuchten om daar aan vrijen en slaven, die verhinderd werden in de kerk ter leering te komen, onderwijs in de godsdienst te geven; terwijl de Zusters van Liefdadigheid, die bij gezegde kerk eene school hebben, zich alle avonden met het leeren van den catechismus aan vrijen en slaven onledig hielden.

Hetgeen zoo even van de Oost-divisie in de gemeente der H. Rosa gezegd is, is ook geheel toepasselijk op de midden-divisie in de gemeente van de H. Maria, en in de West-divisie in de gemeente van den H. Joseph.

In de West-divisie, in de kerk van den H. Willebrordus, werd ook geregeld aan allen, zonder onderscheid van vrijen of slaven, des Zondags en meermalen 's weeks, en somwijlen 's avonds, godsdienstig onderwijs gegeven. Hetzelfde had ook plaats in dezelfde divisie in de kerk van den H. Petrus; in deze twee laatste gemeenten hebben, sedert de oprigting der kerken aldaar in het jaar 1849, een groot getal slaven, die te voren niets van de godsdienst wisten, hunne Christen pligten behoorlijk beginnen te vervullen.

Opmerkelijk is het, dat jaarlijks dit getal in al de hier bestaande gemeenten aanzienlijk toeneemt, waartoe ook vooral bijbrengt de hulp van sommige menschen, die tegen eene belooning, die zij van de priesters ontvangen, hun werk maken om slaven en anderen, die niet ter kerke kunnen komen, te onderwijzen.

Bonaire. Alhier werd het godsdienstig onderwijs in de kerk aan de Baai des Zondags en onderscheidene malen in de week, zoo aan vrijen als aan slaven, gegeven. Des Zaturdags begeeft zich een der op dat eiland zich bevindende geestelijken naar de andere kerk aan de Rincon, om daar de godsdienstoefening te vieren en godsdienstig onderwijs te geven, terwijl de andere priester in de kerk aan de Baai Zondags 's morgens op een bepaald uur uitsluitend aan de landsslaven, die anders geen tijd hadden, onderrigt gaf.

(*) De bijlage lit. A is, ter inzage van de leden der Kamer, ter griffie nedergelegd.

Aruba. Aldaar is in het jaar 1853 expresselijk eene derde Katholijke kerk gebouwd, om het godsdienstig onderrigt voor de over dat eiland verspreide bevolking, zoo voor de slaven als vrijen, te faciliteren, hetgeen dan ook, zoo als de uitkomst geleerd heeft, tamelijk aan de verwachting voldeed. In alle drie de kerken van dat eiland werd des Zondags godsdienstig onderwijs gegeven, welk laatste daarenboven op nog twee andere plaatsen van dat eiland onderscheidene malen in de week herhaald werd, en van hetwelk zoo vrijen als slaven konden profiteren.

St. Eustatius. Op dit eiland werd in de Roomsch-katholijke kerk des Zondags en verscheidene malen per week voor vrijen en slaven godsdienstig onderrigt gehouden. Hetzelfde had ook plaats op St. Martin (Hollandsch gedeelte), waar de pastoor nog daarenboven van tijd tot tijd naar eene plantage op de Fransche grenzen gaat om daar catechetisch onderwijs te geven.

Saba. Alhier is eerst sedert 1854 een priester gevestigd, die zich beijvert om aan de zijnen, zoo slaven als vrijen, die te voren niets van de godsdienst kenden, catechetisch onderrigt te geven.

Schoolonderwijs.

Te Curaçao in de stad, in het gesticht der Zusters van Liefdadigheid, is eene ruime school, waar alle arme meisjes, vrijen en slavinnen, werden toegelaten en onderwijs in de Hollandsche taal, het lezen, schrijven, de eerste regelen der rekenkunde en de meest nuttige vrouwelijke handwerken gegeven werd. Daarenboven is er eene Zondagsschool om te leeren lezen en schrijven, en twee bewaarscholen, eene in het gesticht zelf en eene op Pietermaaij, welke alle zoowel voor slavinnen als vrije meisjes en zelfs voor kleine jongens op de bewaarscholen openstaan, die er het onderwijs gratis ontvangen.

In de buitengemeenten te Curaçao, van S. Rosa, van S. Maria en S. Jozeph, zijn bij de kerken scholen voor arme kinderen van beider geslacht, zoo vrijen als slaven, waar, even als in het gesticht der zusters in de stad, door eenigen harer *gratis* onderwijs in de Hollandsche taal, het lezen, schrijven en rekenen, en aan de meisjes in de vrouwelijke handwerken gegeven werd; in de twee eerstgenoemde scholen werd ook des Zondags aan slaven en vrijen gelegenheid tot onderwijs gegeven.

Te Aruba werd in het midden des jaars door eenen onderwijzer met den 3den rang, uit het moederland ontboden, eene school voor arme kinderen van beide geslachten, zoo vrijen als slaven, opgerigt, die er allen gratis onderwezen werden.

Overigens bestonden er in het jaar 1855 in de kolonie geene andere scholen, zooverre mij bekend is, waar slavenkinderen worden toegelaten. Voor meer in leeftijd gevorderde slaven is er geene andere gelegenheid om onderwijs te erlangen dan de boven aangewezen Zondagsscholen.

Aldus opgemaakt te Curaçao, den 13den Februarij 1857.

(*Was get.*) M. J. NIEWINDT,
Bisschop van Curium en apostolisch vicaris van Curaçao.

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE C VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

N°. 31.

STAAT der Ontvangsten en Uitgaven van het eiland Curaçao over 1855, vergeleken met de raming van dat jaar.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE ONTVANGSTEN.		
		Curaçao.	Nederland.	Totaal.
Belasting op grondeigendommen, hypotheken en slaven	f 39,464.00	f 39,887.57	»	f 39,887.57
Zegelregt	6,704.00	6,315.65	»	6,315.05
Accijns op ingevoerde goederen	17,000.00	16,507.71⁵	»	16,507.71⁵
» » rhum	5,500.00	3,818.02	»	3,818.02
Patenten	4,456.00	4,816.50	»	4,816.50
Venduregten	3,240.00	2,183.64	»	2,183.64
Belasting op de erfvolging of collaterale successie	1,239.00	1,425.98	»	1,425.98
Idem op den verkoop en alienatie van slaven	1,862.00	630.40	»	630.40
Idem op den uitvoer van slaven	22.00	53.34	»	53.34
Huur van 's landsslaven	24.00	72.00	»	72.00
Belasting op het slagten van vreemd horenvee	488.00	834.00	»	834.00
Inkomsten van de vleeschhal	3,950.00	3,086.60	»	3,086.60
Haven- en veiligheidsregt	6,351.00	5,812.49	»	5,812.49
Vuur- en bakengeld	2,020.00	3,267.83	»	3,267.83
Leges, meetloon van vaartuigen, boeten, briefporten en verkoop van havenreglement	882.00	2,019.10	»	2,019.10
Transporteren	f 93,202.00	f 90,730.13⁵	»	f 90,730.13⁵

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE ONTVANGSTEN.		
		Curaçao.	Nederland.	Totaal.
Per transport	f 93,202.00	f 90,730.13 5	»	f 90,730.13 5
De 100ste penning op den verkoop van vaste goederen	1,815.00	1,821.33	»	1,821.33
Contributie tot instandhouding der schutterij. .	5,246.00	4,949.00	»	4,949.00
Agio van verkochte wissels.	7,790.00	10,119.61	»	10,119.61
Belasting op loterijen	167.00	»	»	»
Kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen.	9,126.00	8,616.34 5	f 6.00	8,622.34 5
Renten van het kapitaal, vroeger op het grootboek der nationale schuld ingeschreven ten name van het voormalig West-Indisch pensioenfonds . .	5,471.38	»	5,473.62	5,473.62
Restitutie van pensioenen aan officiers-weduwen.	4,244.82	»	»	»
Restitutie van verplegingskosten ten laste van 's Rijks marine, alsmede voor aan 's Rijks schepen te leveren medicamenten	3,575.00	6,878.42 5	»	6,878.42 5
Diverse inkomsten	3,175.00	666.90	»	666.90
	f 133,812.20	f 123,782.44 5	f 5,479.62	f 129,262.06 5
Minder ontvangen dan geraamd	4,550.13 5			
	f 129,262.06 5			f 129,262.06 5

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE UITGAVEN.		
		Curaçao.	Nederland.	Totaal.
osten van algemeen bestuur.	f 23,790.00	f 18,171.66	f 4,986.95	f 23,158.61
epartement van politie en justitie	22,568.00	18,969.105	2,400.00	21,369.105
» » finantien	49,788.36	40,117.06	9,671.30	49,788.36
osten van de eeredienst en het lager onderwijs	22,217.76	21,092.26	700.00	21,792.26
laatselijke en huishoudelijke kosten	25,630.00	22,707.28	1,435.18	24,142.46
osten van landsgebouwen en eigendommen	35,725.00	12,410.335	»	12,410.335
» » de geneeskundige dienst	14,476.00	12,571.68	1,904.32	14,476.00
ilitaire kosten	172,243.56	129,337.645	22,318.70	151,656.345
osten der genie, fortificatien en middelen van defensie.	8,856.50	7,040.00	1,816.50	8,856.50
osten ter bevordering van nieuw ingevoerde cultures	2,710.40	2,390.125	»	2,390.125
uitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden	150,000.00	25,537.535	106,455.80	131,992.835
	f 528,005.58	f 310,344.685	f 151,688.25	f 462,032.935
Minder uitgegeven dan geraamd	65,972.645			
	f 462,032.935			f 462,032.935
Meer uitgegeven dan ontvangen				332,770.87
				f 129,262.065

Verslag van het beheer en den staat der koloniën over 1855.

BIJLAGE D VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

N°. 32.

STAAT der Ontvangsten en Uitgaven van het eiland Bonaire over 1854, vergeleken met de raming van dat jaar.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE ONTVANGSTEN.		
		Bonaire en Curaçao.	In Nederland.	TOTAAL.
Ankergeld	f 1,228.00	f 927.50	»	f 927.50
Recognitiegeld	739.00	45.12	»	45.12
Zegelregt	142.00	248.50	»	248.50
Belasting op den eigendom van slaven	141.00	155.00	»	155.00
Tonnegeld	103.00	6.00	»	6.00
Kortingen op inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen	1,326.00	962.79	»	962.79
Grondbelasting	26.00	60.67	»	60.67
Belasting op den verkoop van slaven	8.00	80.00	»	80.00
Huur van landsslaven	»	90.90	»	90.90
Licht- en bakengeld	700.00	895.40	»	895.40
Belasting op publieke venduen	»	62.005	»	62.00
Koopschat van voor vrijdom verkochte slaven	»	450.00	»	450.00
Diverse ontvangsten	100.00	34.59	»	34.59
Opbrengst van zout	63,750.00	58,790.00	»	58,790.00
» » watapanapeul	650.00	888.60	»	888.60
Transporteren	f 68,913.00	f 63,696.475	»	f 63,696.47

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE ONTVANGSTEN. Bonaire en Curaçao.	In Nederland.	TOTAAL.
Per transport	f 68,913.00	f 63,696.475	»	f 63,696.475
Opbrengst van aloëhars	2,040.00	472.34	»	472.34
» » wol	208.00	477.50	»	477.50
» » cochenille	8,100.00	9,110.17	»	9,110.17
» » brandhout	1,155.00	1,069.50	»	1,069.50
» » horenbeesten	100.00	433.00	»	433.00
» » steenezels	660.00	2,670.00	»	2,670.00
» » schapen	30.00	»	»	»
» » paarden	»	200.00	»	200.00
» » rood verwhout	»	3,795.10	»	3,795.10
» » voergras	»	10.00	»	10.00
» » maïs	»	872.55	»	872.55
» » kalk	»	162.00	»	162.00
	f 81,206.00	f 82,969.235	»	f 82,969.235
Meer ontvangen dan geraamd	1,763.235			
	f 82,969.235			f 82,969.235
Meer ontvangen dan uitgegeven				28,518.775
				f 54,450.46

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE UITGAVEN.		
		Bonaire en Curaçao.	In Nederland.	TOTAAL.
Tractementen	f 7,480.00	f 6,460.00	»	f 6,460.00
Pensioenen	3,153.88	2,241.36	»	2,241.36
Wachtgelden	680.00	413.32	»	413.32
Soldijen en rantsoenen	547.50	547.50	»	547.50
Toelagen	600.00	600.00	»	600.00
Onderwijs	800.00	800.00	»	800.00
Bureaukosten	175.00	150.00	»	150.00
Landsslaven	13,870.00	18,973.54	»	18,973.54
Geneeskundige behoeften	900.00	1,039.16	»	1,039.16
Verstrekkingen en benoodigdheden f	1,000.00	1,068.76[5]	»	1,068.76[5]
Landsgebouwen	900.00	373.36	»	373.36
Vuurtoren	835.00	1,077.85	»	1,077.85
Vrachtgelden	1,212.00	1,988.96[5]	»	1,988.96[5]
Diverse onkosten	10,113.80	14,390.60	»	14,390.60
Cultures	4,920.00	4,326.04	»	4,326.04
	f 47,187.18	f 54,450.46	»	f 54,450.46
Meer uitgegeven dan geraamd	7,263.28			
	f 54,450.46			f 54,450.46

Verslag van het beheer en den staat der koloniën over 1855.

BIJLAGE E VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

N°. 33.

STAAT der Ontvangsten en Uitgaven van het eiland Aruba over 1854, vergeleken met de raming van dat jaar.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE ONTVANGSTEN.		
		Aruba en Curaçao.	Nederland.	Totaal.
Ankergeld	f 187.00	f 172.50	»	f 172.50
In- en uitvoer van goederen	65.00	28.27	»	28.27
Zegelregt	181.00	180.70	»	180.70
Belasting op den eigendom van slaven	510.00	848.50	»	848.50
» » de erfopvolging	»	196.41	»	196.41
Grondbelasting	649.00	1,564.50	»	1,564.50
De 100ste penning	14.00	24.20	»	24.20
Belasting op den verkoop van slaven	104.00	16.00	»	16.00
Patenten op drankwinkels	201.00	174.00	»	174.00
Tonnegeld	1.00	»	»	»
Permitten ter goudwinning	16.00	»	»	»
Retribuut van goud	»	47.70	»	47.70
Korting op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen	629.00	678.75	»	678.75
Diverse ontvangsten	60.00	2.00	»	2.00
Opbrengst van cochenille	6,750.00	8,301.14	»	8,301.14
» » aloëharst	510.00	»	»	»
» » wol	27.00	42.70	»	42.70
	f 9,904.00	f 12,277.37	»	f 12,277.37
Meer ontvangen dan geraamd	2,373.37			
	f 12,277.37			f 12,277.37

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE UITGAVEN.		
		Aruba en Curaçao.	Nederland.	Totaal.
Tractementen	f 3,200.00	f 3,200.00	»	f 3,200.00
Pensioenen	934.20	934.20	»	924.20
Wachtgelden	133.33	122.67	»	122.67
Soldijen en rantsoenen	365.00	182.50	»	182.50
Toelagen	60.00	60.00	»	60.00
Bureaukosten	200.00	200.00	»	200.00
Lager en Christelijk onderwijs	700.00	700.00	»	700.00
Permitten ter goudwinning	5.38	»	»	»
Landsslaven	300.00	328.98	»	328.98
Benoodigdheden	300.00	480.02^{5}	»	480.02^{5}
Vrachtgelden	227.00	125.15	»	125.15
Landsgebouwen	300.00	285.53	»	285.53
Diverse onkosten	18.60	1,037.22	»	1,037.22
Cultures	6,795.00	6,063.29	»	6,063.29
	f 13,538.46	f 13,719.56^{5}	»	f 13,719.56^{5}
Minder uitgegeven dan geraamd	181.01^{5}			
	f 13,719.56^{5}			f 13,719.56^{5}
Meer uitgegeven dan ontvangen				1,442.19^{5}
				f 12,277.37

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE F VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

N°. 34.

STAAT der Ontvangsten en Uitgaven van het eiland St. Eustatius over 1854, vergeleken met de raming van dat jaar.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE ONTVANGSTEN.		
		St. Eustatius.	Nederland.	Totaal.
Belasting op producten van suikerplantages	f 661.00	f 1,954.465	»	f 1,954.465
Idem op het vee	130.00	106.00	»	106.00
Idem op de huishuren	352.00	367.58	»	367.58
Idem op hypotheken en notariele obligatien	1,181.00	251.60	»	251.60
Idem op den verkoop van slaven	5.00	5.00	»	5.00
Contributie voor de schutterij	359.00	328.00	»	328.00
Grondregten	516.00	623.55	»	623.55
Patentregt	536.00	774.485	»	774.485
Zegelregt	505.00	496.41	»	496.41
Venduregt	321.00	112.36	»	112.36
De 50ste penning	2.00	»	»	»
De 40ste penning	53.00	»	»	»
Regt op de collaterale successien	53.00	172.475	»	172.475
Zeebrieven	3.00	»	»	»
Leges	174.00	342.235	»	342.235
Kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen	1,088.00	2,657.44	»	2,657.44
Diverse ontvangsten	100.00	2.70	»	2.70
	f 6,039.00	f 8,194.30	»	f 8,194.30
Meer ontvangen dan geraamd	2,155.30			
	f 8,194.30			f 8,194.30

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE UITGAVEN. St. Eustatius en Curaçao.	Nederland.	Totaal.
Kosten van het algemeen bestuur	f 5,280.00	f 5,280.00	»	f 5,280.00
» » politie en justitie.	2,060.00	1,843.42^{5}	»	1,843.42^{5}
Departement van finantien	10,899.40	7,536.90	f 1,600.00	9,136.90
Militaire kosten.	11,574.47^{5}	9,717.42	»	9,717.42
Landsgebouwen en eigendommen	500.00	500.00	»	500.00
Kosten van de schutterij	1,600.00	487.59	881.78	1,369.37
» » » eeredienst	600.00	600.00	»	600.00
Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden.	1,400.00	4,993.31^{5}	»	4,993.31^{5}
	f 33,913.87^{5}	f 30,958.65	f 2,481.78	f 33,440.43
Minder uitgegeven dan geraamd	473.44^{5}			
	f 33,440.43			f 33,440.43
Meer uitgegeven dan ontvangen				25,246.13
				f 8,194.30

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE G VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

N°. 35.

STAAT der Ontvangsten en Uitgaven van het eiland St. Martin over 1854, vergeleken met de raming van dat jaar.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE ONTVANGSTEN.		
		St. Martin.	In Nederland.	TOTAAL.
Inkomende regten	f 6,450.00	f 3,208.53^{5}	»	f 3,208.53^{5}
Uitgaande regten en vlaggegelden	8,074,00	1,949.75^{5}	»	1,949.75^{5}
Zegelregt	742.00	603.00	»	603.00
De 50ste penning	279.00	112.00	»	112.08
» 40ste »	15.00	4.60	»	4.60
Leges en diverse kantoren	8.00	6.67	»	6.67
Admissie-ceelen tot den verkoop van sterken drank .	234.00	148.56	»	148.56
Venduregten	289.00	136.52	»	136.52
1 per cent op hypotheken ten voordeele van vreemden en non-residenten	75.00	31.34	»	31.34
Successieregten	33.00	»	»	»
Lastgelden op vaartuigen	13.00	2.61^{5}	»	2.61^{5}
Belasting op den verkoop van slaven	23.00	86.25	»	86.25
Korting op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen	1,868.00	1,911.40	f 520.00	2,431.40
Diverse ontvangsten	100.00	»	»	»
	f 18,203.00	f 8,201.32^{5}	f 520.00	f 8,721.32^{5}
Minder ontvangen dan geraamd . . .	9,481.67^{5}			
	f 8,721.32^{5}			f 8,721.32^{5}

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJKE UITGAVEN.		
		St. Martin en Curaçao.	In Nederland.	TOTAAL.
Kosten van het algemeen bestuur	f 5,650.00	f 5,627.85	»	f 5,627.85
» » politie en justitie	8,566.00	8,069.33	»	8,069.33
Departement van Finantien	10,438.35	6,973.73	f 3,259.00	10,232.73
Landsgebouwen en eigendommen	1,900.00	1,860.04	»	1,860.04
Kosten van de eeredienst en het schoolwezen	2,140.00	2,140.00	»	2,140.00
Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden	1,500.00	2,632.77	»	2,632.77
	f 30,194.35	f 27,303.72	f 3,259.00	f 30,562.72
Meer uitgegeven dan geraamd	368.37			
	f 30,562.72			f 30,562.72
Meer uitgegeven dan ontvangen				21,841.39⁵
				f 8,721.32⁵

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE **I** VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

N°. 36.

RAMING der Ontvangsten en Uitgaven van het eiland Curaçao over 1855.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	ONTVANGSTEN.		Totaal.
	Curaçao.	Nederland.	
lasting op grondeigendommen, hypotheken en slaven	f 39,645.00	»	f 39,645.00
gelregt	7,012.00	»	7,012.00
cijns op ingevoerde goederen	17,000.00	»	17,000.00
» » rhum	5,500.00	»	5,500.00
tenten	4,458.00	»	4,458.00
nduregten	3,078.00	»	3,078.00
lasting op de erfvolging of collaterale successie	428.00	»	428.00
Idem op den verkoop en alienatie van slaven	1,989.00	»	1,989.00
Idem op den uitvoer van slaven	49.00	»	49.00
uur van landsslaven	24.00	»	24.00
lasting op het slagten van vreemd horenvee	442.00	»	442.00
komsten van de vleeschhal	3,921.00	»	3,921.00
ven- en veiligheidsregt	6,580.00	»	6,580.00
ur- en bakengeld	3,700.00	»	3,700.00
ges, meetloon van vaartuigen, briefporten en verkoop van havenreglement	890.00	»	890.00
100ste penning op den verkoop van vaste goederen	1,444.00	»	1,444.00
Transporteren	f 109,382.00	»	f 109,382.00

OMSCHRIJVING.	ONTVANGSTEN.		Totaal.
	Curaçao.	Nederland.	
Per transport	f 109,382.00	»	f 109,382.0
Contributie tot instandhouding der schutterij.	5,222.00	»	5,222.0
Agio van verkochte wissels.	10,108.00	»	10,108.0
Belasting op loterijen.	50.00	»	50.0
Korting op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen . . .	8,858.00	»	8,858.0
Renten van het kapitaal, vroeger op het grootboek der nationale schuld ingeschreven ten name van het voormalig West-Indisch pensioenfonds	»	f 5,473.62	5,473.6
Restitutie van pensioenen aan officiers-weduwen.	»	4,644.82	4,644.8
Restitutie van verplegingskosten ten laste van 's Rijks marine, alsmede voor aan 's Rijks schepen te leveren medicamenten	3,249.00	»	3,249.0
Diverse inkomsten.	»	1,092.00	1,092.0
Opbrengst van 1000 pond cochenille.	2,250.00	»	2,250.0
	f 125,897.00	f 11,210.00	f 137,107.4

OMSCHRIJVING.	UITGAVEN.		Totaal.
	Curaçao.	Nederland.	
Kosten van algemeen bestuur	f 23,760.00	f 150.00	f 23,910.00
Departement van politie en justitie	20,168.00	2,400.00	22,568.00
» » financien	44,466.935	11,368.30	55,835.235
Kosten van de eeredienst en het lager onderwijs	22,017.76	700.00	22,717.76
Plaatselijke en huishoudelijke kosten	25,877.06	812.94	26,690.00
Kosten van landsgebouwen en eigendommen	56,635.00	»	56,635.00
» » de geneeskundige dienst	11,663.30	2,612.70	14,276.00
Militaire kosten	143,280.48	30,873.08	174,153.56
Kosten der genie, fortificatiewerken en verdere middelen van defensie	8,740.00	10,942.35	19,682.35
Kosten ter bevordering van ingevoerde cultures	2,620.40	»	2,620.00
Kosten voor de pakketvaart	22,900.00	5,000.00	27,900.00
Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden	30,000.00	»	30,000.00
	f 412,128.535	f 64,859.37	f 476,987.905

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE I VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

N°. 37.

RAMING der Ontvangsten en Uitgaven van het eiland Bonaire over 1855.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	ONTVANGSTEN. Bonaire.	ONTVANGSTEN. In Nederland.	TOTAAL.
Ankergeld	f 1,235.00	»	f 1,235.00
Recognitiegeld	644.00	»	644.00
Zegelregt	178.00	»	178.00
Belasting op den eigendom van slaven	112.00	»	112.00
Tonnegeld	95.00	»	95.00
Korting op inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen	1,205.00	»	1,205.00
Grondbelasting	24.00	»	24.00
Belasting op den verkoop van slaven	11.00	»	11.00
Licht- en bakengeld	1,300.00	»	1,300.00
Opbrengst van zout	65,000.00	»	65,000.00
» » watapanapeul	1,000.00	»	1,000.00
» » aloëhars	2,040.00	»	2,040.00
» » wol	255.00	»	255.00
» » cochenille	6,525.00	»	6,525.00
» » brandhout	1,155.00	»	1,155.00
» » horenbeesten	100.00	»	100.00
» » steenezels	660.00	»	660.00
» » schapen	30.00	»	30.00
Diverse ontvangsten	100.00	»	100.00
	f 81,669.00	»	f 81,669.00

OMSCHRIJVING.	ONTVANGSTEN.		TOTAAL.
	Bonaire.	In Nederland.	
'ractementen.	f 6,680.00	»	f 6,680.00
'ensioenen	1,424.00	»	1,424.00
'achtgelden.	680.00	»	680.00
oldijen en rantsoenen	547.50	»	547.50
'oelagen.	504.00	»	504.00
ager en Christelijk onderwijs.	800.00	»	800.00
ureaukosten	175.00	»	175.00
andsslaven	14,440.00	»	14,440.00
eneeskundige behoeften	900.00	»	900.00
'erstrekkingen en benoodigdheden	2,000.00	»	2,000.00
andsgebouwen	3,900.00	»	3,900.00
'uurtoren	835.00	»	835.00
'rachtgelden.	1,205.00	»	1,205.00
iverse onkosten	10,045.60	»	10,045.60
ultures	5,050.00	»	5,050.00
	f 49,186.10	»	f 49,186.10

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE K VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

N°. 38.

RAMING der Ontvangsten en Uitgaven van het eiland Aruba over 1855.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	ONTVANGSTEN. Aruba.	ONTVANGSTEN. Nederland.	Totaal.
Ankergeld	f 192.00	»	f 192.(
In- en uitvoer van goederen	71.00	»	71.(
Zegelregt	176.00	»	176.(
Belasting op den eigendom van slaven	438.00	»	438.
Grondbelasting	518.00	»	518.
De 100ste penning	8.00	»	8.
Belasting op den verkoop van slaven	99.00	»	99.
Patenten op drankwinkels	197.00	»	197.
Tonnegeld	1.00	»	1.
Korting op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen	557.00	»	557.
Diverse ontvangsten	60.00	»	60.
Opbrengst van cochenille	10,125.00	»	10,125.
» » aloëharst	255.00	»	255.
» » wol	30.00	»	30
	f 12,727.00	»	f 12,72

OMSCHRIJVING.	UITGAVEN.		TOTAAL.
	Aruba.	In Nederland.	
Tractementen	f 3,200.00	"	f 3,200.00
Pensioenen	1,114.20	"	1,114.20
Wachtgelden	133.33	"	133.33
Soldijen en rantsoenen	365.00	"	365.00
Toelagen	60.00	"	60.00
Bureaukosten	200.00	"	200.00
Lager en Christelijk onderwijs	700.00	"	700.00
Landsslaven	325.00	"	325.00
Benoodigdheden	300.00	"	300.00
Vrachtgelden	233.50	"	233.50
Landsgebouwen	300.00	"	300.00
Diverse onkosten	141.20	"	141.20
Cultures	6,850.00	"	6,850.00
	f 13,922.23	"	f 13,922.23

N°. 39.

RAMING der Ontvangsten en Uitgaven van het eiland St. Eustatius over 1855.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	ONTVANGSTEN.		Totaal.
	St. Eustatius.	Nederland.	
Belasting op producten van suikerplantages	f 997.00	»	f 997.90
Idem op het vee.	106.00	»	106.00
Idem op de huishuren	300.00	»	300.00
Idem op hypotheken en notariele obligatien.	744.00	»	744.00
Idem op den verkoop van slaven	18.00	»	18.00
Contributie voor de schutterij	333.00	»	333.00
Grondregten	402.00	»	402.00
Patentregt	534.00	»	534.00
Zegelregt	554.00	»	554.00
Venduregten	419.00	»	419.00
De 50ste penning	45.00	»	45.00
De 40ste penning	43.00	»	43.00
Regt op de collaterale successien.	64.00	»	64.00
Zeebrieven	1.00	»	1.00
Leges	244.00	»	244.00
Kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen . .	1,046.00	»	1,046.00
Diverse ontvangsten	100.00	»	100.00
	f 5,950.00	»	f 5,950.00

OMSCHRIJVING.	UITGAVEN. St. Eustatius.	UITGAVEN. Nederland.	Totaal.
Kosten van het algemeen bestuur	f 5,300.00	"	f 5,300.00
Uitgaven van politie en justitie	1,940.00	"	1,940.00
Departement van Finantien	8,849.40	f 2,050.00	10,899.40
Landsgebouwen en eigendommen	1,000.00	"	1,000.00
Kosten van de schutterij	900.00	"	900.00
Militaire kosten	11,574.475	"	11,574.475
Kosten van eeredienst	1,200.00	"	1,200.00
Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden	800.00	"	800.00
	f 31,563.875	f 2,050.00	f 33,613.875

RAMING der Ontvangsten en Uitgaven van het eiland St. Martin over 1855.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	ONTVANGSTEN.		Totaal.
	St. Martin.	Nederland.	
Inkomende regten	f 5,406.00	»	f 5,406.00
Uitgaande regten en havengelden	4,160.00	»	4,160.00
Zegelregt	813.00	»	813.00
De 50ste penning	284.00	»	284.00
» 40ste »	15.00	»	15.00
Leges en diverse kantoren	12.00	»	12.00
Admissie-ceelen tot den verkoop van sterken drank	234.00	»	234.00
Venduregten	541.00	»	541.00
1 per cent op hypotheken ten voordeele van vreemden en non-residenten	21.00	»	21.00
Successieregten	30.00	»	30.00
Lastgelden op vaartuigen	11.00	»	11.00
Belasting op den verkoop van slaven	21.00	»	21.00
Korting op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen	1,945.00	»	1,945.00
Diverse ontvangsten	100.00	»	100.00
	f 13,593.00	»	f 13,593.00

OMSCHRIJVING.	UITGAVEN.		Totaal.
	St. Martin.	Nederland.	
Kosten van het algemeen bestuur	f 5,650.00	»	f 5,650.00
» » politie en justitie	8,566.00	»	8,566.00
Departement van Finantien	6,258.48	f 3,483.00	9,741.48
Landsgebouwen en eigendommen	1,700.00	»	1,700.00
Kosten van de eeredienst en het lager onderwijs	2,740.00	»	2,740.00
Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden	1,500.00	»	1,500.00
	f 26,414.48	f 3,483.00	f 29,897.48

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAAG N VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

N°. 41.

STAAT der van het eiland Curaçao ontvlugte slaven in het jaar 1855.

NAMEN DER SLAVEN.	DATUM van ontvlugting.	WIJZE van ontvlugting.	DATUM EN WIJZE van terugbrenging.	Daarop gevolgde bestraffing.
Constantien,	25 January,	Onbekend.		
Lucas,			1 Julij, met de boot *Eersteling* van Aruba terug-gebragt, alwaar zij geland waren.	Ongestraft aan de eigenaren afgegeven.
Cornelis,	30 Junij,	Met eene visschers-kano.		
Alexander,				
Albertus,				
Olean,				
Martijn,				
Robespierre,				
Juan Pedro,				
Isaac,				
Nicolaas,				
Adam,				
Manuel,	29 October,	Met eene boot van de plantage Hermanus.		
Noortje,				
Charles,				
Cadet,				
Piet,				
Nicolaas,				
Lambertus,				
Rimon,				
Reinardus				

NAMEN DER SLAVEN.	DATUM van ontvlugting.	WIJZE van ontvlugting.	DATUM EN WIJZE van terugbrenging.	Daarop gevolgde bestraffing.
Frits,				
Feliepie,	29 October,	Met eene boot van de plantage Hermanus.		
Claries,				
Cornelis,				
Martien,				
Ferdinand,				
Ferdinand,	30 »	Met twee visschers-kano's.		
Leonard,				
Laurens,				
Mathias,				
Martilie,				
Jose,				
Colijn,	6 November,	Met eene visschers-kano.		
Felipie Benita,				
Willem,	17 »	Onbekend.		
Rudolph,	29 »	id.		

Curaçao, 12 Februarij 1857.

De Procureur des Konings,

(*Was get.*) DE ROUVILLE.

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE O VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

N°. 42.

STAAT der van het eiland Curaçao ontvlugte slaven in het jaar 1856.

NAMEN DER SLAVEN.	DATUM van ontvlugting.	WIJZE van ontvlugting.	DATUM EN WIJZE van terugbrenging.	Daarop gevolgd bestraffing.
Henry Martis,	13 Februarij,	Onbekend.		
Jonh,	24 Mei,	id.		
Willem Henri,	9 Junij,	id.		
Libijn,				
Brunó,				
Joseph,				
Felix,	30 »	Met eene boot.		
George Martijn,				
Antwijn,				
Louis,				
John,				
Jan Hendrik,	30 Jijlij,	id.		
Malphino,				
Nelson,				
Lucas,	1 Augustus,	Onbekend.		
Doualie,	5 »	id.		
Ephrosien,	6 »	id.		
Eduard,				
Albert,	7 »	id.		
Theodorus,				
Martha;	16 »	id.		

NAMEN DER SLAVEN.	DATUM van ontvlugting.	WIJZE van ontvlugting.	DATUM EN WIJZE van terugbrenging.	Daarop gevolgde bestraffing.
Jonies,				
Gustijn,				
Antroyn,				
Pierre,				
Lucas,				
Johannes,	24 Augustus,	Met eene boot.		
Lucien,				
Julius,				
Adriaan,				
Johannes,				
Leopold,				
Albino,	»	Onbekend.		
Carlo,				
Anthon,	1 September,	id.		
Joseph,				
Gabriel,	»	id.		
Manuel,	23 December,	id.		

Curaçao, 12 Februarij 1857.

De Procureur des Konings,

Was get.) DE ROUVILLE.

BIJLAGE P VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

Nº. 43.

GENERALE STAAT van Uitgaven en Opbrengsten aan Cochenille en Aloë der onderscheidene

UITGAVEN.

EILANDEN.	NAMEN DER ETABLISSEMENTEN.	Tractementen der Opzigters.	Arbeidsloon en verdere uitgaven.	TOTAAL.	Generaal totaal van elk eiland.
CURAÇAO.	de Hoop	f 1,000.00	f 1,509.365	f 2,509.365	f 2,509.365
BONAIRE	Guatimala, Mexico, Amboina	f 580.00	f 4,345.605	f 4,925.605	4,925.605
ARUBA	Canachito, Kommandeursbaai	f 1,400.00	f 5,311,25	f 6,711.25	6,711.25
	Gezamenlijk bedrag der uitgaven voor de drie eilanden				f 14,146.22

etablissementen van cultuur op de eilanden Curaçao, Bonaire en Aruba, over het dienstjaar 1855.

OPBRENGSTEN.

HOEVEELHEID PRODUCTEN.				Geldwaardig bedrag.	TOTAAL van elk eiland.
de Hoop	$379\frac{1}{2}$	pond	cochenille	f 907.00[5]	
			aloë	»	
					f 907.00[5]
Guatimala	3416	»	cochenille	f 7,978.13	
Mexico	121	»	cochenillepoeder	33.88	
Amboina	10811	»	aloë	2,653.54[5]	
					10,665.55[5]
Canachito	1895	»	cochenille	f 4,375.52	
Kommandeursbaai	48	»	cochenillepoeder	5.76	
			aloë	»	
					4,381.28
Gezamenlijk bedrag der opbrengsten van de drie eilanden:					
voor	$5690\frac{1}{2}$	pond	cochenille	f 13,260.65[5]	
»	169	»	cochenillepoeder	39.64	
»	10811	»	aloë	2,653.54[5]	
					f 15 953.84

RECAPITULATIE.

	UITGAVEN.	OPBRENGSTEN.	MEERDERE	
			UITGAVEN.	OPBRENGSTEN.
Curaçao	f 2,509.36^{5}	f 907.00^{5}	f 1,602.36	»
Bonaire	4,925.60^{5}	10,665.55^{5}	»	f 5,739.95
Aruba	6,711.25	4,381.28	2,329.97	»
	f 14,146.22	f 15,953.84	f 3,932.33	f 5,739.95

ZITTING 1857 — 1858 — (LXVIII.)

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE **Q.** VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden).

N°. 44.

STAAT

DER

INGEVOERDE GOEDEREN

TE

CURAÇAO

GEDURENDE HET JAAR

1855.

Ossenhuiden.	2288
Pakken à 50 geitenvellen.	4716
Vaten en zakken koffij.	2299
Zakken kakao.	265
Ceroenen indigo.	30
Okshoofden, pakken, kisten tabak.	1058
Okshoofden, vaten, pakken en kisten suiker.	6419
Okshoofden, vaten en pijpen rhum.	790
Tonnen verwhout.	8396
Kisten, balen, pakken, vaten enz. stukgoederen.	13303
Kisten, balen, pakken, vaten, stukken enz. koopmanschappen.	105441
Vaten, kisten, vaatjes, kistjes, stukken enz. drooge provisien.	10395
Vaten, kisten, vaatjes, kistjes, stukken enz. natte provisien.	19591
Okshoofden, vaten, pijpen en kelders jenever, brandewijn en andere sterke dranken.	9660
Okshoofden, pijpen, vaten en kisten wijn in soorten.	6024
Blokken en stukken mahony- en ander hard hout.	2010
Balen, vaten en pakken: inhoud onbekend.	378

Onder de hierna te noemen rubrieken worden begrepen

Onder drooge provisien:

Amandelen.
Beschuit.
Boonen.
Erwten.
Gort en gepelde gerst.
Kassavekoeken.
Rijst.
Specerijen.
Stijfsel.
Thee.
Vermicelli.
Zaden.

Onder natte provisien:

Aardappelen.
Appelen.
Azijn.
Boter.
Hammen.
Yams.
Kaarsen.
Korenten.
Mosterd.
Olie. (raap-, lijn- en olijf-)
Reuzel.
Rolpens.
Rozijnen.
Spek.
Tongen.
Uijen.
Vleesch.
Visch.
Vruchten (ingelegd en gepekeld).
Worst. (pekel- en rook-)
Zeep.

M. v. timmerhout.	Stuks timmerhout.	Stuks scheepsrondhout.	Stuks sparren.	Vaten pek, teer, harpuis en smeer	Schepels maïs.	Okshoofden, vaten meel in soorten.	Kisten, kistjes en stukken kaas.	Ponden staaf-, band- en bladijzer.	Ponden staaf-, band- en bladkoper.	Pakken hoedenstroo.	Vaatjes buskruid.	Vaten, balen, zakken katoen.	Vaten, balen, zakken wol.	Vaten zout.	Tonnen watapanapeul.	Kisten en kistjes cigaren.
107800	2819	1341	10382	883	35462	8893	6992	7	218	2716	938	96	80	10875	528	494

de artikelen, respectivelijk onder elk staande.

Onder koopmansgoederen:

Aarde-, porselein- en glaswerk.
Borstelwerk.
Dakpannen.
Duigen.
Garen.
Hoeden.
Hoepels. (houten)
Kanapé's.
Klinkers.
Kolen. (smids-)
Kurken.
Leder.
Lijm.
Lakmoes.
Matten. (vloer-)
Meubelen.
Medicijnen.
Papier.
Pomade.
Reukwater.
Salsaparille.
Schilderijen.
Schoenen en laarzen.
Slijpsteenen.
Spiegels.
Stoelen.
Touwwerk.
IJzerwaren.
Verwwaren.

Onder stukgoederen:

Lakens en andere wollen stoffen.
Lijnwaden. (katoen)
Linnen. (alle soorten)
Zeildoek en zijden stoffen.

ZITTING 1857 — 1858 —— (LXVIII.)

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE R VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden).

N°. 45.

STAAT

DER

DOORGEVOERDE GOEDEREN

TE

CURAÇAO

GEDURENDE HET JAAR

1855.

Ossenhuiden.	2022
Pakken à 50 geitenvellen.	53
Vaten en zakken koffij.	125
Zakken kakao.	70
Ceroenen indigo.	»
Okshoofden, pakken, vaten en vaatjes tabak.	»
Okshoofden, pakken, vaten en kisten suiker.	164
Okshoofden, pijpen en vaten rhum.	5
Tonnen verwhout.	461
Kisten, balen, pakken, vaten enz. stukgoederen.	600
Kisten, balen, pakken, vaten, stukken enz. koopmansgoederen.	3062
Vaten, kisten, vaatjes, kistjes, stukken enz. drooge goederen.	949
Vaten, kisten, vaatjes, kistjes, stukken enz. natte provisien.	769
Okshoofden, vaten, pijpen en kelders jenever, brandewijn en andere sterke dranken.	2568
Okshoofden, pijpen, vaten en kisten wijn in soorten.	325
Blokken en stukken mahony- en ander hard hout.	569
Balen, vaten en pakken: inhoud onbekend.	772

M. v. timmerhout.	»
Stuks scheepsrondhouten.	»
Stuks scheepstimmerhout.	»
Stuks sparren.	293
Vaten pek, teer, harpuis en smeer.	»
Schepels maïs.	29368
Okshoofden en vaten meel in soorten.	350
Kisten, kistjes en stukken kaas.	»
Ponden staaf-, band- en bladijzer.	»
Ponden staaf-, band- en bladkoper.	»
Pakken hoedenstroo.	12000
Vaatjes buskruid.	124
Vaten, balen en zakken katoen.	»
Vaten, balen en zakken wol.	»
Vaten zout.	6225
Tonnen watapanapeul.	8
Kisten en kistjes cigaren.	2

Verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1855.

BIJLAGE S VAN HET VERSLAG.
(Curaçao en onderhoorigheden.)

N°. 46.

STAAT

AANTOONENDE HET GETAL

VAARTUIGEN EN DERZELVER TONNEMAAT

welke gedurende het jaar 1855 in de haven van Curaçao zijn binnengevallen.

OPGEMAAKT UIT DE STATEN VAN IN- EN DOORVOER.

ONDER WELKE VLAG.	UIT EUROPESCHE HAVENS.								UIT NOORD-AMERIKAANSCHE HAVENS.								UIT HAVENS DER ZUID-AMERIKAAN-									
																	VENEZUELAANSCHE.									
	Amsterdam.		Rotterdam.		Hamburg.		Londen en Liverpool.		New-York.		Wilmington en Beerksport.		Jacksonville en Savannah.		St. Mary en Bangor.		Laquaro.		Porto Cavello.		Maracaibo.		Coro en andere.		Gumarebo.	
Nederlandsche	7	877	1	165	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	147	28	642	50	3434	60	3113	17	781
Amerikaansche	3	785	»	»	»	»	»	»	13	2602	4	686	2	526	2	317	1	61	1	126	»	»	»	»	»	»
Engelsche	»	»	»	»	»	»	3	525	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	148	»	»	7	283
Venezuelaansche	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	14	671	35	1082	14	1178	26	1353	21	777
Spaansche	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	45	»	»	5	469	1	108
Fransche	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Deensche	»	»	»	»	1	131	»	»	»	»	»	»	»	»	1	144	1	60	»	»	2	98	»	»	»	»
Dominikaansche	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Hamburger	»	»	»	»	2	346	1	88	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nieuw-Grenadasche	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	20	»
	10	1662	1	165	3	479	4	613	13	2602	4	686	2	526	3	461	19	939	65	1895	68	4858	92	4955	46	1949
TOTAAL	18 vaartuigen. 2919 tonnen.								22 vaartuigen. 4275 tonnen.								290 vaartuigen. 14596 tonnen.									
																	339 vaartuigen. 17062 tonnen.									

...SCHE STATEN.				UIT WEST-INDISCHE KOLONIALE HAVENS.																						AANMERKINGEN.
				NEDERLANDSCHE.																				TOTAAL.		
St. Domingo.		Nieuw-Grenada.		Suriname.		St. Eustatius, St. Martin en Saba.		Bonaire en Klein-Curaçao.		Aruba.		Fransche.		Engelsche.		Spaansche.		Deensche en Zweedsche.		Uit zee.				
11	676	19	1100	»	»	4	136	130	2093	49	482	4	195	13	945	9	504	28	1507	3	122	436	16919	
»	»	»	»	»	»	»	»	1	260	1	229	4	545	10	1870	1	287	6	1424	»	»	49	9718	
1	16	»	»	»	»	10	318	3	223	1	260	»	»	9	1060	»	»	8	991	1	41	45	3865	
1	45	2	150	»	»	»	»	8	211	5	80	»	»	»	»	1	84	2	218	3	113	132	5962	
1	50	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	14	1131	1	103	1	103	24	1009	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
4	148	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	139	»	»	11	720	
2	66	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	66	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	436	
1	20	7	195	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	235	
21	1021	28	1445	»	»	14	454	142	2787	56	1051	8	740	32	3875	25	2096	47	4382	8	379	711	39930	
				212 vaartuigen. 4292 tonnen.																				
				324 vaartuigen. 15295 tonnen.																8	379	711	39930	

...tuigen welke voor doorvoer hebben ingeklaard . . . . 36 — 2882

...tuigen binnen drie etmalen met hunne ladingen vertrokken . . . 18 — 1327

Totaal in 1855. . . 746 44893

In 1854 kwamen er 35 vaartuigen meer binnen dan in 1855;

...aardoor in 1854 de tonnemaat meer bedroeg 4963.

INHOUD.

BIJLAGEN.

A. Verslag van de werking en den toestand der spaar- en beleenbank over het zesde huishoudelijk jaar, van 1 Julij 1855 tot en met 30 Junij 1856.

B. Verslag van het onderwijs der slaven in de kolonie Curaçao over het jaar 1855.

C.
D.
E.
F.
G.
} Staten van ontvangsten en uitgaven van de eilanden Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Eustatius en St. Martin over 1854.

H.
I.
K.
L.
M.
} Raming van ontvangsten en uitgaven van bovengenoemde eilanden over 1855.

N. Staat der van het eiland Curaçao ontvlugte slaven in het jaar 1855.

O. Idem, in het jaar 1856.

P. Generale staat van uitgaven en opbrengsten aan cochenille en aloë der onderscheidene etablissementen van cultuur op de eilanden Curaçao, Bonaire en Aruba over het dienstjaar 1855.

Q. Staat der ingevoerde goederen te Curaçao gedurende het jaar 1855.

R. Staat der doorgevoerde goederen te Curaçao gedurende het jaar 1855.

S. Staat, aantoonende het getal vaartuigen en derzelver tonnemaat, welke gedurende het jaar 1855 in de haven van Curaçao zijn binnengevallen, opgemaakt uit de staten van in- en doorvoer.